

Στον Αστερισμό της Διαπλοκής

Για άλλη μια φορά η κεντρική πολιτική σκηνή κυριαρχήθηκε από τη «σκανδαλογία». Τα ΜΜΕ και τα μεγάλα δημοσιογραφικά συγκροτήματα προσανατολίσθηκαν στην ενασχόληση με τα δήθεν αποκαλυπτικά υπονοούμενα για βρώμικες συναλλαγές πολιτικών στελεχών με πανίσχυρα οικονομικά συγκροτήματα και επιχειρηματίες και με τις γενικόλογες καταγγελίες που αλληλοεκτοξεύονται για διαφθορά μεταξύ των πολιτικών ηγετών και των υψηλόβαθμων κρατικών στελεχών. Όμως οι συχνά θεατρικές αυτές κοκορομαχίες (όχι πάντα χωρίς πολιτικά θύματα) δεν αποτελούν παρά την κορυφή του παγόβουνου των λυσσαλέων συγκρούσεων και των ανακατάταξων των συμφερόντων που συντελούνται στα έγκατα της ελεύθερης οικονομίας μας. Από ένα μισόλογο του συχνά «αθυρόστομου» και «εκρηκτικού» υπουργού πολιτισμού, μια άκρη της κουρτίνας ανασηκώνεται για λίγο και διακρίνουμε τις σκιές των «εκσυγχρονιστών» του πάλαι ποτέ σοσιαλιστικού κινήματος να συνδιασκεδάζουν πάνω σε πολυτελή κότερα με μεγαλόσχημους και ισχυρούς «παράγοντες»-επιχειρηματίες. Αυτό φυσικά δεν αποτελεί για μας (όπως άλλωστε και για το περισσότερο νοήμονα κόσμο) κάποια έκπληξη, αφού ποτέ δεν πιστέψαμε ότι ο δήθεν «εκσυγχρονιστικός» άνεμος που εκτόπισε τους διεφθαρμένους «λαϊκιστές» από το πηδάλιο της κυβερνητικής εξουσίας, δεν αποτέλεσε τίποτε περισσότερο από μια γενικότερη επιλογή αλλά και μια επι μέρους τακτική νίκη της αστικής τάξης.

Ευαφνικά στην κορύφωση της ακατάσχετης «κοττερολογίας», των αλληλοτροφοδοτούμενων δηλώσεων των κυβερνητικών στελεχών και των γαργαλιστικών δημοσιογραφικών «αποκαλύψεων» ενέσχυσε σαν κεραυνός το τραγικό ναυτικό «ατύχημα» του επιβατηγού «Σαμίνα» για να ανατρέψει το σκηνικό και να αποκαλύψει κάποιες από τις πραγματικές διαστάσεις της διαπλοκής αλλά και κάποιες από τις πολύ άμεσες κοινωνικές της συνέπειες. Ηλθε να αποκαλύψει πολύ συγκεκριμένα τις απίθανες διαστάσεις της ασυδοσίας των εφοπλιστών που μπροστά στη σκοπιμότητα του κέρδους δεν διστάζουν ποτέ να καταπατήσουν (ή απλώς να διασκευάσουν κατά τα τρέχοντα συμφέροντα τους) κάθε νόμο και κανονισμό, αδιαφορώντας προκλητικά για τις ανθρώπινες ζωές και διαπλέκοντας ένα ατέλειωτο δίχτυ θυτών και θυμάτων τόσο στην άμεση δούλεψή τους όσο και στην πρακτικά ανήμπορη, υποταγμένη και «διεφθαρμένη» από τους ίδιους πολιτική εξουσία και κυβερνητική μηχανή. Ηλθε να αποκαλύψει τις συγκεκριμένες διαστάσεις αυτής της «διαπλοκής» που εξασφαλίζει τα συμφέροντα του ισχυρότερου από τους «ελεύθερα ανταγωνιζόμενους» και καλύπτει σε κάθε επίπεδο την ασυδοσία του, από τους υπουργούς που παραθερίζουν στις νησιώτικες βίλλες (και φροντίζουν παράλληλα για τη σχετική νομοθεσία) μέχρι τους επιθεωρητές της ασφάλειας των πλοίων που κάνουν τα στραβά μάτια (αλήθεια μπορούν να κάνουν και αλλοιώς) αντί πινακίου φακής. Ηλθε ακόμη να αποκαλύψει ακόμη μια φορά το ρόλο των ΜΜΕ που συστηματικά προσπαθούν να διαστρεβλώσουν την αλήθεια και να καναλιζάρουν πάντοτε σε ανώδυνες για τους «έχοντες και κατέχοντες» εκδοχές την «κοινή γνώμη» ισορροπώντας ανάμεσα στον εντυπωσιασμό της εικόνας και στην έμμονη προβολή ανευ σημασίας λεπτομερειών και εκδοχών. Τέλος ήλθε να αποκαλύψει τη δύναμη και την εμβέλεια του ελληνικού εφοπλιστικού κεφαλαίου που μπορεί να αλλάξει τους νόμους κατά το άμεσο συμφέρον του ακόμη και τις ευρωπαϊκές οδηγίες (προς έκπληξη και αγανάκτηση του κατά τα άλλα συμπαθούς αλλά μάλλον αθεράπευτα αφελούς ευρωβουλευτή του Συνασπισμού Αλαβάνου). Αλήθεια ποιός μπορεί να ισχυρίζεται ακόμη ότι ο ελληνικός καπιταλισμός δεν είναι αρκετά «σύγχρονος» και ευρωπαϊκός;

Τους Ολυμπιακούς αγώνες με τις ελληνικές πρωταθλητικές επιτυχίες και τις θριαμβευ-

...Συνασπισμός
της Σύνταξης...

τικές τυμπανοκρουσίες για τους επερχόμενους «δικούς μας» Ολυμπιακούς του 2004 προσπάθησε να αξιοποιήσει σαν σανίδα σωτηρίας η κυβέρνηση προκειμένου να διασώσει τη ναυαγισμένη «επικοινωνιακή» της εικόνα. Όμως κανένα επιφανειακό λίφτιγκ και καμιά επικοινωνιακή τεχνική της σπεσιαλίστριας Γιάννας και του αστραφτερού Αβραμόπουλου δεν μπορούν να αποκρύψουν το απύθμενο βάθος της Ολυμπιακής διαπλοκής των επιτροπών των «αθανάτων», των εργολάβων των Ολυμπιακών έργων αλλά και του εφιαλτικού παρασκηνίου του «αθλητικού» χημικού πολέμου των ουσιών του ντόπιγκ και του αντιντόπιγκ που αλέθει στον απάνθρωπο ανταγωνισμό του τους επαγγελματίες αθλητές. Ακόμη περισσότερο που η έναρξη των αθλητικών αγώνων συνοδεύτηκε από τις μαχητικές διαδηλώσεις της νεολαίας της Αυστραλίας που έστειλε σε όλο το κόσμο το περήφανο μήνυμα ότι η κοινωνική αντίσταση και η ελπίδα για μια αναγέννηση από τον μεσαίωνα της νέας τάξης, όχι μόνο δεν έχουν σβύσει αλλά έχουν ουσιαστικά μπει στον καινούργιο γύρο της παγκόσμιας αγωνιστικής σκυταλοδρομίας που ξεκίνησε πέρυσι στο Σιάτλ.

Ωστόσο η ανάδειξη και η καταγγελία των κρυφών νημάτων που διασυνδέουν το κρατικό μηχανισμό με τα μεγάλα ιδιωτικά συμφέροντα (κρατικές προμηθειες, μεγάλα έργα, ιδιωτικοποιήσεις) σε διαρκή και μόνιμη βάση και ανεξάρτητα από τις εναλλαγές του κυβερνητικού πολιτικού προσωπικού, πιστεύουμε ότι πρέπει να είναι ένας από τους σταθερούς στόχους της επαναστατικής αριστεράς. Η καταγγελία όμως αυτή δεν πρέπει να καταλήγει ούτε σε μια ηθικολογική αγόρευση από τη θέση του εισαγγελέα του αστικού δικαστηρίου (βλέπε Συνασπισμός) ούτε φυσικά να περιορίζεται και να ανάγεται μονίμως σε μια γενικόλογη καταγγελία του καπιταλισμού που τελικά καταντά μια αναμασημένη και ανούσια καταστροφολογία (βλέπε ΚΚΕ), αλλά θα πρέπει να συνδέεται σταθερά με συγκεκριμένες χειροπιαστές προτάσεις για διέξοδο από το βούρκο με συνεχώς αναβαθμιζόμενο δημοκρατικό κοινωνικό έλεγχο σε συνδυασμό με διαρκείς αγωνιστικές κινητοποιήσεις των εργαζομένων. Αυτό όχι βέβαια για να μπαλωθούν οι τρύπες και οι δυσλειτουργίες του καπιταλιστικού συστήματος, αλλά για να ανακτήσουν την αυτοπεποίθηση τους τα λαϊκά στρώματα και να στραφούν σταθερά σε μια σοσιαλιστική προοπτική. Για να αποκρουσθεί ο επικίνδυνος λαϊκισμός της δεξιάς και η δημαγωγία της αναδυόμενης άκρας δεξιάς και του Χριστόδουλου.

Τέλος τα γεγονότα της Γιουγκοσλαβίας με την πτώση του Μιλόσεβιτς ήλθαν σε αποφασιστική βοήθεια της κυβέρνησης του Σημίτη για να αποσπάσουν τουλάχιστον προσωρινά την προσοχή της «κοινής γνώμης» από το θλιβερό θέαμα των αλληλοσπαρασσόμενων υπουργών. Το καθεστώς του Μιλόσεβιτς, το τελευταίο απομεινάρι από τα σταλινικά-γραφειοκρατικά καθεστάτα της Ανατολικής Ευρώπης, έπεσε μέσα στην οργή και την αγανάκτηση των λαϊκών στρωμάτων, προκαλώντας την ευφορία των πολιτικών ηγετών της Δύσης. Όμως οι διθύρμαμμοι για την παντοδυναμία της ελεύθερης αγοράς και την συνταγή-πανάκεια της νεοφιλελεύθερης πολιτικής, της οικονομικής «θεραπείας-σοκ» κτλ. δεν ακούγονται πλέον. Οι καταστροφικές συνέπειες στην οικονομία και η δραματική κοινωνική κατεδάφιση που ακολούθησε τις ανάλογες εξελίξεις σε όλες τις ανατολικοευρωπαϊκές χώρες δεν αφήνουν πλέον περιθώρια για εύκολη δημαγωγία. Εμείς όμως από τη μεριά μας πρέπει να επισημάνουμε την ουσιαστική απουσία και εδώ από τις εξελίξεις του σερβικού εργατικού κινήματος που φαίνεται να έχει ισοπεδωθεί πολιτικά κάτω από τον σταλινικό οδοστρωτήρα. Τα μηνύματα του κινήματος της αντίστασης των εργαζομένων και της νεολαίας στη νεοφιλελεύθερη πολιτική όπως αυτά εκφράστηκαν στη Πράγα πρέπει να επαναληφθούν με όλο και μεγαλύτερη ένταση και αποφασιστικότητα για να ξυπνήσουν τις συνειδήσεις των εργατικών στρωμάτων των ανατολικών χωρών. Για να αναβιώσουν και οι μεγάλες σοσιαλιστικές και επαναστατικές παραδόσεις του περήφανου σερβικού λαού.

Πολιτική κατάνοηση

Απόφαση της Συνδιάσκεψης της ΟΚΔΕ

Α. ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1. Η ένταξη της Ελλάδας στην ΟΝΕ

Η ένταξη της Ελλάδας στην ΟΝΕ σήμανε την πραγματοποίηση του πιο σημαντικού στόχου της ελληνικής αστικής τάξης στα τελευταία χρόνια. Η κυβέρνηση Σημίτη και το μεγαλύτερο μέρος των ΜΜΕ που την υποστήριζαν είχαν βαφτίσει αυτήν την ένταξη «εθνικό στόχο». Η ένταξη αποδυναμώνει τη θέση της ελληνικής κυβέρνησης και του ελληνικού κράτους απέναντι στους θεσμούς της Ε.Ε. και στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα όπως και τη θέση του ελληνικού κεφαλαίου συνολικά προς όφελος των πιο ισχυρών και δυναμικών τομέων του ευρωπαϊκού μεγάλου κεφαλαίου. Η ελληνική αστική τάξη δεν είχε όμως καμία επιλογή και δε δίστασε ούτε στιγμή να επιδιώξει την πλήρη ένταξη της χώρας στην ΟΝΕ και στην Ε.Ε. Αποφασιστικός λόγος αυτής της απόφασης είναι τα τεράστια πλεονεκτήματα που η ένταξη προσφέρει στο ελληνικό κεφάλαιο απέναντι στις άλλες χώρες της ευρύτερης περιοχής, κυρίως στα Βαλκάνια και στην πρώην Σοβιετική Ένωση. Η Ελλάδα ως μέλος της Ε.Ε./ΟΝΕ θα παίζει οικονομικά, πολιτικά και στρατιωτικά ηγετικό ρόλο ειδικά στην περιοχή των νοτιών Βαλκανίων στηριζόμενη στη συναίνεση και στην άμεση ή έμμεση υποστήριξη των μεγαλύτερων ευρωπαϊκών «συνεταίρων» και των ΗΠΑ. Μόνο αυτή η κάλυψη εξασφαλίζει στην άρχουσα τάξη της Ελλάδας τη δυνατότητα να προωθήσει την ιμπεριαλιστική πολιτική της στα Βαλκάνια η οποία εφαρμόζεται κυρίως ως «ειρηνική οικονομική διείσδυση», σε ανταγωνισμό με τον κύριο αντίπαλό της, την ιμπεριαλιστική Τουρκία.

Εξάλλου δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η σταθερότητα του καπιταλιστικού συστήματος στην Ελλάδα βασίζεται άμεσα στην απαρτία σύνδεση και ένταξή της στις ιμπεριαλιστικές συμμαχίες ΝΑΤΟ και Ε.Ε. Η συμμα-

τοχή της Ελλάδας στην ΟΝΕ υπηρετεί ξεκάθαρα τους σκοπούς των «εθνικών συμφερόντων» της ελληνικής αστικής τάξης, σηματοδοτεί όμως ταυτόχρονα ένα αποφασιστικό βήμα στην κατεύθυνση των σχεδίων των αρχουσών τάξεων των μεγάλων ευρωπαϊκών δυνάμεων (πρωτ' απ' όλα της Γερμανίας και της Γαλλίας) που επιχειρούν τη μεσο- και μακροπρόθεσμη οικοδόμηση μιας ευρωπαϊκής υπερδύναμης με αντίπαλους τα άλλα ιμπεριαλιστικά μπλοκ και κυρίως τις ΗΠΑ.

2. Η όξυνση των κοινωνικών αντιθέσεων

Η μονεταριστική και «αντιαναπτυξιακή» πολιτική των κριτηρίων σύγκλισης του Μάαστριχτ και του Αμστερνταμ επέφερε σε όλες τις χώρες της Ε.Ε. μια πρωτοφανή ανακατανομή του κοινωνικού πλούτου σε βάρος των εργαζομένων και των πλατιών λαϊκών στρωμάτων προς όφελος του μεγάλου κεφαλαίου, των κερδών των τραπεζών, των μεγάλων επιχειρήσεων, των ιδιωτικών ασφαλιστικών εταιριών κ.α. Παντού ανέβηκαν η ανεργία και η φτώχεια, τμήμα του δημόσιου τομέα ιδιωτικοποιήθηκε μέσω της μετοχοποίησης για να αυξηθούν τα έσοδα του Κράτους και να μειωθεί το έλλειμμα σαν ποσοστό του Α.Ε.Π.

Ο αντιεργατικός και αντικοινωνικός χαρακτήρας αυτής της πολιτικής έγινε φυσικά και στην Ελλάδα ολοφάνερος και οδήγησε σε μια ιδιαίτερα αρνητική εικόνα της κοινωνικής πολιτικής.

- Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat και της ΕΣΥΕ το 18% των ελληνικών νοικοκυριών ζει κάτω από το επίσημο όριο φτώχειας το οποίο υπολογίζεται στο 160 χιλ. δρχ. για μια τετραμελή οικογένεια.
- Η καταγραμμένη ανεργία ανέβηκε εντωμεταξύ στο 11,5 % του ενεργού πληθυσμού, στο 16% των γυναικών και γύρω στο 30% των νέων κάτω των 25 ετών.
- Το 60,4% των συνταξιούχων παίρνει σύνταξη κατώτερη των 130 χιλ. το μήνα.
- Η Ελλάδα είναι η φτωχότερη χώρα της Ε.Ε. και το ΑΕΠ της ανέρχεται μόνο στο

68% του κοινοτικού μέσου της Ε.Ε. Αυτή η διαφορά τείνει να αυξηθεί αντί να κλείσει.

- Το 10% των φτωχότερων Ελλήνων καρπώνεται μόνο το 2% του ΑΕΠ ενώ το 10% των πλουσιότερων το 27,7%.
- Η Ελλάδα βρίσκεται στη 12η θέση της Ε.Ε. όσον αφορά τις κοινωνικές δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕΠ. (Χειρότερες είναι οι αναλογίες στην Πορτογαλία, στην Ισπανία και στην Ιρλανδία)
- Ο κατώτερος μισθός του 1998 ανέρχεται σε πραγματικές τιμές στο 84% του αντίστοιχου μισθού του 1984. Την τελευταία τριετία οι πραγματικοί μισθοί δεν ανέβηκαν.
- Η κοινωνία με αποκλεισμένους το 1/3 του πληθυσμού, αν προσμετρήσουμε και τους μετανάστες, έχει ήδη πραγματοποιηθεί και βαδίζουμε ολοταχώς προς την κοινωνία των 2/3.

Οι προοπτικές μετά τις εκλογές του Απρίλη για τη «μετά ΟΝΕ εποχή» είναι αναμφίβολα δυσόιωνες αφού η κυβέρνηση ετοιμάζει δεύτερο κύμα «εκσυγχρονισμού» που θα απειλήσει με συντριβή τα τελευταία κοινωνικά κεκτημένα των εργαζομένων και τα θεμέλια το εργατικού κινήματος που ήδη βρίσκεται σε πολύ αποδυναμωμένη και βαθιά διασπασμένη κατάσταση. Θα συνεχισθεί η ίδια πολιτική των «θυσιών» σε βάρος της μεγάλης μάζας του πληθυσμού, της αύξησης της ανεργίας, της επισφαλούς απασχόλησης, της κοινωνικής ανασφάλειας, του κοινωνικού αποκλεισμού και της φτώχειας.

Στην ημερήσια διάταξη βρίσκονται το ξεπούλημα των τελευταίων ΔΕΚΟ, η σταδιακή διάλυση της δημόσιας ασφάλισης προς όφελος των μεγάλων ιδιωτικών ασφαλιστικών

εταιριών, μια παραπέρα, ίσως και δραματική, χειροτέρευση των εργασιακών σχέσεων, η διάλυση, και ίσως η τελική κατάρρευση, των συλλογικών συμβάσεων εργασίας και η «ελαστικοποίηση» της εργασίας. Θα συνεχισθεί και θα επιταχυνθεί, λοιπόν, η ισοπέδωση των κεκτημένων και των δικαιωμάτων των εργαζομένων δηλαδή όλων αυτών τα οποία είχαν επιτευχθεί με τους εργατικούς αγώνες στις τελευταίες δεκαετίες.

Θα προχωρήσουν και άλλα μέτρα «μεταρρύθμισης» της παιδείας τα οποία υποσκάπτουν τη δημόσια εκπαίδευση, δυναμώνουν την παραπαιδεία και αφήνουν όλο και περισσότερους νέους χωρίς καμία προοπτική εργασίας και ζωής. Όλα αυτά σε μεγάλο βαθμό έχουν ήδη συμφωνηθεί στις συνεδριάσεις των υπουργών Οικονομικών της Ε.Ε (ECOFIN), των πρωθυπουργών στη Λισαβόνη και στην ίδια την κυβέρνηση Σημίτη. «Το μέλλον ξεκίνησε», όπως μας έλεγε η προεκλογική προπαγάνδα του ΠΑΣΟΚ.

3. Οι στόχοι της αστικής τάξης και η κυβέρνηση Σημίτη

Έχοντας υπόψη το πλαίσιο της γενικευμένης κρίσης του διεθνούς καπιταλιστικού συστήματος, τα ειδικά δομικά προβλήματα του ελληνικού καπιταλισμού και την οξυύτητα των κοινωνικών και ταξικών αντιθέσεων στην Ελλάδα, θα πρέπει να αναγνωρίσει κανείς ότι η κυβέρνηση Σημίτη προσέφερε μεγάλες και σημαντικές υπηρεσίες στην ελληνική αστική τάξη. Θα μπορούσε να πει κανείς ότι αυτή η κυβέρνηση είναι ιδανική για την όσο το δυνατό πιο ανεμπόδιστη λειτουργία του εκμεταλλευτικού συστήματος. Μόνο έτσι εξηγείται ότι η κυβέρνηση Σημίτη, από την πρώτη μέρα που ανέβηκε στην εξουσία, είχε την αποφασιστική υποστήριξη της μεγάλης πλειοψηφίας της αστικής τάξης και των ΜΜΕ όπως την είχε και στη φετινή προεκλογική του καμπάνια πριν τις 9 Απριλίου.

Η ιδιαίτερη χρησιμότητα της κυβέρνησης Σημίτη για την ελληνική αστική τάξη από το 1996 αλλά προφανώς και τα επόμενα χρόνια - έγκειται στο ότι η κυβέρνηση

- δεσμεύτηκε πλήρως για την ένταξη της Ελλάδας στην ΟΝΕ και τη συνέχιση της μονεταριστικής και νεοφιλελεύθερης πολιτικής

- αποτελεί τον πιο σίγουρο εγγυητή της πετυχημένης απόκρουσης όλων των αγώνων και απαιτήσεων των εργαζομένων και των λαϊκών στρωμάτων, όπως είδαμε στην Ολυμπιακή και στους αγώνες των καθηγητών, των αγροτών, της Ιονικής, των ναυτεργατών, των μαθητών κλπ
- ελέγχει σχεδόν πλήρως τους μηχανισμούς της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας της ΓΣΕΕ, μπλοκάρει και σαμποτάρει τους εργατικούς αγώνες «από τα μέσα» του εργατικού κινήματος
- διατηρεί τις καλύτερες δυνατές σχέσεις με τις περισσότερες σοσιαλδημοκρατικές ευρωπαϊκές κυβερνήσεις
- εγγυάται μια «ρεαλιστική» και «λογική» εξωτερική πολιτική, συνεχίζοντας αφενός τον ανταγωνισμό κυρίως με την Τουρκία και την ιλιγγιώδη αύξηση των εξοπλιστικών προγραμμάτων, αποφεύγοντας αφετέρου άχρηστες ακρότητες και επιχειρώντας μερικές προσπάθειες για την όσο το δυνατόν πιο «ειρηνική» διευθέτηση των σημείων τριβής με την Τουρκία (η παράδοση του Οτσαλάν από την κυβέρνηση στη ΜΙΤ πρέπει να αξιολογηθεί σαν μια ένδειξη «καλής θέλησης» απέναντι στην Τουρκία)
- εξασφαλίζει τουλάχιστον προς το παρόν τον έλεγχο του εν μέρει ανεξέλεγκτου σωβινισμού μιας πτέρυγας της ελληνικής αστικής τάξης αλλά και τμήματος της ελληνικής κοινωνίας, που βρίσκεται απήχηση κύρια στο ΠΑΣΟΚ, τη ΝΔ, το ΔΗΚΚΙ, την ΠΟΑΝ αλλά, με διαφορετικό τρόπο, και στο ΚΚΕ και σε ένα βαθμό στο ΣΥΝ, αφού αυτός ο σωβινισμός θα μπορούσε να μετατραπεί γρήγορα σε κίνδυνο για την «κανονική» συμμετοχή της Ελλάδας στα σχέδια και στις κινήσεις των ιμπεριαλιστικών συμμαχιών ΝΑΤΟ και Ε.Ε (π.χ. στη Γιουγκοσλαβία).

Σε όλα αυτά τα κρίσιμα και στρατηγικής σημασίας σημεία το ΠΑΣΟΚ του Σημίτη προφανώς φαίνεται στα μάτια της πλειοψηφίας της άρχουσας τάξης πιο χρήσιμο και πιο αξιόπιστο από τη σημερινή ΝΔ αν και η κομματική ηγεσία του Καραμανλή έκανε τους τελευταίους μήνες κάποια «θετικά βήματα» στην ίδια κατεύθυνση όπως δείχνει π.χ. η αποχώρηση του ακροδεξιού Καρατζαφέρη από το κόμμα. Οι βασικοί ηγετικοί κύκλοι της ΝΔ τόσο οι «Καραμανλικοί» όσο και οι

«Μητσοτάκινοι» - αναγνωρίζουν μάλλον ότι οι διαφορές με την κυβέρνηση στα στρατηγικής σημασίας ζητήματα της εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής δεν είναι πολύ μεγάλες και ακολουθούν λίγο πολύ μια πολιτική αναμονής μέχρις ότου η αναπόφευκτη και η από χρόνια ήδη ορατή φθορά του ΠΑΣΟΚ ως κόμματος εξουσίας να ξαναφέρει τη ΝΔ κάπως «φυσιολογικά» στην εξουσία. Τα αποτελέσματα των εκλογών της 9 Απριλίου επιβεβαιώνουν ουσιαστικά την από άποψη τακτικής ορθότητα αυτής της γραμμής.

Η κυβέρνηση Σημίτη «πέρασε» το τεστ της σκληρής και αποφασισμένης καταστολής των εργατικών και λαϊκών αγώνων στα 1996-99 και συνέχισε την (αστική) ταξική γραμμή που είχε καθιερωθεί από την κυβέρνηση Μητσοτάκη, με βασικό στόχο την ήττα των εργατικών αγώνων. Έτσι το ΠΑΣΟΚ αυτοπροβάλλεται όλο και περισσότερο σαν γνήσια δύναμη του «εκσυγχρονισμού» και του «αναπότρεπτου» σύγχρονου καπιταλισμού αμερικανικού ή ευρωπαϊκού τύπου.

Και αφού πουθενά, ούτε βέβαια από τις γραμμές της αριστερής ρεφορμιστικής αντιπολίτευσης - ούτε στην Ε.Ε ούτε στην Ελλάδα - δεν προβάλλεται καμιά πειστική εναλλακτική λύση στη δεξιότατη γραμμή των δυτικοευρωπαϊκών κυβερνήσεων, το ΠΑΣΟΚ εξακολουθεί να θεωρείται ρεαλιστική δύναμη του «μέλλοντος» και εγγυητής της «λογικής» και της «κοινωνικής ειρήνης». Η λογική του «μικρότερου κακού» και το ενδεχόμενο κάποιου μεγαλύτερου αυταρχισμού μιας δεξιάς κυβέρνησης εξακολούθησαν να λειτουργούν υπέρ του ΠΑΣΟΚ και στις εκλογές του Απριλίου, αν και σε σαφώς μειωμένο βαθμό. Η ανυπαρξία ταξικής αντικαπιταλιστικής πολιτικής οδηγεί τους εργαζόμενους σε αταξικές αντιδεξιές αντιδράσεις χωρίς προοπτική.

4. Το ΠΑΣΟΚ των εκσυγχρονιστών και τα όρια της λαϊκής υποστήριξής του

Παρά τη νίκη του ΠΑΣΟΚ στις πρόσφατες εκλογές του Απριλίου δεν πρέπει να παραβλέψουμε την οργανωτική του συρρίκνωση στο πολιτικό επίπεδο και την οργανωτική του διάλυση στο συνδικαλιστικό. Η απογοήτευση και η αποστράτευση της πολιτικής και συνδικαλιστικής του βάσης αντανακλάται προς το παρόν στην χωρίς τριγμούς αποδοχή

της νεοφιλελεύθερης πολιτικής και στην χωρίς δισταγμούς υποταγή του σε επιχειρηματικά συμφέροντα. Η αποφασιστικότητα στο να χειριστούν τα συμφέροντα της αστικής τάξης, τους έχει ήδη μετατρέψει σε απολογητές της αστικής τάξης μέσα στους εργαζόμενους και αυτό γίνεται όλο και πίο κατανοητό από ευρύτερα στρώματα της παραδοσιακής του βάσης.

Με το «εκσυγχρονιστικό» εγχείρημα η κυβέρνηση και το ΠΑΣΟΚ επιδιώκουν όλο και περισσότερο να βρουν στηρίγματα στα «μεσαία» στρώματα που ελπίζουν, δικαιολογημένα ή όχι, να διατηρήσουν ένα σχετικά ψηλό βιοτικό επίπεδο μέσα σε αυτήν την περίοδο που χαρακτηρίζεται από τη ραγδαία διεθνοποίηση των οικονομικών εξελίξεων. Αυτά τα στρώματα θεωρούν ότι η προσαρμογή της Ελλάδας στις νέες εξελίξεις του ευρωπαϊκού και παγκοσμίου καπιταλισμού είναι αναγκαία.

Η υποστήριξη του ΠΑΣΟΚ από τη σαφή πλειοψηφία των εργαζομένων και των φτωχότερων στρωμάτων στις εκλογές του Απρίλη είχε μάλλον περισσότερο να κάνει με τη λογική του «μικρότερου κακού» σε σύγκριση με τη ΝΔ παρά με την πεποίθηση ότι η κυβερνητική του πολιτική πραγματικά τους εκπράζει.

Γιαυτό η δύναμη της κυβέρνησης Σημίτη και του ΠΑΣΟΚ είναι πάνω απ' όλα η αδυναμία του εργατικού κινήματος. Είναι η σχεδόν πλήρης απουσία πειστικών εναλλακτικών λύσεων και συλλογικής αντίστασης του εργατικού κινήματος εξαιτίας του ξεπουλημένου ομορτισμού εν μέρει και σεχταρισμού (του ΚΚΕ) των κομμάτων της Αριστεράς και της ηγεσίας της ΓΣΕΕ, που τροφοδοτεί διαρκώς την εντύπωση ότι η κυβερνητική πολιτική αποτελεί μονόδρομο.

Αυτή η εντύπωση, που οδηγεί σε παθητικότητα και ηττοπάθεια, ενισχύεται σε μεγάλο βαθμό και από την πολύ δύσκολη θέση, στην οποία βρίσκεται εδώ και δεκαετίες όλο το δυτικοευρωπαϊκό εργατικό κίνημα, και τις βαριές ήττες που υπέστησαν οι εργαζόμενοι της Ανατολικής Ευρώπης με την καταστροφική πτώση του βιοτικού τους επιπέδου τα τελευταία 10 χρόνια.

Διαπιστώνουμε ότι η κυριαρχία του νεοφιλελευθερισμού, παρά τη θεωρητική της διάψευση, είναι αναμφισβήτητη. Το εργατικό

κίνημα δεν έχει ακόμη αναδειχθεί σε αντίπαλο δέος για το κεφάλαιο ούτε σε ιδεολογικό, ούτε σε πολιτικό επίπεδο. Σήμερα δεν αμφισβητείται, π.χ., η ύπαρξη της ατομικής ιδιοκτησίας, ούτε η κυριαρχία της ελεύθερης οικονομίας και των ιδιωτικοποιήσεων. Η διανόηση, με λίγες εξαιρέσεις στο πανεπιστημιακό επίπεδο, υπηρετεί από διάφορες ιδεολογικές και πολιτικές θέσεις την κυριαρχία του κεφαλαίου. Το εργατικό κίνημα έχει συρρικνωθεί οργανωτικά σε πολιτικό και συνδικαλιστικό επίπεδο. Η πολιτική του συνείδηση έχει αμβλυνθεί. Οι κινητοποιήσεις του είναι περιορισμένες, λόγω της έλλειψης αυτοπεποίθησης για την αποτελεσματικότητα των αγώνων του. Ωστόσο η δυσφορία των εργαζομένων για την κατάσταση που επικρατεί είναι έκδηλη. Επίσης το εργατικό κίνημα, από το γεγονός ότι εκφράζει πια τη μεγάλη πλειοψηφία του πληθυσμού που είναι οι εργαζόμενοι, δεν παύει να έχει ένα μεγάλο ειδικό βάρος. Είναι φανερό ότι έχει χάσει επιμέρους μάχες αλλά όχι τον πόλεμο.

Υπάρχει μια έντονη τάση προς την πλήρη αστικοποίηση του ΠΑΣΟΚ κάτω από την πίεση της εφαρμογής της μονεταριστικής και νεοφιλελεύθερης πολιτικής, κάτι που βέβαια ισχύει για όλα τα σοσιαλδημοκρατικά (και πράσινα) κόμματα της Δυτικής Ευρώπης συμπεριλαμβανομένου του ιταλικού «Κόμματος της Αριστεράς» του Ντ' Αλέμα, χωρίς όμως να μπορούμε να πούμε με βεβαιότητα ότι η τάση αυτή είναι οριστική και αμετάκλητη. Η υποστήριξη του ΠΑΣΟΚ από πλατιά στρώματα των εργαζομένων τείνει προς την υποστήριξη του θεωρούμενου πιο «προοδευτικού» αστικού κόμματος σύμφωνα με το αμερικανικό μοντέλο του δικομματισμού.

Β. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΟΛΩΣΗ

1. Ακροδεξιά και ακροαριστερά στη Δυτική Ευρώπη

Οι χαμένοι του κυβερνητικού «εκσυγχρονισμού» είναι οι εργαζόμενοι, οι νέοι και οι γυναίκες που αναζητούν δουλειά, οι συνταξιούχοι και τα ευρύτερα στρώματα της αγροτιάς, της μικροαστικής τάξης και της βιοτεχνίας η ύπαρξη των οποίων κινδυνεύει και πολλές φορές οδηγούνται από τον ανταγω-

νισμό του εγχώριου και του διεθνούς μεγάλου κεφαλαίου στην καταστροφή. Πρόκειται κυρίως για την παλιά κοινωνική βάση του ΠΑΣΟΚ η οποία έγινε στόχος της δριμύτατης καπιταλιστικής επίθεσης και της κυβερνητικής πολιτικής.

Η παρατεινόμενη κοινωνική κρίση προκαλεί μια αυξανόμενη αστάθεια του πολιτικού συστήματος η οποία τα τελευταία χρόνια εκδηλώνεται, ουσιαστικά σε όλη τη Δυτική Ευρώπη, με την έλλειψη εμπιστοσύνης στα κυβερνώντα και τα άλλα μεγάλα κόμματα της λεγόμενης κεντροδεξιάς όπως και των παραδοσιακών ρεφορμιστικών κομμάτων της σοσιαλδημοκρατίας, του (πρώην ή όχι) σταλινισμού και των οικολόγων/Πράσινων.

Αυτή η κρίση ευνόησε την ανάπτυξη ξενόφοβων και ρατσιστικών ρευμάτων στην κοινωνία και την άνοδο ακροδεξιών και φασιστικών οργανώσεων και κομμάτων παντού στην Ευρώπη. Ο κίνδυνος αυτός πήρε μεγαλύτερες διαστάσεις από το 1980 και έπειτα. Ταυτόχρονα το εργατικό κίνημα διανύει από τότε, εξαιτίας της σκληρότητας της νεοφιλελεύθερης επίθεσης, της αμηχανίας και της προσαρμογής των ρεφορμιστικών κομμάτων στα σχέδια των αρχουσών τάξεων και της φαινομενικής ήττας της σοσιαλιστικής ιδεολογίας σαν συνέπεια της κατάρρευσης των σταλινικών καθεστώτων, μια βαθύτατη κρίση. Ωστόσο αποδείχθηκε τα τελευταία χρόνια ότι και η Ακρα Αριστερά

μπορεί να επωφελείται από την κοινωνική πώλωση, αν οι οργανώσεις της είναι σε θέση να συνδέονται με την αναζωογόνηση των εργατικών αγώνων και με άλλες εκδηλώσεις της κοινωνικής αντίστασης όπως έγινε στη Γαλλία, τη Σκωτία και την Πορτογαλία. Όλα δείχνουν ότι στο μέλλον θα παρουσιασθούν περισσότερες ευκαιρίες στην Ακρα Αριστερά για να κερδίσει κοινωνική επιρροή.

2.Ρατσισμός και ξενοφοβία στην Ελλάδα

Η κρίση του πολιτικού συστήματος εκδηλώθηκε στην Ελλάδα το 1989 και στα χρόνια που ακολούθησαν. Την ίδια περίοδο άρχισαν εκατοντάδες χιλιάδες μετανάστριες και μετανάστες από την Ανατολική Ευρώπη και κυρίως την Αλβανία να εγκαθίστανται στην Ελλάδα. Αυτοί οι μετανάστες αποτελούν σημαντικό νέο στρώμα του εργατικού δυναμικού, το οποίο όμως στερείται κάθε πολιτικού και κοινωνικού δικαιώματος, συνήθως δεν είναι οργανωμένο αλλά αποκλεισμένο από το συνδικαλιστικό κίνημα. Από οικονομική άποψη παραμένουν μια ατομικοποιημένη μάζα φτηνών αντικειμένων εκμετάλλευσης.

Την κύρια ευθύνη για αυτήν την κατάσταση φέρουν οι ελληνικές κυβερνήσεις που ακολουθούν μια πολιτική ανοιχτής ρατσιστικής διάκρισης και κνικής αδιαφορίας αλλά και οι γραφειοκρατικές ηγεσίες των συνδικάτων και των κομμάτων που δεν έκαναν τίποτα

για να εντάξουν τους ξένους εργαζομένους στο ελληνικό εργατικό κίνημα. Υπό αυτές τις συνθήκες αναπτύχθηκε στην κοινωνία ένας λίγο πολύ ανοιχτός ρατσισμός ιδιαίτερα απέναντι στους Αλβανούς ο οποίος υποδαυλίζεται συστηματικά από τα ΜΜΕ με σκοπό τη διάσπαση της εργατικής τάξης. Ο ρατσισμός και η ξενοφοβία αποτελούν όπως και σε όλη την Ευρώπη μια καθημερινή πραγματικότητα και μια δικλείδα εκτόνωσης της δυσaráεσκειας πλατύτερων στρωμάτων και είναι η κύρια βάση για την οικοδόμηση ακροδεξιών και φασιστικών κομμάτων και ρευμάτων.

Ο καθημερινός επιθετικός ρατσισμός φάνηκε τους τελευταίους μήνες πριν τις εκλογές να έχει μερικά αποκλιμακωθεί, ήταν όμως σημαντικό στοιχείο της προεκλογικής προπαγάνδας των κομμάτων. Το ΠΑΣΟΚ προσπάθησε πέρυσι πριν τις ευρωεκλογές και φέτος στην προεκλογική καμπάνια του να αξιοποιήσει ορισμένα ξενόφοβα αντανაკλαστικά. Φέτος τα δύο μεγάλα κόμματα ανταγωνίστηκαν σε ρατσισμό. Η ΝΔ ήθελε να καταπολεμήσει την «ξενόφερτη εγκληματικότητα» - προφανώς προτιμούσε τη γνήσια ελληνική εγκληματικότητα - ενώ η κυβέρνηση πρόβαλε με υπερηφάνεια το ότι έδωσε τους τελευταίους μήνες πριν τις εκλογές με «επιχειρήσεις σκούπα» 250.000 (!) μετανάστριες και μετανάστες.

Πρόκειται για μια συνειδητή και εν ψυχρώ σχεδιασμένη στρατηγική που εμπνέεται από τα αποκρουστικά αλλά κάπως «πετυχημένα» πρότυπα των συντηρητικών, σοσιαλδημοκρατικών και ακροδεξιών κομμάτων της Δυτικής Ευρώπης. Η υπόθεση της Νέας Κίου έδειξε πρόσφατα με τον πιο έντονο τρόπο ότι ο επιθετικός ρατσισμός δεν περιορίζεται στις κατασταλτικές δραστηριότητες του κρατικού μηχανισμού. Έτσι στρώνεται και στην Ελλάδα ο δρόμος για τους μελλοντικούς Χάϊντερ.

3. Η πατριωτική-εθνικιστική αντιπολίτευση και ο ομορτουρισμός του ΚΚΕ

Ο ρατσισμός είναι στενά συνδεδεμένος με τη βαθιά ριζωμένη ιδεολογία του ακραίου εθνικισμού όπως και με τον ανορθολογισμό και τον σκοταδισμό της ριζοσπαστικής ελληνοορθοδοξίας τα οποία τα τελευταία χρόνια αναμφισβήτητα κέρδισαν έδαφος. Ο Χριστό-

δουλος προσπαθεί με τη βοήθεια ενός μεγάλου μέρους των ΜΜΕ να αυτοπροβληθεί ως ένα είδος φωνής της λαϊκιστικής αντίδρασης.

Η καμπάνια του Χριστόδουλου και της εκκλησιαστικής ιεραρχίας για την αναγραφή του θρησκευματος στις ταυτότητες δείχνει τη μεγάλη κοινωνική επιρροή του ελληνοορθόδοξου σκοταδισμού. Η αντίδραση της κυβέρνησης και των συμμάχων της (κυρίως του ΣΥΝ) σε αυτό το ζήτημα περιορίζεται σε μια βασικά αμυντική στάση που αποφεύγει από κάθε άποψη να καταπολεμήσει πραγματικά την επικίνδυνη ιδεολογική, πολιτική και οικονομική δύναμη των σκοταδιστών και θρησκευόμενων φονταμενταλιστών.

Η «μάχη των ταυτοτήτων» δείχνει ότι στην πραγματικότητα ο τεχνοκρατικός εκσυγχρονισμός και «ευρωπαϊσμός» της κυβέρνησης και ο εθνικιστικός και εκκλησιαστικός φονταμενταλισμός αλληλοσυμπληρώνονται σαν αποτελεσματικά ιδεολογήματα της αστικής κυριαρχίας.

Οι κύκλοι της εθνικιστικής αντιπολίτευσης που διαθέτουν σταθερά στηρίγματα στο ΠΑΣΟΚ, τη ΝΔ, το ΔΗΚΚΙ και σε διάφορους συνδέσμους επιχειρούν να επωφεληθούν από την αυξανόμενη δυσaráεσκεια για τον «τεχνοκρατικό» και φιλευρωπαϊκό προσανατολισμό των κομματικών ηγεσιών του ΠΑΣΟΚ και της ΝΔ. Με δημαγωγικό τρόπο προσπαθούν να οδηγήσουν τα αντιμπεριαλιστικά συναισθήματα που χαρακτηρίζουν πλατιές μάζες του ελληνικού λαού προς τον πατριωτισμό-εθνικισμό, αυτό προσπάθησαν πέρυσι με τις αντιδράσεις ενάντια στους νατοϊκούς βομβαρδισμούς της Γιουγκοσλαβίας.

Αυτή η προσπάθεια ενισχύθηκε αντικειμενικά και από τη στάση του ΚΚΕ που έτεινε όλο και περισσότερο προς μια συμπόρευση με την ουσιαστικά συντηρητική αντιπολίτευση ενάντια στην κυβερνητική πολιτική. Το άμεσο και αρνητικό αποτέλεσμα αυτής της συμπόρευσης ήταν ότι ορισμένα από τα συνθήματα των αντιπολεμικών κινητοποιήσεων δεν εξέφραζαν τόσο τη διεθνή αλληλεγγύη στους πληθυσμούς που είχαν πέσει θύματα των διωγμών και των πολεμικών συρράξεων, όσο την αλληλεγγύη αποκλειστικά και μόνο στο σέρβικο λαό, ιδιαίτερα αρνητική υπήρξε βέβαια η άρνηση αλληλεγγύης στους αλβανούς Κοσοβάρους.

Η άρνηση της ηγεσίας του ΚΚΕ να

υιοθετήσει μια σαφή στάση ενάντια στον ελληνοορθόδοξο σκοταδισμό ισοδυναμεί με εγκατάλειψη του αγώνα για βασικά στοιχεία ενός δημοκρατικού πολιτεύματος για να μη μιλήσουμε για τον αγώνα ενάντια στο ρατσισμό, για τη διεθνή αλληλεγγύη και τις σοσιαλιστικές αρχές. Η ηγετική κλίκα του ΚΚΕ δε διστάζει να τα πετάξει ολ' αυτά στα σκουπίδια αφού επιδιώκει την οικοδόμηση του λεγόμενου «αντιμπεριαλιστικού, αντιμονοπωλιακού δημοκρατικού μετώπου» (Α-ΑΔΜ) με τις πιο εθνικιστικές και πιο αντιδραστικές δυνάμεις που υπάρχουν στο πολιτικό σκηνικό της Ελλάδας. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι αυτή η στρατηγική επιλογή ευνοεί μεσο- και μακροπρόθεσμα μόνο την άνοδο σωβινιστικών και ξενόφοβων ρευμάτων.

Η τυχοδιωκτική στάση των σωβινιστικών κύκλων αποτελεί ουσιαστικά έκφραση της δυσανεξίας κυρίως μικροαστικών στρωμάτων που ανήκουν σε ένα βαθμό στους χαμένους του δυτικοευρωπαϊκού προσανατολισμού του μεγάλου κεφαλαίου και της κυβέρνησης Σημίτη. Η δραστηριότητα και η προπαγάνδα των κύκλων αυτών είναι ιδιαίτερα επικίνδυνες για το εργατικό κίνημα αφού συμβάλλουν στον αποπροσανατολισμό της συνείδησης πλατύτερων στρωμάτων.

Είναι πολύ πιθανό ότι ο επιθετικός εθνικισμός, ο θρησκευτικός σκοταδισμός και ο ρατσισμός στο μέλλον θα αυξήσουν ακόμα περισσότερο την κοινωνική επιρροή τους και θα παίξουν μάλλον το ρόλο του κύριου ανταγωνιστή και εχθρού της αναζωογόνησης του εργατικού κινήματος και της οικοδόμησης της διεθνιστικής και επαναστατικής Αριστεράς.

Γ. ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΣΗΜΕΡΑ

1. Η ΝΔ

Το κόμμα αυτό αντιμετωπίζει ένα μοναδικό για την μεταπολεμική του ιστορία φαινόμενο, το ότι έχει υποσκελισθεί από το ΠΑΣΟΚ του Σημίτη στην προτίμηση της αστικής τάξης. Χωρίς αυτό να σημαίνει ότι άλλαξε η φύση του σαν κόμμα της άρχουσας τάξης, βιώνει μια αντίφαση σε σχέση με τις παραδόσεις του που του δημιουργεί πολλά προβλήματα. Το πιο άμεσο από αυτά, σαν αποτέλεσμα και της

μακρόχρονης παραμονής του εκτός εξουσίας, είναι τα υλικά προβλήματα που αντιμετωπίζει, έλλειψη χρημάτων, μέσων και προβολής στα Μ.Μ.Ε.

Στις γραμμές του συγκρούονται δύο τάσεις: η νεοφιλελεύθερη και η λαϊκή Δεξιά. Η ηγεσία Καραμανλή προέρχεται και στηρίχτηκε από τη δεύτερη, χτύπησε αρχικά την πρώτη (διαγραφή των 6) αλλά μετά προσπάθησε να ισορροπήσει ανάμεσα στις δύο (συνεργασία με Μάνο, επαναπροσέγγιση Ανδριανόπουλου) γιατί είδε ότι μόνο έτσι θα είχε κάποια ελπίδα επιτυχίας στις εκλογές. Προσπάθησε να εκμεταλλευθεί την κοινωνική δυσανεξία που έχει προκαλέσει η πολιτική της κυβέρνησης, χωρίς όμως να δυσανεξήσει και το βασικό κορμό της αστικής τάξης την υποστήριξη της οποίας επιζητεί. Η προσπάθεια αυτή ισορροπίας περιορίζει και κάνει αντιφατικό τον πολιτικό της λόγο: έτσι από τη μία δηλώνει συμπαραστάτης των κοινωνικών στρωμάτων που θίγονται (όπως π.χ. με τους αγρότες το 1998) και από την άλλη κατηγορεί την κυβέρνηση για καθυστέρηση στις αποκρατικοποιήσεις, εκφράζεται αρνητικά για ενέργειες των ΗΠΑ και της Ε.Ε. (Γιουγκοσλαβία) αλλά δηλώνει ότι «η θέση της Ελλάδας είναι με τους συμμάχους της».

Παρά την ήττα, το εκλογικό αποτέλεσμα του Απρίλη σηματοδότησε μια άνοδο της ΝΔ που κατάφερε για πρώτη φορά μετά από 2 δεκαετίες να ξεπεράσει την εικόνα της παλιάς Δεξιάς η οποία λειτουργούσε ως σχεδόν ανυπέβλητο εμπόδιο στη διεύρυνση της επιρροής της.

2. Το ΠΑΣΟΚ

Όπως και στις περισσότερες χώρες της Ε.Ε. το ΠΑΣΟΚ αποτελεί την επιλογή της αστικής τάξης για την προώθηση μιας σκληρής νεοφιλελεύθερης πολιτικής σήμερα. Οι λόγοι της επιλογής αυτής είναι η αποφασιστικότητα που έχει δείξει μέχρι τώρα η κυβέρνηση Σημίτη στην προώθηση των πιο άγρια αντεργατικών και αντικοινωνικών μέτρων, η μακρά περίοδος παρουσίας του ΠΑΣΟΚ στην κυβέρνηση που έχει οδηγήσει στη διασύνδεση ηγετικών του τμημάτων με αντίστοιχα συμφέροντα και η ισχυρή διασύνδεση του με τομείς του συνδικαλιστικού κινήματος που του επιτρέπει να περνάει αντικοινωνικά μέτρα

με περιορισμένες αντιδράσεις. Γιαυτό και στην εκλογική μάχη της 9 Απριλίου η προνομιακή στήριξη του ΠΑΣΟΚ από τα μεγάλα συμφέροντα ήταν ολοφάνερα.

Μέσα στην ηγεσία του ΠΑΣΟΚ υπάρχουν τάσεις και ομάδες και αναπτύσσεται φραξιονιστική πάλη, ωστόσο όχι μόνο κανείς δεν αμφισβητεί ουσιαστικά τη νεοφιλελεύθερη πολιτική που ακολουθείται αλλά και εκείνοι που εθεωρούντο αντι-Σημιτικοί έχουν συμμετοχή στην προώθηση της. Στην οργανωμένη βάση του κόμματος και ιδιαίτερα στο χώρο των εργαζομένων υπάρχει έντονη δυσαρέσκεια για την πολιτική που ακολουθείται και εκδηλώνεται με αποχωρήσεις και απενεργοποίηση μεγάλου αριθμού μελών. Ωστόσο η παραμονή του κόμματος στην κυβέρνηση περιορίζει τους κραδασμούς και τις συγκρούσεις αναβάλλοντας τις για όταν το ΠΑΣΟΚ βρεθεί εκτός εξουσίας.

Παρά την αντεργατική του πολιτική, τη διασύνδεση της ηγεσίας του με την αστική τάξη και τη συρρίκνωση της εργατικής του βάσης θα ήταν λάθος να θεωρήσουμε το ΠΑΣΟΚ σαν ένα καθαρά αστικό κόμμα και να το ταυτίσουμε με τη Ν.Δ. Αυτό γιατί δεν παύει να διατηρεί μια σημαντική παρουσία στο οργανωμένο εργατικό κίνημα (η ΠΑΣΚΕ παραμένει πρώτη δύναμη στα συνδικάτα) και δεν παύει να βασίζεται σε εργαζόμενους και αγρότες που το πλησίασαν με την αυταπάτη ότι εξυπηρετεί τα ταξικά τους συμφέροντα.

3. Το ΔΗΚΚΙ

Το ΔΗΚΚΙ εξέφρασε την αγανάκτηση παιδιών μελών και οπαδών του ΠΑΣΟΚ που

διαπιστώνουν την εγκατάλειψη των οραμάτων και των στόχων τους από την τωρινή του ηγεσία. Από το χώρο αυτό προέρχεται και το σύνολο της επιρροής του. Επομένως μπορούμε να πούμε ότι εκφράζει μια κριτική από τα αριστερά στο ΠΑΣΟΚ με πολλές αυταπάτες και αντιφάσεις. Ο πολιτικός του λόγος είναι σχετικά φτωχός με κύριο στοιχείο μια επαναπροβολή των κοινωνικών οραμάτων του ΠΑΣΟΚ της προ του Σημίτη εποχής, την καταγγελία των αντικοινωνικών μέτρων της κυβέρνησης και έναν έντονο εθνικισμό (που χαρακτήριζε πάντα το ΠΑΣΟΚ). Η κύρια επιρροή του είναι σε πληβεία στρώματα των αστικών κέντρων αλλά δεν φαίνεται ούτε σταθερή ούτε μόνιμη. Χαρακτηρίζεται από έλλειψη και χαμηλό επίπεδο στελεχών και όχι αξιόλογη οργανωμένη κομματική βάση. Διατηρεί μία παρουσία στα συνδικάτα που όμως δε συγκρίνεται με αυτές του ΠΑΣΟΚ και του ΚΚΕ. Η περαιτέρω ύπαρξη του διακυβεύεται μετά την εκλογική ήττα του Απρίλη. Το πιο πιθανό είναι ότι το ΔΗΚΚΙ δε θα συνέλθει από αυτό το πλήγμα.

4. Ο ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ

Η ηγεσία του Συνασπισμού προσπαθεί να ισορροπήσει ανάμεσα σε τάσεις που την ωθούν σε διαφορετικές κατευθύνσεις, από εκείνη της συμπολίτευσης μέχρι εκείνη της «κόσμιας» αντιπολίτευσης. Έτσι, μετά τις εκλογές του 1996, έδειξε τάσεις στήριξης της κυβέρνησης : συνεργασία με το ΠΑΣΟΚ στις Δημοτικές, υπερνήφιση του Καποδίστρια, αποστασιοποίηση από τις μαθητικές κινητοποιήσεις και από εκείνες κατά του Κλίντον και πρόσφατα θετική τοποθέτηση στο Ν/Σ για το Ολυμπιακό Χωριό. Η πολιτική του αυτή είχε σα συνέπεια τη μείωση της εκλογικής του επιρροής στις Ευρωεκλογές του 1999 επειδή μία σειρά υποστηρικτών του στράφηκε είτε προς το ΠΑΣΟΚ είτε προς άλλα κόμματα της αριστεράς και ανάγκασε την ηγεσία του να υιοθετήσει περισσότερο αντιπολιτευτικό προφίλ. Ποτέ ωστόσο δεν αμφισβήτησε ουσιαστικά τις προσπάθειες τεχνοκρατικής επίλυσης των προβλημάτων της χώρας. Αντιμετωπίζοντας τον κίνδυνο απώλειας της κοινοβουλευτικής του εκπροσώπησης προχώρησε σε εκλογικές συνεργασίες προς κάθε κατεύθυνση και κυρίως προς τα αριστερά του (ΑΚΟΑ, ΡΑΚ).

Ο ΣΥΝ με συρρικνωμένες και πάλι τις ετερογενείς δυνάμεις του, μπήκε για τα καλά στο τούνελ της εσωκομματικής κρίσης και βρίσκεται στο όριο της κοινοβουλευτικής του ύπαρξης. Έτσι θα επιδεινωθεί η υπαρξιακή του αγωνία και θα οξυνθούν οι εσωτερικές τριβές. Τα βεβιασμένα προεκλογικά ανοίγματα του ΣΥΝ προς την ΑΚΟΑ και τις «δυνάμεις της οικολογίας» αποδείχθηκε ότι δε δημιούργησαν καμία εκλογική δύναμη.

5. Το ΚΚΕ

Το κόμμα αυτό παρουσίασε μια εντυπωσιακή αύξηση της επιρροής του σε πολλά κοινωνικά στρώματα και κυρίως στη νεολαία. Δεν δίστασε να ενθαρρύνει μαζικούς αγώνες, προσπαθώντας ταυτόχρονα να τους χειραγωγήσει. Οπου πέτυχε να ελέγξει το χώρο οδήγησε σε υποχωρήσεις. Οπου διαπίστωσε ότι δεν είχε αυτή τη δυνατότητα ακολούθησε τους αγώνες μέχρι το τέλος τους.

Στο πολιτικό του όραμα κυριαρχεί η αυταπάτη της «αυτόνομης ανάπτυξης» που το οδήγησε σε εκλογικές συνεργασίες με στοιχεία εθνικιστικής ιδεολογίας. Για να ισορροπήσει την κακή εικόνα που δημιούργησαν στις γραμμές του οι συνεργασίες αυτές δεν δίστασε να προχωρήσει και σε συνεργασίες με στοιχεία από τα αριστερά του (Κομμουνιστική Ανανέωση). Ωστόσο η κυριαρχία της θεωρίας της αυτόνομης ανάπτυξης στην ηγεσία του δείχνει ότι οι συνεργασίες προς τα αριστερά του έχουν κυρίως διακοσμητικό χαρακτήρα.

Το ΚΚΕ καθηλωμένο στο ίδιο επίπεδο με

τις προηγούμενες κοινοβουλευτικές εκλογές προσπαθεί μετεκλογικά να διατηρήσει στους οπαδούς του έναν αέρα αισιοδοξίας και αυτοϊκανοποίησης για το πενιχρό αποτέλεσμα.

Η αποστεωμένη σταλινική ηγεσία του ΚΚΕ δεν αφήνει κανένα περιθώριο εσωκομματικής δημοκρατίας και αντιμετωπίζει όσους την επικρίνουν (όπως π.χ. ο Ντρέκος και ο Κωστόπουλος) με μια προσπάθεια πολιτικής εξόντωσής τους. Η συνεργασία με κάποιους/-ες θρησκευόμενους/-ες εθνικιστές/-ριες μονιμοποιήθηκε και θεωρείται από τον ηγετικό κύκλο του κόμματος στρατηγικής σημασίας όπως δείχνουν οι πρόσφατες θέσεις της Κ.Ε. περί του «ΑΑΔΜ».

Όλος αυτός ο προσανατολισμός της ηγεσίας δεν έρχεται ως κεραυνός εν αιθρία αλλά είναι η λογική συνέπεια των βασικών αποφάσεών της στις αρχές της δεκαετίας του '90 υπέρ ενός σκληροπυρηνικού σταλινισμού και ενός αδιαφιλονίκητου εθνικισμού όπως υιοθετήθηκε το 1935 στο 7ο Συνέδριο της Κ.Δ. (όπου διακηρύχθηκε ότι οι κομμουνιστές είναι οι μόνοι πατριώτες σε αντιπαράθεση με τους πουλημένους αστούς).

Παρά την αντιιμπεριαλιστική και (πιο σπάνια) επαναστατική ρητορεία του όπως και τον έντονο σεχταρισμό απέναντι στα άλλα ρεφορμιστικά κόμματα, ο οποίος θυμίζει τη θεωρία της «Τρίτης Περιόδου» της Κομμουνιστικής Διεθνούς, το ΚΚΕ παραμένει ένα βαθύτατα ρεφορμιστικό και σεκταριστικό εργατικό κόμμα.

Στις σημερινές συνθήκες είναι ωστόσο το πιο ενδιαφέρον κόμμα της Αριστεράς με την έννοια ότι διαθέτει ισχυρή κομματική βάση που μπορεί να κινητοποιηθεί και επομένως οποιοσδήποτε αγώνας για την προώθηση των άμεσων αιτημάτων του εργατικού κινήματος δεν μπορεί να διεξαχθεί χωρίς τη συμμετοχή του.

6. Η Άκρα Αριστερά

Ο χώρος αυτός διαθέτει ένα αξιόλογο δυναμικό που όμως δεν μπόρεσε μέχρι σήμερα να αξιοποιηθεί. Υπάρχουν χιλιάδες άτομα που συσπειρώνονται σε διάφορες κινήσεις (εργασιακές, τοπικές, οικολογικές κλπ.) ή που ιδιωτεύουν αλλά ενεργοποιούνται μόλις παρουσιαστεί ένα πλαίσιο που τους καλύπτει. Στον οργανωμένο χώρο οι πιο σημαντικές

οργανώσεις είναι το ΣΕΚ, που γνώρισε μια άνοδο που έχει φτάσει στα όρια της, και το ΝΑΡ, που και αυτό αντιμετωπίζει αρκετά προβλήματα. Στον ίδιο χώρο κινούνται και οι μαοϊκής προέλευσης οργανώσεις που χαρακτηρίζονται από ένα σεκταρισμό σε συνδυασμό με μια προσκόλληση σε μαοσταλινικά ιδεολογικά σχήματα της δεκαετίας του '70.

Οι περισσότερες ομάδες σταλινικής, μαοϊκής, τροτσικιστικής ή μισοτροτσικιστικής προέλευσης δεν έχουν ξεκαθαρισμένες απόψεις ούτε για τη σωστή ενιαιομετωπική προσέγγιση των ρεφορμιστικών κομμάτων, με αποτέλεσμα οι δραστηριότητές τους να καταλήγουν συνήθως σε έναν αμήχανο σεκταρισμό, ούτε για μια επαναστατική στρατηγική βασισμένη στη μεθοδολογία του Μεταβατικού Προγράμματος.

Ορισμένες από αυτές τις οργανώσεις υπέκυψαν στη δεκαετία του '90 στον εθνικιστικό αντιμπεριαλισμό τύπου ΚΚΕ και εντάχθηκαν έτσι αντικειμενικά στο στρατόπεδο των δυνάμεων του ελληνικού αστικού εθνικισμού. Μερικές οργανώσεις σαν την ΑΚΟΑ, η οποία τα τελευταία χρόνια είχε κινηθεί στο τρίγωνο ανάμεσα σε ΚΚΕ, ΣΥΝ και μαρξιστική Αριστερά, άρχισαν να πλησιάζουν το ΣΥΝ στη βάση μιας ουσιαστικά ρεφορμιστικής πολιτικής και προγραμματικής αντίληψης.

Σήμερα η Ακρα Αριστερά αντιμετωπίζει τα καθήκοντα του να αναλάβει ηγετικό ρόλο στους κοινωνικούς αγώνες και να χαράξει μια ανεξάρτητη ταξική πολιτική. Πέρα από τις

υποκειμενικές της αδυναμίες και τον κατακερματισμό των δυνάμεων της έχει θετικά και αρνητικά στοιχεία που δεν πρέπει να παραβλέψουμε. Ο τελικός της στόχος δεν πρόκειται να πραγματοποιηθεί με την προπαγάνδα αλλά μόνο όταν ταυτιστεί με το εργατικό κίνημα και συμβάλει στην προώθηση αιτημάτων και συνθημάτων που αμφισβητούν την τωρινή τάξη πραγμάτων και προωθούν την αλλαγή των κοινωνικών συσχετισμών δύναμης στους καθημερινούς του αγώνες..

Μια συσπείρωση και μόνιμη συνεργασία των οργανώσεων και δυνάμεων, που επιδιώκουν να υπερασπισθούν επαναστατικές μαρξιστικές ιδέες, θα μπορούσε να συμβάλει σε μια βελτίωση της κατάστασης αυτού του χώρου. Αυτό θα σήμαινε να αντιμετωπίσουν με μεγαλύτερο ρεαλισμό τα πραγματικά κοινωνικά και πολιτικά προβλήματα, να αναπτύξουν μια μεταβατική στρατηγική, να ξεπεράσουν το συνήθως στενόμυαλο σεκταρισμό τους και να κάνουν τη μαρξιστική αντίληψη γόνιμη για τη σημερινή πολιτική δράση.

Δ. ΑΞΟΝΕΣ ΠΑΛΗΣ

Σήμερα, χωρίς να υποστέλουμε την ιδεολογική και πολιτική παλη, είναι ανάγκη να προωθήσουμε την ενότητα στη δράση όλων των δυνάμεων του εργατικού κινήματος πάνω σε συγκεκριμένα μέτωπα και αιτήματα :

- Η υπεράσπιση του δικαιώματος στη δουλειά δεν συμβιβάζεται με την ύπαρξη ελαστικοποιημένων σχέσεων εργασίας, με τη μερική απασχόληση, την εντατικοποίηση της εργασίας, με την κατάργηση του πενθημέρου και την επιμήκυνση του χρόνου εργασίας. Απεναντίας πρέπει να αγωνιστούμε για την εφαρμογή του 30ώρου με ταυτόχρονη κατάργηση της μερικής απασχόλησης, των τοπικών συμφώνων εργασίας και της ελαστικοποίησης, αν θέλουμε να μειωθεί η ανεργία, να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση οι εργαζόμενοι, να αποτρέψουμε τη μετατροπή της κοινωνικής ασφάλισης και ειδικότερα της σύνταξης σε συμπληρωματικό από το κύριο βιοποριστικό εισόδημα επιβίωσης.
- Η υπεράσπιση των στοιχειωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μεταναστών δεν συμβιβάζεται με τη βάρβαρη αντιμετώπιση τους από την κυβέρνηση και τον

κρατικό μηχανισμό. Απεναντίας πρέπει να αγωνιστούμε για τη νομιμοποίηση τους, την ένταξη τους στα συνδικάτα του τομέα εργασίας τους και την υπεράσπιση της αξιοπρέπειας τους απέναντι σε κάθε ρατσιστικό μέτρο και προπαγάνδα.

- Η υπεράσπιση του δικαιώματος στη μόρφωση επιβάλλει το δημόσιο χαρακτήρα της εκπαίδευσης, την κατάργηση των αντιπαιδαγωγικών και αντικοινωνικών μέτρων που θεσμοθέτησε η αντιμεταρρύθμιση Αρσένη, την αύξηση των κονδυλίων για την παιδεία, την κατάργηση των διαφοροποιήσεων στις εργασιακές σχέσεις των εκπαιδευτικών, τη θεσμοθετημένη επιμόρφωση τους, την κριτική των προγραμμάτων σπουδών, την προώθηση της βασικής έρευνας και όχι τη διασπάθηση των κονδυλίων για δήθεν εφαρμοσμένη έρευνα.
- Η υπεράσπιση του δημόσιου χαρακτήρα της υγείας επιβάλλει την αύξηση των σχετικών δαπανών από τον κρατικό προϋπολογισμό, την ενίσχυση των κέντρων υγείας με ιατρικό εξοπλισμό και επιστημονικό προσωπικό, την απόρριψη της αντιμεταρρύθμισης της μετατροπής των νοσοκομείων σε Α.Ε. , την πρόσληψη νοσηλευτικού και ιατρικού προσωπικού, την έγκριση και τον έλεγχο από τους εργαζόμενους των προϋπολογισμών των νοσοκομείων, την ανάπτυξη της προληπτικής ιατρικής.
- Η υπεράσπιση της ποιότητας ζωής των εργαζομένων δεν συμβιβάζεται με την καταστροφή των ελάχιστων κομματιών φυσικού περιβάλλοντος που έχουν απομείνει στην Αττική, την κατάληψη των τελευταίων ελεύθερων χώρων για την κατασκευή διαφόρων έργων που πολλά από αυτά είναι αμφίβολης αναγκαιότητας (πχ. Αεροδρόμιο Σπάτων, Ολυμπιακά Έργα). Ιδιαίτερα οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 θα απαιτήσουν έργα που θα δεσμεύσουν το μεγαλύτερο μέρος των χώρων που δεν έχουν ακόμη τσιμεντοποιηθεί, θα προκαλέσουν τεράστιες δαπάνες χωρίς κοινωνικό προσανατολισμό και αποτελούν πεδίο ανάπτυξης του εθνικισμού και της μισσαλοδοξίας. Γι' αυτό είμαστε αντίθετοι με τη διεξαγωγή τους και θα συμβάλουμε στους αγώνες ενάντια σ' αυτούς και στις επιπτώσεις τους.
- Η υπεράσπιση των δημοκρατικών δικαιω-

μάτων όλων των πολιτών δεν συμβιβάζεται με τη μισσαλοδοξία και ρατσιστική προπαγάνδα και τη σκοταδιστική ιδεολογία της ελληνορθόδοξης εκκλησίας που έχει περάσει σε ολομέτωπη επίθεση μέχρι και ενάντια στο Διαφωτισμό και τον Ορθολογισμό. Επιβάλλεται η ξεκάθαρη καταγγελία κάθε προσπάθειας της εκκλησίας για διατήρηση των σκανδαλωδών προνομίων της και ο άμεσος διαχωρισμός της από το κράτος ώστε να σταματήσει να χρησιμοποιεί τον κρατικό μηχανισμό για τις δραστηριότητές της.

Συνδιάσκεψη ΟΚΔΕ
Οκτώβριος 2000

Η διεθνής κινητοποίηση, οι αντιδιασκέψεις και διαδηλώσεις, στην Πράγα ενάντια στη διάσκεψη του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και της Παγκόσμιας Τράπεζας, όπως επίσης και το Σηάτλ, η Ουάσιγκτον και οι ευρωπορείες που προηγήθηκαν αποδεικνύουν πέντε πολύ βασικά και σημαντικά πράγματα:

- ότι βρισκόμαστε διεθνώς στην αρχή μιας νέας ριζοσπαστικοποίησης. Ότι η σύγχυση και η απογοήτευση από την κατάρρευση στην Ανατολή και τη νίκη του νεοφιλελευθερισμού στη Δύση έχει καταλαγιάσει. Ότι το τοπίο αρχίζει να ξεκαθαρίζει και αρκετοί άνθρωποι, όχι πολλοί ακόμα, σε όλα τα μήκη και τα πλάτη του πλανήτη, προσπαθούν ή μέσω του Ιντερνέτ ή μέσω διαφόρων διεθνών πολιτικών τάσεων και ποικίλων ομαδοποιήσεων να συντονίσουν τις ενέργειες και δραστηριότητές τους, ώστε να ανακόψουν τη φόρα του νεοφιλελευθερισμού και να αντιστρέψουν τη φορά του τροχού προς το συμφέρον των εκμεταλλεζόμενων και εξαθλιωμένων του πλανήτη. Και έτσι να εμπλέκονται σε έναν «*άγωνα ακτιβισμό ενός ρηχού αντικαπιταλισμού*», όπως λένε και κάποιοι σύντροφοι που έμαθαν να κολυμπάνε μόνο σε «*βαθύ αντικαπιταλισμό*».
- ότι η κοινωνία αρχίζει να συνειδητοποιεί το αδιέξοδο και τις σκληρές συνέπειες του παγκοσμιοποιημένου νεοφιλελευθερισμού και αυτό διαμορφώνει ένα περιβάλλον πιο ευνοϊκό για πρωτοβουλίες αντίστασης, κάτι που απουσίαζε εντελώς στο πρώτο μισό της δεκαετίας του '90.
- ότι η διεθνοποίηση ή παγκοσμιοποίηση της οικονομίας και της νεοφιλελεύθερης επίθεσης, βοηθάνε τους ανθρώπους να συνειδητοποιήσουν την κοινότητα των αιτημάτων και των στόχων τους, ενάντια στους στόχους και τις επιδιώξεις των εκμεταλλευτών τους.
- ότι, έστω και αμυδρά, αναδύεται στις συνειδήσεις των αγωνιστών η αναγκαιότητα, απέναντι στους υπερεθνικούς οργανισμούς του κεφαλαίου να οικοδομήσουν και να αντιτάξουν τους δικούς τους υπερεθνικούς ή διεθνιστικούς φορείς συνεννόησης και συντονισμού. Οι ηπειρωτικές και διεθνείς συναντήσεις πολιτικών και κοινωνικών κινημάτων έχουν πολύ πυκνώσει και διευρυνθεί στις μέρες μας (Μπανγκόκ, Ντακάρ, Μελβούρνη, Μόντρεαλ, Γενεύη, Πράγα, κλπ.) και αυτό είναι η αναγέννηση ενός νέου διεθνισμού, που δεν έχει καμιά σχέση ούτε με τις τυπολατρικές συνάξεις των Κ.Κ., όπου η μοσχοβίτικη γραφειοκρατία προσπαθούσε να επιβάλει την εξωτερική της πολιτική στα

...έστω και αμυδρά, αναδύεται στις συνειδήσεις των αγωνιστών η αναγκαιότητα, απέναντι στους υπερεθνικούς οργανισμούς του κεφαλαίου να οικοδομήσουν και να αντιτάξουν τους δικούς τους υπερεθνικούς ή διεθνιστικούς φορείς συνεννόησης και συντονισμού

φερέφωνά της, ούτε με το «*διεθνισμό*» που χτίζουν, σε περιβάλλον αποστειρωμένο από κοινωνία και κινήματα, οι διάφορες τροτσικιστικές σέκτες που θέλουν «*να ξαναχτίσουν την 4η Διεθνή*».

- ότι μέσα από αυτές τις διαδικασίες οι αγωνιστές διαπιστώνουν ότι μπορούν να παλέψουν μαζί, να ανοίξουν θέματα και να δημιουργήσουν κοινά μέτωπα παρά τις διαφορετικές ιδεολογικές τοποθετήσεις και θεωρητικές τους προσεγγίσεις.

Ενότητα στη δράση

Μόνο ένας βαριά άρρωστος σχεταριστής μπορεί να αρνηθεί να παλέψει από κοινού με ένα χριστιανό ή έναν αναρχικό για να υπερασπιστεί το οχτάωρο ή για τη μείωση των ωρών εργασίας. Αυτό που καταρχήν ενδιαφέρει είναι η επιτυχία του στόχου. Από κει και πέρα, αν ο ένας πιστεύει ότι έτσι είναι στο δρόμο του Θεού και το κάνει για την ψυχή του ή ο άλλος έχει την αυταπάτη ότι ο κομμουνισμός θα έρθει από τη μια στιγμή στην άλλη, είναι ένα άλλο θέμα. Και ο ένας και ο άλλος μπορούνε μέσα από αυτή τους τη δράση να βγάλουν κάποια συμπεράσματα που θα τους βοηθήσουν να αλλάξουν ιδέες. Αλλά αυτό που παίζει σημαντικό ρόλο για να μπορέσει να είναι η αλλαγή σε επαναστατική μαρξιστική κατεύθυνση είναι ακριβώς το αν οι επαναστάτες μαρξιστές θα είναι εκεί με την καλύτερη δυνατή ενεργή συμμετοχή και τις εποικοδομητικές τους προτάσεις για την πετυχημένη έκβαση του αγώνα.

Η 4η Διεθνή και τα τμήματά της, επειδή δεν πιστεύει ότι το επαναστατικό κίνημα και η μαζική επαναστατική Διεθνής που θα ανατρέψει τον καπιταλισμό θα οικοδομηθεί σε αποστειρωμένο περιβάλλον, αλλά μέσα στην κοινωνία και παράλληλα με τις αντιδράσεις της και τους ρυθμούς της, για αυτό ακριβώς συμμετέχει και παίρνει πρωτοβουλίες για μετωπική δράση και συντονισμό, και σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Είναι αλήθεια ότι στην «*Πράγα 2000*», λόγω προγραμματισμού δραστηριοτήτων που είχαν προηγηθεί (μεταξύ των οποίων ακριβώς και η τεράστια κινητοποίηση της Γενεύης), και λόγω των κινητοποιήσεων που έπονται (είναι η μεγάλη κινητοποίηση για τη Νίκαια στις αρχές Δεκεμβρη), όμως και λόγω των διαδικασιών που ακολούθησαν οι έχοντες την πρωτοβουλία, η συμμετοχή της 4ης και μερικών τμημάτων της ήταν, δυστυχώς, κάπως περιορισμένη.

Γιάννης Φελέκης

Οι ΗΠΑ μετά το Σιάτλ...

του Ανδρέα Κλόκε

Το άρθρο ασχολείται με τις εσωτερικές εξελίξεις και συζητήσεις στις ΗΠΑ και ιδιαίτερα με την καμπάνια των συνδικάτων AFL-CIO για 'παγκόσμια εντιμότητα' όπως και τις επιπτώσεις της προσχώρησης της Κίνας στον ΠΟΕ.

Ποια στάση πρέπει να υιοθετήσουν οι μαρξιστές/-ριες απέναντι σε αυτές τις νέες εξελίξεις;

Στο δεύτερο μέρος εξετάζονται η μονομαχία του Γκορ και του Μπους για την προεδρία, η υποψηφιότητα του Νέιντερ και των Πράσινων και η στάση μερικών αμερικανικών μαρξιστικών οργανώσεων στις προεκλογικές αντιπαραθέσεις.

Στις αρχές του 21ου αιώνα, οι ΗΠΑ παρουσιάζουν μια αντιφατική εικόνα. Ενώ οι προπαγανδιστές της αστικής τάξης τις επιδοκιμάζουν ως χώρα της «νέας οικονομίας» και της φαινομενικά ατέλειωτης οικονομικής ανόδου που κρατάει εδώ και 9 χρόνια, της τεχνολογικής προόδου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και προφανώς θαυμάζουν το ρόλο τους ως μοναδικής υπερδύναμης του πλανήτη, η κοινωνική πραγματικότητα είναι για τους εργαζόμενους και τις εθνικές μειονότητες σκληρότερη απ' ό,τι σε όλες τις άλλες προχωρημένες καπιταλιστικές χώρες.

Από το 1965 οι πραγματικοί μισθοί έπεσαν γύρω στο 15%, οι εργαζόμενοι δουλεύουν μέσο όρο 47 ώρες τη βδομάδα, η φτώχεια αυξάνεται συνεχώς, το 25% των παιδιών μεγαλώνουν σε φτώχεια και ο πλούτος της χώρας διανέμεται πιο άδικα από οποιαδήποτε άλλη χώρα του ΟΟΣΑ. Οι ΗΠΑ έχουν με σχεδόν 2 εκατ. φυλακισμένους το μεγαλύτερο ποσοστό κρατούμενων όλου του κόσμου, η βαρβαρότητα της εφαρμογής της θανατικής ποινής συνεχίζεται με αυξανόμενους ρυθμούς και διαμορφώθηκε ένα σύστημα φυλακο-βιομηχανικής υπερεκμετάλλευσης όπου παράγονται προϊόντα «made in USA» και οι φυλακισμένοι ανταμοίβονται με 25 σεντ την ώρα ή λιγότερο.

Οι διαδηλώσεις στο Σιάτλ ενάντια στους προγραμματισμούς της καταλήστευσης των χωρών που κρατούνται σε υπανάπτυξη και ενάντια στον ΠΟΕ και το ΔΝΤ σηματοδότησαν ένα πρώτο αποκορύφωμα αντίστασης κατά της καπιταλιστικής «παγκοσμιοποίησης». Στη διαδήλωση ενώθηκαν, τουλάχιστον σε ένα βαθμό, οι διαμαρτυρίες φοιτητι-

κών ομάδων και αμερικανικών συνδικάτων ενάντια στην εκμετάλλευση του «Τρίτου Κόσμου». Αυτό είναι ιδιαίτερα αξιοσημείωτο αφού ο γενικός προσανατολισμός των παραδοσιακά γραφειοκρατικά καθοδηγημένων συνδικάτων των ΗΠΑ χαρακτηρίζονται εδώ και δεκαετίες από το τρίπτυχο του πραγματισμού, της ταξικής συνεργασίας (partnership) και του οικονομικού εθνικισμού. Φαίνεται όμως ότι τα νέα δεδομένα και η αυξανόμενη πίεση του εκμεταλλευτικού συστήματος στους εργαζόμενους της χώρας ανάγκασε τη συνδικαλιστική γραφειοκρατία των AFL-CIO να αναθεωρήσει εν μέρει τη στάση της.

Τα συνδικάτα απαίτησαν για πρώτη φορά αμνηστία για τους παράνομους/-ες μετανάστες/-ριες και μιλάνε για «εργατικά δικαιώματα στη διεθνή οικονομία», την «οικοδόμηση της διεθνούς αλληλεγγύης» κ.α. Ο πρόεδρός τους John Sweeney επεσήμανε εύστοχα: «Είναι παράλογο ότι κάτω από τους ισχύοντες κανόνες του παγκόσμιου εμπορίου κανείς μπορεί να πάρει μέτρα ενάντια σε μια εταιρεία που πουλάει παράνομα ένα βίντεο της Μαντόνα αλλά είναι αδύνατο να εμποδίσει μια εταιρεία να εκμεταλλευθεί παιδιά, να χρησιμοποιήσει καταναγκαστική εργασία, να παραβιάσει βασικά εργασιακά δικαιώματα ή να δηλητηριάσει το περιβάλλον.» Ωστόσο θα ήταν αφελές αν περίμενε κανείς η ηγεσία των συνδικάτων να εγκαταλείψει χωρίς δυσκολίες την εθνικιστική της στάση που πάντα επιδιώκει το συμβιβασμό με το μεγάλο κεφάλαιο.

Εθνικισμός της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας

Οι αντιθέσεις των ομάδων και οργανώσεων

που είχαν διαμαρτυρηθεί από κοινού στο Σιάτλ φάνηκαν ξεκάθαρα τον Απρίλη 2000 όταν μια διαδήλωση στη Ουάσιγκτον, κατευθυνόμενη από τα συνδικάτα, στράφηκε ενάντια στην αποδοχή της Κίνας στον ΠΟΕ, ενώ μια άλλη λίγο αργότερα ενάντια στους ίδιους τους διεθνείς οργανισμούς όπως το ΔΝΤ, την Παγκόσμια Τράπεζα και τον ΠΟΕ.

Ένα από τα μεγάλα θέματα της δημόσιας συζήτησης ήταν αν έπρεπε να εφαρμοσθούν «διαρκείς κανονικές εμπορικές σχέσεις» με την Κίνα. Η ηγεσία των συνδικάτων ξεκίνησε μια «Καμπάνια για την παγκόσμια εντιμότητα (fairness)» και απαιτούσε οι «κανονικές εμπορικές σχέσεις» με την Κίνα να ακυρωθούν. Επιχειρηματολόγούσε, μεταξύ άλλων, για τις ιδιαίτερα άθλιες εργασιακές συνθήκες στην Κίνα, την έλλειψη εργασιακών και ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την καταναγκαστική εργασία στις φυλακές κ.α.

Η ηγεσία των AFL-CIO πρότεινε γι' αυτό την καθιέρωση ενός «κοινωνικού άρθρου» που θα απαγόρευε την εξαγωγή προϊόντων κατασκευασμένων υπό συνθήκες που θεωρούνται απαράδεκτες για τους εργαζόμενους.

Το βασικό κίνητρο της καμπάνιας ήταν όμως προφανώς ο φόβος κάποιων κλάδων των συνδικάτων και της βιομηχανίας για φτηνές κινέζικες εισαγωγές που θα μπορούσαν να οδηγήσουν στην εξαφάνισή τους, κάτι που ισχύει ιδιαίτερα για τα χαλυβουργεία. Η Κίνα διπλασίασε τα τελευταία 10 χρόνια την παραγωγή χάλυβος και σχεδιάζει να εξαγάγει το 25% της. Οι άμεσες επενδύσεις των ΗΠΑ στην Κίνα δεκαπλασιάστηκαν στο διάστημα 1992-97 ενώ οι εισαγωγές ταυτόχρονα διπλασιάστηκαν δημιουργώντας ένα τεράστιο έλλειμμα εμπορίου. (1)

Το από τα συνδικάτα υποστηριζόμενο «Ινστιτούτο Οικονομικής Πολιτικής» πρό-

βλεψε ότι 600 χιλ. αμερικανικές θέσεις εργασίας κινδύνευαν αν οι «κανονικές εμπορικές σχέσεις» με την Κίνα εγκρίνονταν από το Κογκρέσο.

Παρ' ολ' αυτά τα φαινομενικά «αριστερά» επιχειρήματα της συνδικαλιστικής ηγεσίας είναι αναμφίβολο ότι οι απαιτήσεις της δεν αποσκοπούν παρά στην αναδίπλωση του προστατευτισμού της αμερικανικής οικονομίας απέναντι σε προϊόντα εισαγωγής, όταν κινέζικες επιχειρήσεις παράγουν φθηνότερα από τους αμερικανούς ανταγωνιστές. Φυσικά είναι μεγάλη υποκρισία και απάτη, όταν οι ηγέτες των συνδικάτων συγκρίνουν τις συνθήκες εργασίας των ΗΠΑ με αυτές στην Κίνα και τις χρησιμοποιούν ως παράδειγμα προς μίμησην.

Είναι ολοφάνερο ότι υποδεικνύοντας έμμεσα τον «κίτρινο κίνδυνο» υποδαυλίζονται σωβινιστικές προκαταλήψεις που σίγουρα δεν προωθούν τον κοινό αγώνα των εργαζομένων ενάντια στην παγκόσμια εκμετάλλευσή τους.

Ιδιαίτερα άσκοπη από την άποψη τόσο της αμερικανικής όσο και της κινέζικης εργατικής τάξης είναι η προσπάθεια να ανατεθεί στον ΠΟΕ ο ρόλος να εξετάσει ποιες χώρες παράγουν υπό δήθεν «φιλεργατικές» συνθήκες και ποιες όχι. Ο ΠΟΕ είναι ένας οργανισμός που στερείται οποιουδήποτε δημοκρατικού υπόβαθρου και ενεργεί από τη φύση του αναπόφευκτα σύμφωνα με τα συμφέροντα των κυβερνήσεων των ιμπεριαλιστικών κρατών και της αφρόκρεμας του διεθνούς μεγάλου κεφαλαίου. Η επιχείρηση «μεταρρύθμισης» ενός τέτοιου θεσμού θα οδηγήσει τα συνδικάτα αναγκαστικά σε απελπιστικά αδιέξοδα.

Κίνα και ΠΟΕ

Η στρατηγική του προστατευτισμού παραβλέπει σκόπιμα τις πιο σημαντικές επιδράσεις της ένταξης της Κίνας στον ΠΟΕ η οποία στρέφεται από κάθε άποψη ενάντια στους εργαζόμενους όχι μόνο της Κίνας αλλά ολόκληρης της Ασίας και θα επιταχύνει την εισροή αμερικανικού κεφαλαίου παραμερίζοντας τα ακόμα υφιστάμενα εμπόδια εθνικής προστασίας κατά των ελεύθερων κινήσεων του κεφαλαίου.

«Το εμπορικό σύμφωνο και η ένταξη της Κίνας στον ΠΟΕ θα αποτελέσουν ένα σκληρό

πλήγμα ενάντια στους κινέζους εργαζόμενους. Κάποιοι επενδυτές εκτιμούν ότι το 27% της κινέζικης παραγωγής αυτοκινήτων θα κλείσουν μέσα στα επόμενα 5 χρόνια και εκατομμύρια εργάτες της αυτοκινητοβιομηχανίας θα χάσουν τις δουλειές τους. Ακόμα και στην κλωστοϋφαντουργία δηλαδή στον κλάδο που αναμένεται ότι θα επωφεληθεί περισσότερο από όλους τους άλλους από το κινεζο-αμερικανικό σύμφωνο, οι κινέζοι/-ες εργάτες/-ριες ήδη υφίστανται σοβαρότατες επιπτώσεις. Η Κίνα, για να εκπληρώσει τους όρους της προσχώρησης στον ΠΟΕ έπρεπε να συρρικνώσει τις επιδοτήσεις στην κλωστοϋφαντουργία. Το αποτέλεσμα ήταν ότι μόνο τα περασμένα δύο χρόνια περισσότερο από ένα εκ. εργάτες /-ριες του κλάδου αυτού έχασαν τις δουλειές τους.» (2)

Το ίδιο ισχύει για εκατομμύρια κινέζους αγρότες που θα χάσουν τη δουλειά τους σε μια χώρα που έχει κιάλας γύρω στα 100 εκατ. άνεργους.

Ενας οικονομολόγος του «Ινστιτούτου Διεθνούς Οικονομίας» σχολίασε: «Στην πραγματικότητα η προσχώρηση της Κίνας θα αυξήσει την πίεση στις χώρες που είναι ήδη μέλη του ΠΟΕ, συμπεριλαμβανομένης της Ινδίας, της Κορέας και της Ιαπωνίας, να ανοίξουν ακόμα περισσότερα τις αγορές τους σε ένα κύμα ανταγωνιστικής φιλελευθεροποίησης.» (3)

Η ινδική κυβέρνηση ανακοίνωσε το Γενάρη ότι άρει τους περιορισμούς εμπορίου με τις ΗΠΑ 1400 προϊόντων σε κλάδους που παραδοσιακά ήταν προστατευμένοι όπως η γεωργία, η κλωστοϋφαντουργία και τα καταναλωτικά εμπορεύματα.

Αυτή η πολιτική φιλελευθεροποίησης που υπηρετεί βασικά μόνο τα συμφέροντα των πολυεθνικών και των μεγάλων τραπεζών ονομάστηκε δίκαια «εναρμονισμένη καταστροφή» (4) όπως επεσήμανε και ο Τάισον, πρώην οικονομικός σύμβουλος του Κλίντον στο Business Week Viewpoint της 1-5-2000: Από το σύμφωνο που έκλεισε η κυβέρνηση του Κλίντον με την Κίνα θα επωφεληθεί σφαιρότατα η οικονομία των ΗΠΑ αφού οι ΗΠΑ δε χρειάζεται να ανοίξουν περισσότερο τις αγορές τους ενώ η Κίνα υποχρεώνεται να προχωρήσει σε άλλες μεταρρυθμίσεις της αγοράς. Είναι ακριβώς τέτοιες μεταρρυθμίσεις που οδήγησαν τις νοτιοανατολικοασια-

τικές χώρες πριν 3 χρόνια σε μεγάλη ύφεση και δεκάδες εκατομμύρια ανθρώπους σε φτώχεια και εξαθλίωση. (5)

Ετσι φαίνεται να έχει δίκιο ο Χ. Κίσιντζερ που παρατήρησε: «Αυτό που αποκαλείται παγκοσμιοποίηση στην πραγματικότητα δεν είναι παρά μια άλλη ονομασία του κυρίαρχου ρόλου των ΗΠΑ.» Ήταν από την αρχή σαφές ότι οι «διαρκείς κανονικές εμπορικές σχέσεις» με την Κίνα θα έβρισκαν χωρίς μεγαλύτερες δυσκολίες την έγκριση του Κογκρέσου.

Ολα αυτά δείχνουν πόσο η επιχειρηματολογία της συνδικαλιστικής ηγεσίας απέχει από την πραγματικότητα και πόσο λανθασμένη είναι η στρατηγική της υπεράσπισης κάποιων κλάδων της αμερικανικής βιομηχανίας σε βάρος της διεθνούς αλληλεγγύης. Αν τα συνδικάτα πραγματικά θέλουν να αγωνισθούν για τα συμφέροντα των αμερικανών εργαζομένων, πρέπει να αναπτύξουν μια προοπτική αγώνα που να βασισθεί στον κοινό αγώνα της εργατικής τάξης των ΗΠΑ, της Κίνας και όλου του κόσμου. Μια τέτοια στρατηγική θα στραφεί αναγκαστικά ενάντια στον ΠΟΕ, το ΔΝΤ και την Παγκόσμια Τράπεζα όπως και όλο το σύστημα που αντιπροσωπεύουν.

Προϋπόθεση μιας τέτοιας στροφής θα είναι βέβαια τα συνδικάτα να έρθουν σε ρήξη με τη λογική της ταξικής συνεργασίας των τελευταίων δεκαετιών και ένας ριζικός διεθνιστικός αναπροσανατολισμός της συνδικαλιστικής πολιτικής φυσικά όχι μόνο στις ΗΠΑ, ένας αναπροσανατολισμός που στο προσεχές μέλλον θα γίνει όλο και περισσότερο αναγκαίος.

Πρέπει να προστεθεί επίσης ότι ο εθνικός συντηρητισμός της συνδικαλιστικής ηγεσίας μάλλον υπερβάλλει το μέγεθος των υπαρκτών προβλημάτων όσον αφορά στις ΗΠΑ. Οι χώρες που κρατούνται σε κατάσταση υπανάπτυξης «κλέβουν» τις θέσεις εργασίας των προχωρημένων καπιταλιστικών χωρών σε λιγότερο βαθμό απ' ό,τι θα περίμενε κανείς. Το 70% των κινήσεων κεφαλαίου διεξάγεται αποκλειστικά στις ίδιες τις ανεπτυγμένες χώρες.

Η λογική του «μη χείρον βέλτιστον» στις εκλογές

Στις φετινές προεδρικές εκλογές οι συνδικα-

λιστικές ηγεσίες συνεχίζουν και αυτήν τη φορά λίγο πολύ τη γνωστή τακτική της υποστήριξης του «μη χείρον βέλτιστον», δηλαδή του Δημοκρατικού Κόμματος για να εμποδίσουν την εκλογή του Ρεπουμπλικάνου Μπους. Υποτίθεται, ίσως δικαιολογημένα, ότι οι Ρεπουμπλικάνοι θα ακολουθούσαν μια ακόμα πιο αντιδραστική πολιτική απ' αυτήν που εφάρμοσε ο Κλίντον και υπόσχεται ο Γκορ να συνεχίσει.

Γεγονός είναι όμως ότι η κυβέρνηση του Κλίντον, απόλυτα πιστή στα δόγματα του μονεταρισμού και νεοφιλελευθερισμού, συνέβαλε όπως καμία άλλη μετά το 1945 στην ισοπέδωση των κοινωνικών κεκτημένων και στη μείωση του βιοτικού επιπέδου των εργαζομένων, φυσικά εντελώς αντίθετα με τις ωραίες υποσχέσεις που έκανε ο Κλίντον πριν εκλεγεί το 1993. Η υποστήριξη των Δημοκρατών από τα συνδικάτα μοιάζει έτσι όλο και πιο παράλογη και πιο αντιφατική, αφού και οι αντικειμενικές συνθήκες άλλαξαν ριζικά σε βάρος των εργαζομένων. Σε έναν κόσμο οξύτατου εμπορικού ανταγωνισμού και αυξανόμενων οικονομικών κρίσεων αποδείχθηκε, ιδιαίτερα στη δεκαετία του '90, ότι υπάρχουν ελάχιστα περιθώρια υλικών υποχωρήσεων που κυβερνήσεις και κεφάλαιο είναι διατεθειμένα να κάνουν απέναντι στους εργαζόμενους.

Απ' αυτήν την άποψη πρόκειται και στα ιμπεριαλιστικά κράτη και πρωτ' απ' όλα στις ΗΠΑ ξεκάθαρα για μια *αντικειμενική* εξέλιξη που δεν μπορεί να αποδοθεί κυρίως στις «κακές προθέσεις» της μιας ή άλλης κυβέρνησης. Μόνο η οργάνωση της συλλογικής αντίστασης του μαζικού κινήματος και των οργανώσεων της εργατικής τάξης μπορεί να σταματήσει την επίθεση του κεφαλαίου που οδήγησε τα τελευταία 20 χρόνια στη συνεχιζόμενη χειροτέρευση των συνθηκών ζωής και των εργασιακών σχέσεων.

Γι' αυτό, η λογική του «μη χείρον βέλτιστον» είναι σήμερα πιο λανθασμένη και πιο αντιδραστική από ποτέ και μπλοκάρει την κατανόηση της μοναδικής επιλογής που έχουν οι εργαζόμενοι να υπερασπισθούν τα συμφέροντά τους στον κοινό αγώνα σε ενιαία κοινωνικά και πολιτικά μέτωπα.

Στις ΗΠΑ, η αναγκαιότητα της οικοδόμησης ενός ταξικά *ανεξάρτητου εργατικού κόμματος* είναι πιο επιτακτική από ποτέ. Όλες οι άλλες υποτιθέμενες εναλλακτικές λύσεις

είναι σαπουνόφουσκες και αυταπάτες που αργά ή γρήγορα και κατ' εξακολούθηση καταλήγουν σε ήττες και απογοήτευση.

Γκορ: υποψήφιος του μεγάλου κεφαλαίου

Σαφέστατη είναι η περίπτωση του Γκορ ο οποίος κατηγορείται μεταξύ άλλων για τα ακόλουθα:

- Είναι πλήρως συνυπεύθυνος για το «Νόμο περί μεταρρύθμισης της ευημερίας» του 1996 που καταδίκασε 2,6 εκατ. ανθρώπους σε άμεση φτώχεια, ανάμεσα σε αυτούς και 1,1 εκατ. παιδιά. Άλλοι 14 εκατ. άνθρωποι υποχρεώθηκαν να βρουν μέσα σε 3 χρόνια μια δουλειά ή να πεθάνουν της πείνας.
- Στις καμπάνιες του στο Τέξας κατηγορήσε το Μπους ότι είναι πολύ «μαλακός» σχετικά με τα εγκλήματα και δεν αποστασιοποιήθηκε από την εφαρμογή της θανατικής ποινής, 135 εκτελέσεις! του κυβερνήτη Μπους.
- Τα περασμένα 4 χρόνια ζήτησε και αποδέχθηκε χρήματα για τις καμπάνιες του από την εξοπλιστική και πυρηνική βιομηχανία, εμπόρους ομολογιών, εκμεταλλευτές παιδικής εργασίας όπως η Ντίσνυ και άλλους. Η εταιρεία «Οκσιντένταλ Πετρόλεουμ», στην οποία η οικογένεια του Γκορ συμμετέχει με πάνω από 500 χιλ. δολάρια, επιχειρεί να αποκτήσει γη στα τροπικά δάση της Κολομβίας σε περιοχές που ανήκουν στους ινδιάνους Γιούουα. Αυτοί οι ινδιάνοι σκοτώνονται από τους κολομβιανούς στρατιώτες που πήραν πρόσφατα το 80% των 2,6 δισ.(!) δολαρίων που ο Κλίντον δαπάνησε για το «Σχέδιο Κολόμβια», δήθεν «για να πολεμήσουν τους βαρόνους των ναρκωτικών». (6)

Η υποψηφιότητα του Νέιντερ

Η βαρεμάρα της μονομαχίας ανάμεσα στο Γκορ και το Μπους είναι τόσο μεγάλη και οι υποψήφιοι διαφέρουν τόσο λίγο από άποψη πολιτικού και προγραμματικού περιεχομένου που η δημόσια γνώμη επηρεάζεται περισσότερο από το βαθμό πάθους με το οποίο ο ένας ή ο άλλος φιλάει την κόρη του μπροστά στις τηλεοπτικές κάμερες.

Από αυτήν την κατάσταση επωφελήθηκε περισσότερο ο Ραλφ Νέιντερ ως υποψήφιος των Πράσινων που εκτιμάται να συγκεντρώ-

σει γύρω στο 7% σε όλη τη χώρα και 10% στην Καλιφόρνια. Ο Νέιντερ και οι Πράσινοι προπαγανδίζουν κάποιες οικολογικές και κοινωνικές μεταρρυθμίσεις όπως τη συρρίκνωση των στρατιωτικών δαπανών κατά 100 δισ. δολ. η οποία όμως θα άφηνε 200-250 δισ. δολ. στα χέρια του Πενταγώνου του μεγαλύτερου μηχανισμού καταστροφής όλων των εποχών.

Γενικά δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο Νέιντερ επιδιώκει μερικές βελτιώσεις στο πλαίσιο του καπιταλιστικού συστήματος. Πρόκειται για την παλιά αυταπάτη ότι οι συνθήκες ζωής των εργαζομένων θα μπορούσαν να βελτιωθούν βαθμιαία και ταυτόχρονα «η εθνική οικονομία» θα μπορούσε να στραφεί σε πιο πολιτισμένη και πιο πετυχημένη κατεύθυνση. Αυτή η λογική, που φαίνεται ότι είναι ακόμα κάπως πειστική εξαιτίας του ψηλού βιοτικού επιπέδου των μεσαιών στρωμάτων και της επιτυχίας του καπιταλισμού στην περίοδο 1945-70, βρίσκεται σήμερα σε ολοφάνερη αντίφαση με την πραγματική πορεία της παγκόσμιας οικονομίας.

Ενώ πολλοί έντιμοι ακτιβιστές/-ριες του συνδικαλιστικού κινήματος και άλλων κινήματων υποστηρίζουν το Νέιντερ, ο ίδιος ποτέ δε συμμετείχε σε κινητοποιήσεις από τα κάτω, ούτε στην πρόσφατη για τη σωτηρία της ζωής του Μούμια Αμπού-Ντζαμάλ, αλλά περιορίζεται στις εκλογικές-κοινοβουλευτικές αναμετρήσεις. Μια ζωή υποστηρικτής του Δημοκρατικού Κόμματος, δεν αποστασιοποιήθηκε ούτε τώρα από τη λογική του ξεπουλημένου δημοκρατικού «μη χείρον βέλτιστον» η οποία εξακολουθεί να εμποδίζει εκατομμύρια προοδευτικούς ανθρώπους να αναζητήσουν πραγματικές και όχι ψεύτικες διεξόδους από την παγίδα του αστικού δικομματισμού.

Όπως διάφορες αμερικανικές εφημερίδες αναφέρουν, ο στόχος του Νέιντερ είναι να «εγκαταστήσει τους Πράσινους ως τρίτο κόμμα και να σπρώξει τους Δημοκράτες πιο αριστερά σε διάφορα ζητήματα όπως η εργασία.» Ο Νέιντερ καλεί τον κόσμο να τον ψηφίσει στις Πολιτείες όπου αναμένεται ότι ή ο Γκορ ή ο Μπους θα κερδίσει με σαφή διαφορά, όπως στο Τέξας ο Μπους, αλλά να υποστηρίξει το Γκορ όπου η έκβαση είναι αβέβαιη.

Ο Νέιντερ, επιχειρώντας την οικοδόμηση

ενός αριστερο-αστικού κόμματος σαν τους Πράσινους, ακόμα δεν έχει έρθει σε ρήξη με την υποστήριξη του Δημοκρατικού Κόμματος αλλά αφήνει να εννοηθεί ότι η (μισο-)ανεξάρτητη υποψηφιότητά του αποσκοπεί στην προσπάθεια να εξαναγκάσει τους Δημοκράτες να κινηθούν «κάπως» προς τα αριστερά. Στο ίδιο μήκος κύματος εκπέμπει η λίγο πολύ ανοιχτή συναίνεσή του με την καμπάνια της συνδικαλιστικής ηγεσίας ενάντια στην αποδοχή της Κίνας στον ΠΟΕ.

Όπως έγραψε η «Ουάσιγκτον Ποστ», τα «δύο μεγαλύτερα συνδικάτα, το UAW (Ενωμένοι Εργάτες Αυτοκινήτων) και οι φορτηγατζήδες χρησιμοποιούν την υποψηφιότητα του τρίτου κόμματος με το Νέιντερ, ο οποίος επικρίνει αυστηρά την εμπορική πολιτική της κυβέρνησης, για να πείσει τον Γκορ να υιοθετήσει μια σκληρότερη στάση σχετικά με το εμπόριο. Αλλιώς ο Γκορ θα βρεθεί αντιμέτωπος με το ενδεχόμενο ενός διασπασμένου εργατικού κινήματος τη μέρα των εκλογών.» (7)

Η στάση των οργανώσεων της μαρξιστικής Αριστεράς

Μπορεί να είναι αμφίβολο αν η καμπάνια του Νέιντερ αρκεί στα κριτήρια της δημιουργίας ενός νέου κόμματος της αστικής «Αριστεράς», ολοφάνερο είναι όμως ότι ουσιστικά δεν έχει τίποτα να κάνει με την προώθηση ενός ταξικά ανεξάρτητου κόμματος που χρειάζονται οι εργαζόμενοι.

Γι' αυτό προκαλεί έκπληξη ότι μερικές οργανώσεις της Αριστεράς με γενικά μαρξιστικό προσανατολισμό όπως η ISO (ΔΣΟ

Διεθνής Σοσιαλιστική Οργάνωση, αδελφή οργάνωση του ελληνικού ΣΕΚ) και η Solidarity (Αλληλεγγύη) αποφάσισαν να υποστηρίξουν το Νέιντερ.

Έτσι έγραψε η ΔΣΟ: «Η καμπάνια του Νέιντερ δημιουργεί ένα σημείο αναφοράς για τους μαχητές/-ριες του εργατικού κινήματος και του αγώνα ενάντια στην παγκοσμιοποίηση για να έρθουν σε ρήξη με τους Δημοκράτες. Αυτό θα μπορούσε να στρώσει το δρόμο για τη δημιουργία ενός ανεξάρτητου πολιτικού κόμματος της εργατικής τάξης. Γι' αυτό το λόγο, οι σοσιαλιστές/-ριες οφείλουν να υποστηρίξουν την καμπάνια του Νέιντερ και να συμμετάσχουν σε αυτήν.» (8)

Ένα άρθρο της Socialist Action (Σοσιαλιστική Δράση) επισημαίνει πάνω σε αυτό: «Η ΔΣΟ, η διεθνής οργάνωση της οποίας ενέκρινε στο παρελθόν παρόμοιους αντισοσιαλιστές υποψηφίους και σε άλλες χώρες, κάνει σε αυτήν την υπόθεση με οδυνηρό τρόπο λάθος. Ο Νέιντερ δεν έδωσε ποτέ ούτε στα λόγια ούτε στην πράξη την παραμικρή ένδειξη ότι αυτές είναι οι προθέσεις του. Αντίθετα ακολουθεί τα χνάρια μιας μεγάλης σειράς επαγγελματιών κριτικών και μεταρρυθμιστών του Δημοκρατικού Κόμματος.» (9)

Μάλλον επίσης προβληματική είναι η τοποθέτηση της «Αλληλεγγύης» υπέρ του Νέιντερ: «Στις ΗΠΑ όπου δεν υπάρχει μεγάλο εργατικό κόμμα και τα περισσότερα ηγετικά στελέχη των συνδικάτων είναι ενεργά εντεταγμένα στο Δημοκρατικό Κόμμα, η "Αλληλεγγύη" αναζητάει όλα (!) τα ανοίγμα-

τα για να σπάσει το αδιέξοδο του δικομματισμού και να προωθηθούν οι προσπάθειες στην κατεύθυνση μιας πραγματικά ανεξάρτητης (!) πολιτικής. (...) Ως σοσιαλιστές/-ριες πιστεύουμε ότι υπάρχουν αναπόφευκτες εσωτερικές ελλείψεις ακόμα στις καλύτερες προσπάθειες να 'συνέλθει' η δημοκρατία μέσα στο καπιταλιστικό σύστημα. Αλλά φέτος βλέπουμε μεγαλύτερες ευκαιρίες για μια εναλλακτική δύναμη (!), ανεξάρτητη από τους Δημοκράτες, απ' ό,τι ίσως εδώ και 2 δεκαετίες. Αυτό μπορεί να μας βοηθήσει να μεγαλώσουμε το δημοκρατικό χώρο (!) που υπάρχει στην κοινωνία των ΗΠΑ.» (10)

Ένα άρθρο της Σοσιαλιστικής Δράσης καταλήγει, αντίθετα με αυτά, με τα ακόλουθα λόγια: «Έχω συμπάθειες στους ανθρώπους που δε θέλουν να χαλάσουν τις σχέσεις τους με άλλους μαχητές/-ριες. Ανησυχώ όχι τόσο για το πώς οι μαρξιστές/-ριες μπορούν να εξηγήσουν σε άλλους γιατί δε θα υποστηρίξουν το Νέιντερ αλλά για το πώς μπορούν να εξηγήσουν στο μέλλον γιατί κάποιοι/-ες μαρξιστές/-ριες πραγματικά υποστήριξαν το Νέιντερ.

Κάποιοι/-ες μαρξιστές/-ριες επιδιώκουν να είναι η 'ζωντανή μνήμη' της εργατικής τάξης. Κατά τη γνώμη μου, τίποτα παρά μια κρίση αμνησίας δεν μπορεί να είναι μια κατανοητή δικαιολογία για την εγκατάλειψη, έστω για μια στιγμή, αυτού που μου φαίνεται η πιο σημαντική ιστορική εμπειρία του ταξικού αγώνα μέχρι στιγμής η οποία έγκειται στην απόλυτη αναγκαιότητα της ανθρωπότητας για την ανεξάρτητη πολιτική

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- 1) Βλ. Kim Moody, Global Capital and Economic Nationalism (Part 1) Protectionism or Solidarity?, (Κιμ Μούντν, Παγκόσμιο κεφάλαιο και οικονομικός εθνικισμός, 1. Μέρος Προστατευτισμός ή αλληλεγγύη;) in: Against the Current (ATC) 87, July/Aug. 2000.
- 2) Βλ. Sze Pang Cheung, We Have Met the Enemy: Fighting China or the WTO?, (Σε Παγκ Τσέουγκ, Συναντήσαμε τον εχθρό: Να αγωνισθούμε ενάντια στην Κίνα ή στον ΠΟΕ;) in: ATC 87,
- 3) Ο.π.
- 4) Gerard Greenfield, The WTO, the World Food System and the Politics of Harmonized Destruction. Το κείμενο αυτό παρουσιάστηκε το Νοε. 1998 σε ένα σεμινάριο στο Αχμενταμπάντ της Ινδίας.
- 5) Κιμ Μούντν, ο.π.
- 6) Ο Alexander Cockburn, υποστηρικτής των Πράσινων, παρουσίασε μια εκτενή λίστα τέτοιων κατηγοριών ενάντια στο Γκορ.
- 7) Washington Post, 22-6-2000. Βλ. Charles Walker: Nader, Labor and Socialists, in: Socialist Action, Aug. 2000.
- 8) Socialist Worker, περιοδικό της ISO, 21-7-2000.
- 9) Jeff Mackler, The Nader Campaign and 'Lesser Evil' Politics, in: Socialist Action, Aug. 2000.
- 10) A Letter from the Editors, Gush Bore: No Thanks!, in: ATC 87, ο.π.
- 11) Ch. Walker, ο.π.

Η πτώση του Μιλόσεβιτς

του Ανδρέα Κλόκε

Η ανατροπή του Μιλόσεβιτς σηματοδοτεί το τέλος του πιο τρομοκρατικού και πιο αιματηρού από τα καθεστώτα των νοτιοανατολικοευρωπαϊκών χωρών τα οποία συνετέλεσαν στη μετάβαση από το λεγόμενο υπαρκτό σοσιαλισμό στην παλινόρθωση του καπιταλισμού από τα τέλη της δεκαετίας του 1980 και έπειτα. Το καθεστώς του Μιλόσεβιτς είναι υπαίτιο για την καταστολή της εργατικής και λαϊκής αντίστασης ενάντια στις προσπάθειες της κυρίαρχης γραφειοκρατικής κλίκας του κόμματος και υψηλών αξιωματούχων του κρατικού μηχανισμού να μετατραπούν σε «κανονική» καπιταλιστική τάξη, ένα εγχείρημα που κατέληξε σε νεποτισμό, μαφιόζικο έλεγχο σημαντικών τομέων της οικονομίας και στην άνευ προηγουμένου εξαθλίωση ευρύτατων στρωμάτων του πληθυσμού.

Το καθεστώς του Μιλόσεβιτς χρησιμοποίησε το σερβικό εθνικισμό ως μέσο για να επιβάλει η κυρίαρχη κλίκα της σερβικής γραφειοκρατίας τη θέλησή της σε όλη την πρώην Γιουγκοσλαβική ομοσπονδία και να υπαγορεύσει τους δικούς της όρους στα άλλα έθνη μέσα στη διαδικασία της διάλυσης των τελευταίων μη καπιταλιστικών κοινωνικών κεκτημένων. Η κυρίαρχη κλίκα του σερβικού κόμματος, συμμαχώντας με ανοιχτά αστικές δυνάμεις, φασιστικές παραστρατιωτικές ομάδες, την ιεραρχία της σερβικής ορθόδοξης εκκλησίας και στηριζόμενη κυρίως στην εξουσία του κρατικού κατασταλτικού μηχανισμού, δε δίσταζε να χρησιμοποιήσει το λεγόμενο «γιουγκοσλαβικό λαϊκό» στρατό σε 4 πολέμους ενάντια στους λαούς της πρώην Γιουγκοσλαβικής ομοσπονδίας.

Έτσι το καθεστώς του Μιλόσεβιτς εξαπέλυσε το 1991 τον πόλεμο καταστροφής και κατάκτησης ενάντια στην Κροατία, μετέτρεψε το 1992-95 με τη βοήθεια των ντόπιων σέρβων εθνικιστών, αργότερα σε συνεργασία με το εξίσου σωβινιστικό καθεστώς του Ζάγκρεμπ, τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη σε σφαγείο και, αφού το 1989 είχε καταργήσει την αυτονομία του Κοσσυφοπέδιου προκαλώντας

έτσι τη σταδιακή αλλά αναπόφευκτη πλέον διάλυση της Γιουγκοσλαβικής ομοσπονδίας, εγκαθίδρυσε με τις μεθόδους της αστυνομικής και στρατιωτικής τρομοκρατίας ένα σύστημα άπартχαϊντ με θύματα τους αλβανούς Κοσοβάρους.

Ο Μιλόσεβιτς και οι ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις

Από το 1992 το καθεστώς του Βελιγραδίου ενεπλάκη σε μερικές διενέξεις με τις ηγετικές ιμπεριαλιστικές δυνάμεις που οδήγησαν μεταξύ άλλων στην επιβολή του εμπάργκο (1992-93) ενάντια στη Νέα Γιουγκοσλαβία. Ωστόσο δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι δυτικές κυβερνήσεις και ειδικά η Ουάσιγκτον ανέχθηκαν και υποστήριξαν άμεσα ή έμμεσα την επιθετικότητα του καθεστώτος του Βελιγραδίου μέχρι το 1998. Ο αμερικανικός ιμπεριαλισμός επέμεινε μέχρι την άνοιξη του 1992, δηλαδή ακόμα και μετά την αρχή της δολοφονικής επίθεσης του «γιουγκοσλαβικού» στρατού στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, στην τότε προφανώς φαντασμαγορική «ενότητα» της Γιουγκοσλαβικής ομοσπονδίας.

Με τα διάφορα «σχέδια ειρήνευσης» Βανς/Οουεν, Οουεν/Στόλτενμπεργκ κλπ οι ιμπεριαλιστές επιβράβευσαν τις «επιτυχίες» των σέρβων (και φυσικά των κροατών) σωβινιστών στη συντριβή και στο διαμελισμό της Βοσνίας-Ερζεγοβίνη. Αποκορύφωμα αυτής της κυνικής ανάμειξης κυρίως των αμερικανών ιμπεριαλιστών προς όφελος των στρατιωτικά πιο ισχυρών ήταν η συνθήκη του Ντέιτον (1995), στην οποία ο Μιλόσεβιτς έπαιξε το ρόλο ενός των πιο σημαντικών εγγυητών της υποτιθέμενης ειρήνης και σταθερότητας στα κράτη της πρώην Γιουγκοσλαβίας, ενώ το Κοσσυφοπέδιο αφέθηκε στο έλεος της κυρίαρχης κλίκας του Βελιγραδίου. Οι δυνάμεις του ιμπεριαλισμού δεν έχασαν βέβαια την ευκαιρία να εγκαθιδρύνουν στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη το πρώτο προτεκτοράτο στα εδάφη της πρώην Γιουγκοσλαβίας, ποδοπατώντας έτσι με το δικό τους τρόπο το δικαίωμα των λαών των Βαλκανίων

για εθνική αυτοδιάθεση.

Έκτοτε ο αμερικανικός ιμπεριαλισμός αξιοποίησε το εθνικό μίσος και την εθνική καταπίεση, τα οποία κυριαρχούσαν στις σχέσεις ανάμεσα στους λαούς ως συνέπεια των καταστροφικών πολέμων, για μια ακόμα πιο συστηματική πολιτική του «διαίρει και βασίλευε» στην πρώην Γιουγκοσλαβία. Όταν το 1998 το καθεστώς του Βελιγραδίου επιχειρούσε να πνίξει την εξέγερση των Κοσοβάρων, που είχαν στερηθεί όλα τα δημοκρατικά δικαιώματα, στο αίμα, η Ουάσιγκτον και το ΝΑΤΟ βρήκαν, μετά από μερικούς μήνες παθητικής αναμονής, την ευκαιρία να επέμβουν ανοιχτά με στρατιωτικά μέσα.

Στις διαπραγματεύσεις του Ραμπουιγέ υπαγόρευσαν και στις δύο πλευρές τους δικούς τους όρους. Αρνήθηκαν την εθνική αυτοδιάθεση των Κοσοβάρων, δηλαδή το δικαίωμά τους να αποφασίσουν ελεύθερα και δημοκρατικά για το αν θέλουν να φύγουν από γιουγκοσλαβικό-σερβικό κράτος, να δημιουργήσουν ανεξάρτητο κράτος ή ο,τιδήποτε άλλο όπως, ίσως την ένωση με την Αλβανία. Ταυτόχρονα οι ιμπεριαλιστικές δυνάμεις απαίτησαν με τελεσίγραφο από το καθεστώς του Μιλόσεβιτς να αποσύρει τις στρατιωτικές και αστυνομικές μονάδες του από το Κοσσυφοπέδιο και πήραν την άρνηση του Βελιγραδίου ως πρόσχημα για τους κτηνώδεις βομβαρδισμούς της Γιουγκοσλαβίας και τη μεταβολή του Κοσσυφοπεδίου σε ιμπεριαλιστικό προτεκτοράτο.

Η εξέγερση και τα όρια της «δημοκρατικής αλλαγής»

Στην πορεία όλων αυτών των εξελίξεων η κατάσταση των εργαζομένων και και της μεγάλης πλειοψηφίας των λαϊκών στρωμάτων χειροτέρευε συνεχώς. Το 1996-97 μεγάλες λαϊκές κινητοποιήσεις προσπάθησαν χωρίς επιτυχία να βάλουν τέρμα στο δικτατορικό καθεστώς του Μιλόσεβιτς. Οι κυρίως αστικά και φιλοδυτικά προσανατολισμένες αλλά και έντονα εθνικιστικές και μεταξύ τους διασπασμένες δυνάμεις της αντιπολίτευσης δεν κατάφεραν να κλονίσουν την υποστήριξη του κρατικού μηχανισμού και των κυρίαρχων κύκλων για το Μιλόσεβιτς και το κόμμα του.

Οι νατοϊκοί βομβαρδισμοί, ενώ για μερικούς μήνες ενίσχυσαν τη θέση του Μιλόσεβιτς στο εσωτερικό σκηνικό, συνέβαλαν

αποφασιστικά όχι μόνο στην παραπέρα επιδείνωση της κατάστασης των εργαζομένων αλλά και στη διεθνή απομόνωση της (νέας) Γιουγκοσλαβίας η οποία έπεισε, όπως φαίνεται, και μεγαλύτερα τμήματα των κυρίαρχων κύκλων του κράτους και της οικονομίας για το ότι η διατήρηση του καθεστώτος του Μιλόσεβιτς δεν προσέφερε μελλοντικές προοπτικές. Τα συμφέροντα αυτών των ελίτ υπό τις συνθήκες της καπιταλιστικής παλινόρθωσης πρέπει τελικά, με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, να ευθυγραμμισθούν με τα δεδομένα της διεθνούς κατάστασης.

Συνεπώς η εσωτερική πίεση στο καθεστώς του Μιλόσεβιτς αυξανόταν διαρκώς και δυναμώθηκε από την απροκάλυπτη ανάμειξη των δυτικών κυβερνήσεων προς όφελος της αστικής αντιπολίτευσης. Το τέλος του καθεστώτος ήρθε ως αποτέλεσμα μιας λαϊκής εξέγερσης. Ήταν οι εκατοντάδες χιλιάδες διαδηλωτές στο Βελιγράδι, οι απεργοί ανθρακωρύχοι της Κολούμπαρα και τα διαμαρτυρόμενα συνδικάτα που ανέτρεψαν το Μιλόσεβιτς.

Είναι όμως υπερβολικό αν κάποιοι μιλάνε για μια «δημοκρατική επανάσταση». Οι βάσεις του κρατικού μηχανισμού δεν κλονίστηκαν σοβαρά και ο νέος πρόεδρος Κοστουνίτσα έσπευσε να διαβεβαιώσει ότι πρώτο του μέλημα είναι να εγγυηθεί την «ομαλή» συνέχεια της λειτουργίας των κρατικών οργάνων. Ακόμα λιγότερο αμφισβητήθηκε από την εξέγερση η παλινόρθωση του καπιταλισμού που προχώρησε, φαινομενικά ασταμάτητα, τα τελευταία 10-15 χρόνια. Τα κόμματα και οι ηγέτες της έως τώρα αντιπολίτευσης που επιχειρούν τώρα να σχηματίσουν νέα κυβέρνηση, θα βασιστούν για ένα διάστημα στην αυταπάτη ότι με περισσότερο άνοιγμα προς τη Δύση θα μπορέσει να επιτευχθεί μια γρήγορη βελτίωση των συνθηκών ζωής. Αυτές οι προσδοκίες όμως θα απογοητευθούν όπως και έγινε μετά το 1990 παντού στην Ανατολική Ευρώπη.

Αυτές οι δυνάμεις, που τώρα παλεύουν να αναλάβουν και να μοιραστούν μεταξύ τους την εξουσία, πιθανότατα δε θα είναι σε θέση να αναβαθμίσουν ουσιαστικά ούτε την οικονομική, πολιτική και κοινωνική κατάσταση της ίδιας της Σερβίας ούτε τις σχέσεις ανάμεσα στους λαούς της πρώην Γιουγκοσλαβίας και των Βαλκανίων. Το γεγονός ότι ο

Κοστουνίτσα και ο Ντζίντζιτς εξετάζουν τώρα το ενδεχόμενο της συμμετοχής του φασιστικού κόμματος του Σέσελι στη νέα κυβέρνηση είναι ενδεικτικό της δήθεν τόσο ριζικής και, όπως λέγεται και στά διεθνή ΜΜΕ, βαθιά «δημοκρατικής αλλαγής».

Η πετυχημένη λαϊκή εξέγερση αποτελεί ωστόσο μια σοβαρή προειδοποίηση στους νέους κυβερνώντες όποιοι και θα είναι. Τους θυμίζει ότι η οργή και η αποφασιστικότητα των μαζών, όταν αρχίζουν να κινητοποιούνται, μπορούν να γκρεμίζουν κάθε κρατική εξουσία, σε ορισμένες περιπτώσεις ακόμα και σε λίγες ώρες.

Η αναγκαιότητα της σοσιαλιστικής προοπτικής

Η κύρια αδυναμία της λαϊκής αντίστασης έγκειται όμως στη σχεδόν πλήρη απουσία του σοσιαλιστικού οράματος, η οποία οφείλεται πρωτ' απ' όλα στο παράδειγμα προς αποφυγήν τέτοιων δήθεν «κομμουνιστικών» ή «σοσιαλιστικών» καθεστώτων όπως αυτό του Μιλόσεβιτς. Η ανοικοδόμηση πραγματικά ανεξάρτητων συνδικάτων και ενός ταξικά ανεξάρτητου εργατικού και σοσιαλιστικού κόμματος θα είναι όμως απαραίτητη για την υπεράσπιση των στοιχειωδών δημοκρατικών δικαιωμάτων των εργαζομένων, τον περιορισμό των χειρότερων επιπτώσεων των πολέμων και της καπιταλιστικής παλινόρθωσης αλλά και του επικείμενου ξεπουλήματος όλης της χώρας στη Δύση.

Η ανάπτυξη και οργάνωση της εργατικής αντίστασης θα είναι και αναγκαία για να αντιστραφεί επιτέλους το τα τελευταία 10-12 χρόνια εντελώς αρνητικό κλίμα του εθνικού μίσους και της εχθρότητας το οποίο επέβαλαν οι κυρίαρχες σωβινιστικές κλίκες κυρίως της Σερβίας και της Κροατίας σε σχεδόν όλη την πρώην Γιουγκοσλαβία με την πολεμοκαπηλειά τους και την αιματηρή καταπίεση των εθνικών μειονοτήτων.

Από αυτήν την άποψη είναι περισσότερο από προβληματικό ότι ο Κοστουνίτσα ως λεγόμενος «καλός πατριώτης» και νέος πρόεδρος στην πρώτη ομιλία του στη Βουλή μίλησε για την επανενσωμάτωση του Κοσσυφοπεδίου στη Σερβία. Είναι προφανές ότι οι Κοσοβάροι πρέπει να ερμηνεύσουν τέτοιες τοποθετήσεις ως άμεση απειλή να υποταχθούν μελλοντικά και πάλι με στρατιωτική βία από το σερβικό κράτος. Πραγματικά

αυξάνεται με την πτώση του Μιλόσεβιτς ο κίνδυνος οι ιμπεριαλιστικές δυνάμεις να «πουλήσουν» υπό ορισμένους όρους το Κοσσυφοπέδιο σε ένα τώρα δήθεν δημοκρατικό σερβικό κράτος.

Από την άλλη πλευρά, η συνεχιζόμενη ασυμφιλίωτη αντίθεση ανάμεσα στους Κοσοβάρους και τη Σερβία ευνοεί ιδιαίτερα το ρόλο του διαιτητή, που παίζουν οι ιμπεριαλιστικές δυνάμεις, και τη διαιώνιση του στάτους του Κοσσυφοπεδίου ως προτεκταράτο. Είναι ολοφάνερο ότι με αυτήν την «πατριωτική»-εθνικιστική στάση του Κοστουνίτσα και των άλλων έως τώρα αντιπολιτευόμενων πολιτικών κανένα από τα εθνικά προβλήματα, που τόσο καταστροφικά σημάδεψαν τη διάλυση της πρώην Γιουγκοσλαβίας, δεν μπορεί ποτέ να λυθεί. Η συνέχιση της πολιτικής του αστικού εθνικισμού σε βάρος άλλων λαών και μειονοτήτων εξακολουθεί να αποτελεί ένα απελπιστικό αδιέξοδο και πρέπει οπωσδήποτε να σταματήσει.

Έτσι επιβεβαιώνεται πάλι ότι μόνο ο πραγματικός σεβασμός του δικαιώματος για εθνική αυτοδιάθεση από όλα τα μεγαλύτερα κράτη της περιοχής όπως η Σερβία μπορεί να ανοίξει το δρόμο ενός ριζικού εκδημοκρατισμού των κοινωνιών, της αποστρατιωτικοποίησης και της συμφιλίωσης των λαών. Μόνο έτσι θα ανοίξει και η προοπτική που προσφέρεται στους λαούς της πρώην Γιουγκοσλαβίας και των Βαλκανίων αν θέλουν να ξεπεράσουν την εξαθλίωση, που είναι η συνέπεια της καπιταλιστικής και γραφειοκρατικής αντίδρασης, των εθνικιστικών πολέμων, της σωβινιστικής τύφλας και της μισαλλοδοξίας. Αυτή η προοπτική είναι η σοσιαλιστική ομοσπονδία των εθνών των Βαλκανίων.

Γαλλία: Το ντροπαλό πρόσωπο του νεοφιλελευθερισμού

του Christian Piquet

Έχουν ήδη περάσει 3 χρόνια από τότε που ο Λιονέλ Ζοσπέν και τα κόμματα του συνασπισμού ήρθαν στην εξουσία στη Γαλλία, νικώντας τους υποστηρικτές του υπερ-φιλελευθερισμού. Ήταν Ιούνιος του 1997 και η επιτυχία του Ζοσπέν ήρθε ως έκπληξη. Ακολούθησε η απόφαση του Γάλλου προέδρου Ζακ Σιράκ να διαλύσει το Εθνικό Συμβούλιο, με την ελπίδα να υποβιβάσει τη κυβέρνηση και να βαθύνει την πολιτική της λιτότητας, την αποδιοργάνωση και την αποδόμηση των μεγάλων κοινωνικών κατακτήσεων της μετα-πολεμικής περιόδου. Μεγάλο λάθος. Πιστεύοντας ότι θα κερδίσει τις κοινοβουλευτικές εκλογές, η δεξιά επέδειξε υπερβολική τύφλωση.

Δεκαοκτώ μήνες πριν, το Νοέμβριο και Δεκέμβριο του 1995, είχαν αντιμετωπίσει την εξέγερση κυμάτων μισθωτών στο δημόσιο τομέα και την παράλυση της χώρας με τη γενική απεργία στις συγκοινωνίες -ένα κίνημα που εξέφρασε την οργή όλων των εργατών στην πρόθεση του Σιράκ να αλλάξει το συνταξιοδοτικό σύστημα και να επιτεθεί στις δημόσιες υπηρεσίες. Αυτό το κοινωνικό κίνημα, από το Μάιο του 1968, άνοιξε ένα καινούργιο κύκλο αγώνων στη Γαλλία ενθαρρύνοντας τη μαζική απόρριψη του νεοφιλελευθερισμού και δημιουργώντας μία νέα κοινωνική και πολιτική ριζοσπαστικοποίηση. Αγνοώντας όλα αυτά και προσπαθώντας να πιέσει προς το σχέδιό του για ένα γενικό εκσυγχρονισμό της γαλλικής κοινωνίας, ο Σιράκ δημιούργησε τις συνθήκες για την ήττα από την οποία η παράταξή του δεν έχει ακόμα συνέλθει.

Έκπληξη

Στη Γαλλία και στην Ευρώπη γενικά η επιστροφή της αριστεράς στην εξουσία προκάλεσε έκπληξη. Τέσσερα χρόνια πριν, τελείως υποτιμημένη μετά από 10 χρόνια στην εξουσία με τον Φρανσουά Μιτεράν, το Σοσιαλιστικό Κόμμα (ΣΚ) υπέστη ιστορική καταστροφή, που έμοιαζε να την καταδικάζει στην αντιπολίτευση για πολλά χρόνια. Με την απουσία άξιας αντι-καπιταλιστικής εναλλακτικής πρότασης, οι σχέσεις των κυριότερων πολιτικών δυνάμεων ταλαντεύονταν επικίνδυνα υπέρ της αντίδρασης, του Εθνικού Μετώπου και της οικονομικής αποδιοργάνωσης που προκαλείτο ανάμεσα στις μάζες. Το φασιστικό κόμμα έγινε η μεγαλύτερη εκλογι-

κή δύναμη στους εργάτες και τους ανέργους. Τότε ήταν που ξεπρόβαλε ο Ζοσπέν. Σύμβολο αυτών που πήραν τον έλεγχο της σοσιαλδημοκρατίας με το Μιτεράν στις αρχές του '70, πρώτος γραμματέας του κόμματος το 1981 μετά την εκλογική νίκη, επίμονος υποστηρικτής της κυβερνητικής μετατροπής σε νομισματική και οικονομική ορθοδοξία μετά το 1983, υπουργός της εθνικής παιδείας ακολουθώντας την επανεκλογή του απερχόμενου προέδρου το 1988, είχε παρόλα αυτά αποκοπεί από τον μέντορά του την περίοδο που βούλιαζε στα σκάνδαλα και τις εσωτερικές συγκρούσεις.

Ρήξη με την ορθοδοξία

Το Σεπτέμβριο του 1993 έγραψε στην Λιμπερασιόν: Ήρθε ο καιρός να τα σπάσουμε με την οικονομική ορθοδοξία η οποία είχε κυριαρχήσει στο δυτικό κόσμο και την Γαλλία για 15 χρόνια, και που έδειξε την αναποτελεσματικότητά της. Τα επιχειρήματα που βασίζονται στο χαμηλό πληθωρισμό ή με τα οποία τα κέρδη του σήμερα είναι οι επενδύσεις του αύριο και οι δουλειές του μεθαύριο, δεν λειτουργούν. Οι δουλειές του σήμερα ποτέ δεν έρχονται. Τον επόμενο χρόνο πρόσθεσε: Η μεταρρύθμιση έχει νικήσει την επανάσταση αλλά οι μεταρρυθμίσεις δίνουν την εντύπωση ότι δεν υπάρχει πια πίστη στις μεταρρυθμίσεις. Με επιτυχή τρόπο, τελικά βρέθηκε να υπόσχεται την επιστροφή σε έναν πιο κλασικό κευνσιανισμό, στον οποίο δίνει τον παρακάτω ορισμό: Αυτός πρέπει να είναι πρώτα από όλα αληθινή πολιτική, που θα διαβεβαιώνει την υπευθυνότητα της πολιτικής δύναμης στον οικο-

νομικό τομέα και αυτών που αναλαμβάνουν να θέσουν τις προτεραιότητες, τις αντιρρήσεις, τη σημασία του να έχουμε αποτελέσματα. Ο φιλελευθερισμός, από την άλλη πλευρά στο όνομα της εμφάνισης, αφήνει τα πάντα στην διοίκηση της αγοράς. Περιορίζει τους διευθυντές και την υπευθυνότητα σε μερικούς τομείς, σαν η οικονομία να είναι μια αυτόνομη επικράτεια. Δημιουργεί την ουδετεροποίηση του ρόλου της πολιτικής και του κράτους.

Λογικό

Όπως οι υποστηρικτές του λογικού εναλλακτικού τρόπου στον πλήρη φιλελεύθερο χαρακτήρα του Μάαστριχτ, ο Ζοσπέν λάνσαρε το Συμβούλιο για την κοινωνική μετάβαση μαζί με τους κομμουνιστές, τους οικολόγους κι άλλες εργατικές ενώσεις. Την αναστάτωση του σοσιαλιστικού μηχανισμού ακολούθησε η ήττα στις κοινοβουλευτικές εκλογές του 1993 και μετά του έδωσε την ευκαιρία να επιβληθεί σαν διεκδικητής ενάντια στον Ζακ Σιράκ στις προεδρικές εκλογές το 1995.

Ενάντια σε όλες τις προβλέψεις, ήρθε πρώτος από όλους τους υποψήφιους στον πρώτο γύρο και νικήθηκε μόνο για λίγες ποσοστιαίες μονάδες στο δεύτερο, φέρνοντας την ισορροπία αριστεράς-δεξιάς σχεδόν στο 50-50. Έφτιαξε για τον εαυτό του την ηγεσία του προοδευτικού χώρου και ξαναπήρε τα χαλινάρια του ΣΚ που ξαναανάκλυψε τις φιλοδοξίες για την ηγεμονία. Η ιδέα για το οργανικό κόμμα της αριστεράς με αντιστροφή του Συνεδρίου της Τουρ (στο συνέδριο της Τουρ, 1921, έγινε η διάσπαση σοσιαλδημοκρατίας και κομμουνιστών, Σ.τΜ), με την ιδέα

ότι το Κομμουνιστικό Κόμμα θα γυρίσει πίσω στην παλιά σοσιαλοδημοκρατία, τώρα αποκτούν κάποια αξία. Υπεύθυνος για τις σχέσεις του ΣΚ με την υπόλοιπη αριστερά, ο Ζαν Κριστοφ Καμπαντέλης έγινε παράτολμος θεωρητικός: Μπορούμε να δούμε ότι η κοινωνική μετατροπή επείγει να δημιουργήσει κόμματα, ρεύματα, συλλόγους, και να συγκλίνουν γύρω από το ΣΚ ή μέσα σε αυτό, ένα δίκτυο δημοκρατικής σύγκλησης. Πριν να προβλέψουν τις κοινοβουλευτικές εκλογές του 1997, το συστατικό της πλουραλιστικής αριστεράς (γενικά στην εξουσία μαζί) ήταν σε καλό δρόμο. Οι ικανότητες του Ζοσπέν συνίστανται στο να φέρει μαζί με το ΣΚ τις λεγόμενες αγκυροβολημένες αριστερές δυνάμεις που είχαν αναμφισβήτητη επαφές με τους ριζοσπαστικούς και πολιτικούς τομείς των μισθωτών και στην εκλογική βάση του ΚΚΓ και των πράσινων.

Ακόμα και οι συναφείς δυνάμεις ήταν εύθραυστες, και ακόμα και αν κανένα σαφές πρόγραμμα ποτέ δεν τέθηκε στους πολίτες, η συμμαχία θα επέτρεπε στη κυβέρνηση να κερδίσει από την αναμφισβήτητη ανοχή του κόσμου της αριστεράς. Η ανοχή επαναδυνάμωσε την αντίφαση ανάμεσα στην διάκριση του Μπλερισμού ή του Σρέντερ και των ηγετών του ΣΚ. Ο Καμπαντέλης τόνισε τις διαφορές με τους Νέους Εργατικούς: Τολμώ να πώ ότι ο διοικητικός κεντρισμός του Μπλέρ δεν είναι πλήρως συμφιλιωτικός με τις αριστερές πολιτικές δεσμεύσεις, η προτεραιότητα της πολιτικής πάνω στη διοικητική ουδετερότητα ή το φιλελευθερισμό (την ισότητα εφόσον οι συνθήκες εφαρμόζουν την ελευθερία) πάνω από την οικονομική ανεκτικότητα.

Η πραγματική στρατηγική επίσης ειπώθηκε: Όλοι οι συντελεστές της πλουραλιστικής αριστεράς συμμετέχουν κάθε μέρα στην ίδια δουλειά, μέσα στην οποία παραμένουν πολύ λεπτές αποχρώσεις στους στόχους και στη στρατηγική».

Από την εποχή του Γκυ Μολλέ, για να μην πάμε ως τον Ζυλ Γκεζντ, η διπλή γλώσσα υπήρξε πάντα μέσα στην παράδοση των σοσιαλιστών. Η ζοσπενική πρακτική δεν είναι εξαίρεση. Άμα η αντίδραση της κυβερνητικής αναγγελίας, πως να οδηγήσει την κοινή γνώμη να σκεφτεί ότι το ΣΚ επιστρέφει στην κενσινιανή γραμμή και αποβάλλει το νεοφιλελευθερισμό, σαρώνει την υπόλοιπη Ευρώπη, ο πρωθυπουργός ανήγγειλε τη μάχη ενάντια στον μεγάλο οικονομικό καπιταλισμό: Ένα από τα μαθήματα αυτού του αιώνα για κοινωνική δημοκρατία ήταν ότι ο καθορισμός του συστήματος ανάμεσα σε άλλα συστήματα. Περισσότερο από σύστημα είναι ο τρόπος ρύθμισης της κοινωνίας και το να τοποθετήσεις την οικονομία της αγοράς στην υπηρεσία της ανθρωπότητας... Δεν ξέρω πια τι μπορεί να είναι ο σοσιαλισμός ως σύστημα. Αλλά ξέρω ότι ο σοσιαλισμός μπορεί να είναι ένα σύνολο αξιών, ως κοινωνικό μοντέλο, ως κοινωνική πρακτική.

Με άλλα λόγια ο Ζοσπέν το 1999 έχει ανασκευάσει ό,τι έλεγε 14 χρόνια πριν, τον καιρό που συγκλόνηζε με την ενάντια αυστηρότητα που ήρθε να υπογραμμίσει την συμμαχία ΣΚ-ΚΚΓ: Πρέπει να πάρουμε αποστάσεις από τον κενσινιανισμό, να πιστέψουμε στον αποπληθωρισμό, στη βραχυπρόθεσμη οπτική και τη μεσολάβηση. Ξέρω ότι πρέπει να συμφωνήσουμε στη αργή εξέλιξη της δομής. Το βάρος του διεθνούς εξαναγκασμού κάνει τον εαυτό του να νιώθει πολύ βαρής... Αλλά η επανανακάλυψη της κλασικής οικονομίας είναι πιά κοντά στο μαρξισμό. Αυτό είναι το παράδοξο.

Η ιδεολογική βάση της γαλλικής έκδοσης του σοσιαλο-φιλελευθερισμού εφαρμόζεται τέλεια εδώ. Γιατί λοιπόν το άγχος για να ξεχωρίσει από το μπλερισμό του τρίτου δρόμου ή το νέο κέντρο του Σρέντερ. Είναι γιατί υπάρχει το ντροπαλό πρόσωπο του νεοφιλελευθερισμού που όλες οι κυβερνήσεις της αριστεράς ή της δεξιάς είχαν σε εφαρμογή τα τελευταία χρόνια. Η προσκόλληση του μεγαλύτερου μέρους του πληθυσμού στο δημόσιο

τομέα, η άρνηση να δει το σύστημα υγείας και κοινωνικής πρόνοιας να διαλύεται, η επίμονη βλέψη προς την κοινωνική δημοκρατία θα σταματάει συστηματικά οποιαδήποτε νεοφιλελεύθερη αντι-μεταρρύθμιση, σε κάποια αισθητά σημεία. Αρκετό για να κατεβάσει εκατομμύρια κόσμου στους δρόμους του Παρισιού το 1994, όταν η δημόσια παιδεία απειλείτο, και να διπλασιαστεί όταν ο Ζοσπέν σχεδίαζε να μεταρρυθμίσει το συνταξιοδοτικό σύστημα τα επόμενα χρόνια.

Περίεργα παράδοξα

Ο οικονομολόγος Χουάγκ Νγος Λιεμ ανακεφαλαιώνοντας την κοινωνική άμυνα από τα κάτω αναφέρει: Τα πάντα ξεκινάν στη Γαλλία από ένα περίεργο παράδοξο. Η νεο-φιλελεύθερη σκέψη που θριάμβευσε το 1983, δεν ευχήθηκε ποτέ να παραδεχθεί τα ένστικτα ή τις αμαρτίες της. Αντίθετα με τον αγγλο-σαξωνικό νεοφιλελευθερισμό, της μακριάς σκέψης των οικονομικών συμβούλων και των συντηρητικών υποψηφίων, ο γαλλικός νεο-φιλελευθερισμός εγκαθιστά τον εαυτό του πονηρά χωρίς να ανακοινώνει την ύπαρξή του, προοδευτικά λέγοντας ότι δεν υπάρχει εναλλακτικός δρόμος. Αυτό είναι το ντροπαλό πρόσωπο του νεοφιλελευθερισμού, αποκη-ρυσσόμενος από τους μανιασμένους αντάρτες, βρίσκει λίγους φυσικούς υπερασπιστές, αυτούς που συγκεντρώνουν τη γραμμή που επιλέχθηκε το 1983. Είναι αλήθεια ότι αυτός ο μασκαρεμένος νεοφιλελευθερισμός επιτίθεται στη Γαλλική εξαίρεση που συνεχίζει να αντιστέκεται με νύχια και με δόντια παρά τα αναρίθμητα πολιτικά, ιδεολογικά, και των ΜΜΕ επιχειρήματα και της κατάρρευσης.

Η ανασκόπηση του σκελετού της στρατηγικής του Ζοσπέν βοηθάει στο να γίνει πιο καθαρή η πραγματικότητα της κυβερνητικής πολιτικής τα τελευταία 3 χρόνια.

Αποδοχή

Μόνο λίγες μέρες μετά από τότε που η νέα ομάδα ήρθε στην εξουσία, δύο γεγονότα έκαναν αυτό ξεκάθαρο. Πρώτα ήταν η αποδοχή για το κλείσιμο της Ρενό στο Βιλβορντε, όταν το Γαλλικό κράτος ήταν ο κύριος μέτοχος της εταιρίας. Μετά ήρθε η υπογραφή του σύμφωνου σταθερότητας, και η ευρωπαϊκή συνάντηση στο Άμστερνταμ. Η αντι-

πολίτευση του Ζοσπέν είχε πει στους Βέλγους εργαζόμενους ότι όταν έρθει στην εξουσία θα αναστείλει το κλείσιμο. Είχε επίσης υποσχεθεί ότι δεν θα επικυρώσει τη συμφωνία του Άμστερνταμ, καταγγέλοντας την σαν πιο μαστριχτική από το Μάαστριχτ, αν δεν πάρει από τους Δεκαπέντε τη συγκρότηση μιας «ευρωπαϊκής οικονομικής κυβέρνησης».

Επίσημα ακούγεται προσβλητικό για τα μεγάλα αφεντικά, η κυβέρνηση ενθαρρύνει την επιτάχυνση της διαδικασίας του καπιταλιστικού συγκεντρωτισμού στο βιομηχανικό και τραπεζικό τομέα, αποδεχόμενη τις άγριες αποδιοργανώσεις μαζί με τη φιλελεύθερη παγκοσμιοποίηση και τον παροπλισμό από ό,τι απέμεινε από το κυνήγι του κράτους, και τα υπολείμματα του συντηρημένου κοινωνικού συμβολαίου που στηριζόταν με ταξικές απεργίες με τα αφεντικά μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο.

Με αυτή τη λογική γενικά, κρυβόμενοι πίσω από τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η πλουραλιστική αριστερά έχει ιδιωτικοποιήσει περισσότερα από τις δεξιές κυβερνήσεις. Οι εξελίξεις άρχισαν με το άνοιγμα του κεφαλαίου των Γαλλικών τηλεπικοινωνιών που μετά μεταφέρθηκε στην ενέργεια, τις συγκοινωνίες, την υγεία και την εθνική παιδεία. Αυτά πάνε μαζί με το βάθεμα της επίθεσης ενάντια στην εργατική νομοθεσία, στο όνομα της ελαστικοποίησης, στο δημόσιο αλλά και στον ιδιωτικό τομέα. Εμφανιζόμενο σαν σύμβολο αποφασιστικότητας για να πολεμηθεί η ανεργία, ο νόμος που επαναπροσδιορίζει τον εργατικό χρόνο, εισάχθηκε από την υπουργό Μαρίν Ωμπρί, συστηματικοποιώντας αυτή την εξέλιξη.

Περισσότερο από το να ενθαρρύνει τη δημιουργία εκατοντάδων χιλιάδων θέσεων εργασίας, επέτεινε την εξουσιαστικότητα ενάντια στους εργαζομένους, τη γενικοποίηση της ελαστικοποίησης και την ανάκληση των όρων που υπάρχουν στην εργατική νομοθεσία.

Προσαρμογή

Για όλες τις προσαρμογές που χρειάζεται η φιλελεύθερη-καπιταλιστική παγκοσμιοποίηση, η κυβέρνηση περιμένει την υποστήριξη της πλειοψηφίας της εκλογικής βάσης. Πρωταρχικά εξαιτίας της ανάπτυξης. Το 1999, ήταν 2,7% και η προβλέψη για φέτος είναι

2,8%. Ο πληθωρισμός παραμένει χαμηλός στο 1% και για τέταρτη συνεχόμενη χρονιά το πλεόνασμα στο εμπορικό ισοζύγιο ήταν περισσότερο από 100 δισεκατομμύρια φράγκα. Παρόλο που δεν υπάρχει ελπίδα να δούμε την επιστροφή στην πλήρη απασχόληση όπως μετά τον πόλεμο, η νέα οικονομία τείνει σύμφωνα με τα συμφραζόμενα να δημιουργήσει μια πτώση στην ανεργία, έπεσε κατά 2,6% από τη στιγμή που η κυβέρνηση ήρθε στην εξουσία, φέρνοντας τη Γαλλία πρώτη στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην καταπολέμηση της ανεργίας.

Χωρίς αμφιβολία αυτές οι στατιστικές κρύβουν την πραγματικότητα. Αλλά αποτελέσματα σαν και αυτά δίνουν τη δυνατότητα στην άρχουσα τάξη και την κυβέρνηση για πραγματικά περιθώρια για μανούβρες. Στη χώρα όπου η ανεργία αποτελεί τέτοια πληγή, η ιδέα της πτώσης προκαλεί αναμφισβήτητα επιρροή στην κοινωνική δομή. Η πλουραλιστική αριστερά βρίσκει σε αυτό τη σταθερότητά της. Τα μέλη της, κυρίως το ΣΚ δεν έχουν υποφέρει από καμία εκλογική αντεπίθεση, παρόμοιες με αυτές που ταρακούνησαν τις σοσιαλδημοκρατικές κυβερνήσεις στη Μεγάλη Βρετανία, τη Γερμανία, ή την Ιταλία.

Η κυβέρνηση επίσης κερδίζει από την μη ύπαρξη αξιολογής εναλλακτικής λύσης. Ακόμα και από τα αριστερά της, παρόλο το ότι οργανώσεις σαν την Κομμουνιστική Επαναστατική Λίγκα ή τη Λύτ Ουβριέρ που κέρδισαν από το αυξανόμενο ακροατήριο και επέτυχαν να πάρουν πάνω από 5% που ήταν απαραίτητο για να μπουν στο Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο, δεν κατάφεραν να έχουν τη δυνατότητα για να ανατρέψουν την πολιτική σκακιέρα. Στην κυβέρνηση δεν υπάρχει από τα δεξιά καμία πραγματική αντιπολίτευση.

Το συντηρητικό κόμμα έχει δυσκολίες να αντισταθεί στην κυβέρνηση που τα έχει σπάσει με την κληρονομιά των προοδευτικών ομάδων και κανονίζει να αποφεύγει να προβοκάρει την κοινωνική συνοχή. Είχαν υποφέρει από τις συνεχιζόμενες εκλογικές ήττες και ελπίζουν στη βαλκανιοποίηση που φαίνεται στο μηχανισμό ή τις διαλυτικές κλίκες του αντίπαλου στρατοπέδου. Αυτό εξηγεί γιατί η ΜΕΝΤΕΦ (ο γαλλικός ΣΕΒ, ΣτΜ) παίζει σημαντικό ρόλο στην υπεράσπιση των ενδιαφερόντων των αφεντικών.

Ο πρωθυπουργός και το ΣΚ μπορεί να αποτελούν τις σειρήνες αφού έχουν καταφέρει να αντιμετωπίσουν οποιοδήποτε πρόβλημα που τους δημιούργησαν οι αντίπαλοί τους. Στην περίπτωση του ΚΚΓ, βρίσκουμε αναφορές στη θεωρητική πίστη που χάνεται, αφού οι συνθήκες για τη συμμετοχή στην κυβέρνηση το πίεσαν σε σκανδαλωδώς μεγάλες διαψεύσεις της πίστης τους. Σκεφτόμενοι τον πόνο του να πεταγόντουσαν έξω από την κυβερνητική ομάδα, έκαναν πίσω από το να ψηφίσουν ενάντια στους οικονομικούς νόμους.

Οι πράσινοι

Όσον αφορά τους πράσινους, έχουν μετατραπεί σε πολύ ενθουσιώσεις οπαδούς του διοικητικού πραγματισμού, σε αντίθεση με τις πραγματικές τους καταβολές. Κατά την περίοδο της ρύπανσης των παραλιών της Βρετάνης με πετρέλαιο, η υπουργός Περιβάλλοντος Βοηνέ με αυτάρεσκη στάση κάλυψε τις πετρελαϊκές εταιρείες για την καταστροφή, ανοίγοντας την κρίση ταυτότητας στο οικολογικό κίνημα.

Ο Λιονέλ Ζοσπέν παρόλα αυτά δεν έχει ακόμα νικήσει. Οι απεργίες του χειμώνα του 1995 άνοιξαν ένα καινούργιο κοινωνικό και πολιτικό κλίμα στη Γαλλία. Σίγουρα το κίνημα δεν εξαπλώθηκε και στον ιδιωτικό τομέα, όπου οι εργαζόμενοι ήταν παραλυμένοι από το φόβο της ανεργίας, ούτε σήμαναν συναγερμό στο συνδικαλιστικό κίνημα όπου είναι ο απαραίτητος σύμμαχος τους, η CFDT έχει στην ουσία καταρρεύσει κάτω από τα παραπτώματα σχετικά με το συνταξιοδοτικό. Αλλά η άρνηση του νεοφιλελευθερισμού που εκφράστηκε το 1995 δεν έχει προσπεραστεί.

Έχει είδη βαθύνει όπως φαίνεται με το σύλλογο ΑΤΤΑC, που παλεύει για την εφαρμογή του φόρου Τόμπιν και τώρα έχει περίπου 20.000 μέλη που ψάχνουν για παγκόσμια πολιτική αντιπροσώπευση ενάντια στον νεοφιλελευθερισμό στην οικονομία. Η φιλανθρωπία που εφαρμόζει η κυβέρνηση να τελευταία 3 χρόνια αναχαιτίζεται από το πρότυπο του πολιτικού βολонταρισμού και της ειλικρίνειας.

Προβλήματα

Άμα η συμπεριφορά των υπουργών και των

κομμάτων της εξουσίας έχουν αυτή την πολιτική γραμμή, βρίσκονται σε πρόβλημα. Αυτή ήταν η περίπτωση του Φθινωπόρου του 1999, όταν η Μισελέν, ανακοίνωσε το σχέδιο για την περικοπή των δουλειών σε επιχειρήσεις που ήταν κερδοφόρες, και ο πρωθυπουργός ισχυρίστηκε ότι η κυβέρνηση ήταν αδύνατη μπροστά στη λειτουργία της αγοράς. Ήταν ξανά η περίπτωση όπου η κυβέρνηση αντιμετώπιζε ένα πολιτικο-οικονομικό σκάνδαλο προερχόμενο από τα ταμεία για την παιδεία προς όφελος ηγετικών προσωπικοτήτων του ΣΚ, του υπουργού οικονομικών και οικονομίας Ντομινικ Στρος-Καν, που απολύθηκε παρόλο το ότι ήταν άνθρωπος κλειδί για τις επαφές του Ζοσπέν με οικονομικούς κύκλους.

Στα ταχυδρομεία, στο δημόσιο τομέα, στα νοσοκομεία, στην παιδεία, απεργίες και διαδηλώσεις ξέσπασαν, με στόχο και απαραίτητο προσανατολισμό στο σοσιαλο-φιλελευθερισμό, το δόγμα ότι οι δημόσιες δουλειές παγώνουν από το σύμφωνο σταθερότητας, τον ξεπεσμό των συνθηκών δουλειάς, και το φορολογικό σύστημα το οποίο θα μπορούσε να ξανασχεδιαστεί προς όφελος της ανακατανομής. Ο υπουργός παιδείας Κλοντ Αλλέγκρ λέει για τα κριτήρια του εκπαιδευτικού συστήματος ότι βασίζονται στην εργατικότητα των μαθητών. Περιγράφοντας το πιο κλασικό νεοφιλελεύθερο μοντέλο, αυτή η προσέγγιση όχι μόνο έχει βαριά επακόλουθα στον εκπαιδευτικό τομέα, αλλά θα γίνει ανένδοτο στη διάλυση της εθνικής παιδείας ως ενιαίος μαθητικός θεσμός χτισμένος στις αρχές της δημοκρατικής ισότητας.

Ελπίζοντας να λάβει τις μεταρρυθμίσεις με την ανταπόκριση της κοινής γνώμης, ο υπουργός στην πραγματικότητα ξεσήκωσε το θυμό δεκάδων χιλιάδων εκπαιδευτικών και γονέων με συνεχόμενες για μήνες απεργίες και κινητοποιήσεις. Την ίδια στιγμή οι εφοριακοί κινητοποιούντουσαν ενάντια στη μεταρρύθμιση που έπληττε το δημόσιο τομέα, όπως έκαναν και οι εργαζόμενοι στην υγεία που αρνήθηκαν να περικοπούν τα κρεβάτια και των άλλων παροχών που ήταν προς όφελος του κόσμου.

Κοινωνική αναστάτωση

Τελικά, στα ταχυδρομεία, τα τοπικά αφεντικά προσπάθησαν να περιορίσουν την κοινωνική

αναστάτωση που υπήρχε από τον Ιούνιο του 1997. Ανακεφαλαιώνοντας την οικονομική ανάπτυξη, η κυβέρνηση παρέμεινε κατά κύριο λόγο θετική στην εικόνα της, αλλά ταυτόχρονα θρυμματίζονταν τα άλλοθι για τον προϋπολογισμό.

Την ίδια στιγμή, ο νόμος Ωντρώ, που αναμετριόταν με τους εργάτες, δημιούργησε αιχμηρότερες καταστάσεις για αντίσταση όπου αποκτήθηκαν με τις καινούργιες συνθήκες. Οι διαπραγματεύσεις όπου έφερε αυτή η νέα νομοθεσία θα προκαλέσει τους κλάδους και τις επιχειρήσεις, όσο και τη δημόσια διοίκηση και θα μετατραπεί σε πολλαπλασιαζόμενη σύγκρουση σχετικά με τους μισθούς και τις συνθήκες εργασίας.

Τελικά οι συνεχόμενες επιθέσεις στις δημόσιες υπηρεσίες, λανσαρήστηκαν κάτω από το σύνθημά "Μεταρρυθμίζοντας τον δημόσιο τομέα;", εκφράζουν την πρόθεση να διαλυθεί με ανυπόφορο βάθεμα των ανισοτήτων. Οι συγκρούσεις της Άνοιξης δείχνουν παρόμοια δυναμική, και έχουν αποσταθεροποιήσει την κυβερνητική πλειοψηφία. Το ΣΚ και οι υπουργοί του σκέφτονται σχετικά με την πιθανότητα ζημιάς στις δημοτικές εκλογές το 2001, οι οποίες θα είναι τεστ για τις κοινοβουλευτικές και προεδρικές εκλογές τον επόμενο χρόνο, και θα αποσύρουν τα κυβερνητικά σχέδια που προβοκάρουν κινητοποιήσεις στην παιδεία και στις αστικές υπηρεσίες. Αρχικώς ο Λιονέλ Ζοσπέν πίστευε ότι ήταν αρκετό να κάνει κάποιες παραχωρήσεις χρησιμοποιώντας τα φορολογικά έσοδα για να περιορίσει τις συνεισφορές των λιγότερο εύπορων τάξεων στο κράτος.

Ανασχηματισμός

Αλλά δεν μπόρεσε να ξεφύγει από τον υπουργικό ανασχηματισμό, όπου ανέδειξε

ότι η θεσμική σταθερότητα είναι πιά υπό ανáιρεση όταν η κοινωνική βάση είναι σε δράση. Γιά πολύ κόσμο αυτή ήταν η απόδειξη ότι οι κινητοποιήσεις δεν ήταν καταραμένες και ανίσχυρες ενάντια στην αριστερή κυβέρνηση που δρούσε για το συμφέρον της οικονομίας της αγοράς και των μεγάλων επιχειρήσεων.

Αλλά η έλλειψη ικανής πολιτικής εναλλακτικής λύσης είχε μεγάλο βάρος. Επέτρεπε στο πρωθυπουργό να αποφεύγει την πολιτική κρίση και βιαστικά να οργανώνει την ομάδα του. Φτάνοντας στο χείλος της καταστροφής και υποφέροντας από τη δύναμη εκατοντάδων χιλιάδων εργατών, ο Ζοσπέν προσπάθησε να εγκαθιδρύσει μια καινούργια ισορροπία στην πλουραλιστική αριστερά. Υπήρχαν δύο επιπλέον υπουργεία για τους πράσινους και το ΚΚΓ. Σεβόμενος την αλληλέγγυα βάση στην οικονομία και την αποκέντρωση της εξουσίας και ενσωματώνοντας την αριστερά του ΣΚ.

Αλλά αυτή η παραχώρηση είναι για αριστερή κάλυψη για την επιστροφή του Λωράν Φαμπιους που από εδώ και στο εξής είναι στη δεύτερη ιεραρχικά θέση των υπουργείων, υπεύθυνος για την οικονομία, ο οποίος δεν είχε μυστικό τη συμπάθεια του για το Μπλερισμό.

Με άλλα λόγια η είσοδος του είναι ένας κόμπος ασφαλείας για τους επιχειρηματικούς κύκλους που ανησυχούσαν ότι πιθανώς η κυβέρνηση θα υποχωρήσει μπροστά στις κινητοποιήσεις της κοινωνικής βάσης. Η αναταραχή είναι μόνο μια πρόγευση για αυτό που θα ακολουθήσει, ειδικά όσο προεγγίζουμε τις εκλογές του 2001 και 2002.

Η προέλευση του κινήματος των ακτημόνων στη Βραζιλία

του Michael Lowy

Το Κίνημα των Ακτημόνων Αγροεργατών (MST) είναι σήμερα ένα από τα σημαντικότερα κοινωνικά κινήματα της Βραζιλίας και ολόκληρης της Λατινικής Αμερικής. Συσπειρώνει εκατοντάδες χιλιάδων αγροτών, καλλιεργητών γης που νοικιάζουν, *posseiros* (ιδιοκτήτες μικρής έκτασης γης χωρίς τίτλους ιδιοκτησίας) και αγροτικών εργατών από τους οποίους ένα σημαντικό τμήμα είναι γυναίκες σε ένα πεισματικό αγώνα ενάντια στην εντυπωσιακά άνιση κατανομή της ιδιοκτησίας της γης και για μια ριζοσπαστική αγροτική μεταρρύθμιση. Ο όρος «αγροεργάτες» καλύπτει αυτή τη διαφοροποίηση, ρίχνοντας το βάρος στην εργασία σαν κοινό «ταξικό» παρονομαστή και σαν βάση της αναγκαίας συμμαχίας με τους εργαζόμενους των πόλεων ενάντια στο νεοφιλελευθερισμό. Απολύτως μη θρησκευτικά προσηλυτιστικό το MST έχει ρίζες και στην θρησκευτικοκοινωνική παράδοση, γνωστή και σαν «χριστιανισμός της απελευθέρωσης». Με τον όρο αυτό χαρακτηρίζουμε ένα πλατύ κοινωνικό κίνημα που περιλάμβανε τις λαϊκές ιεραποστολές και τις CEB και κινητοποίησε, τη δεκαετία του 60, εκατομμύρια χριστιανούς σε ολόκληρη τη Λατινική Αμερική στο πλευρό των λαϊκών αγώνων. Δεν μπορούμε να κατανοήσουμε την προέλευση του χωρίς να αναφερθούμε στο ρόλο της Βραζιλιάνικης Εκκλησίας και ιδιαίτερα της Ιεραποστολικής Επιτροπής για τη Γη (CPT).

Η CPT, που δημιουργήθηκε το 1975, είναι ένα πλατύ δίκτυο που αποτελείται τόσο από κληρικούς κυρίως από μοναχούς, αλλά και από ιερείς, ακόμα και από μερικούς επισκόπους όσο και από λαϊκούς διαφόρων τύπων θεολόγους, ειδικούς, βιβλιστές, κοινωνιολόγους και κύρια ιεραπόστολους, με αγροτική, συχνά, προέλευση. Αποτέλεσε ένα θαυμαστό σχολείο αγροτικών ηγετών. Πολλοί ιεραπόστολοι, αλλά επίσης και μέλη του κλήρου ο πατήρ Josimo Tavares, ηγέτης της CPT στην περιοχή του Ράμφους του Παπαγάλου (Πολιτεία της Πάρα) είναι το γνωστότερο αλλά όχι το μόνο παράδειγμα πλήρως με τη ζωή τους την ενεργητική και αταλάντευτη στράτευση της CPT στο πλευρό των εργαζομένων της υπαίθρου που

αγωνίζονταν για τα δικαιώματά τους.

Ενα από τα κεντρικά χαρακτηριστικά της θρησκευτικοκοινωνικής ιδεολογίας της CPT που το βρίσκουμε επίσης και στο MST είναι η κριτική των κοινωνικών συνεπειών της εισαγωγής του καπιταλισμού στην υπαίθρο, ανεργία, εξαθλίωση, αστυφιλία, η καταγγελία της πολιτικής του αυταρχικού «εκσυγχρονισμού» των στρατιωτικών και των «φαραονικών» τους σχεδίων, η διαμαρτυρία ενάντια στον νεοφιλελεύθερο προσανατολισμό των πολιτικών κυβερνήσεων που αντικατέστησαν το στρατιωτικό καθεστώς από το 1985.

Ξεκινώντας από τη βασική αρχή του χριστιανισμού της απελευθέρωσης οι φτωχοί είναι το θέμα της δικής τους ιστορίας η CPT έθεσε σα στόχο της την προώθηση της αυτοοργάνωσης των εργαζομένων της υπαίθρου. Σεβόμενη την αυτονομία των κοινωνικών κινήματων, αρνείται την παραδοσιακή κληρική άποψη για ένα χριστιανικό συνδικάτο ή κόμμα. Αρκείται στη βοήθεια, στην ενθάρρυνση, στην υποστήριξη, στην προστασία ενάντια στην καταστολή από την αστυνομία ή τους μπάβους των γαιοκτημόνων των προσπαθειών για οργάνωση των εργαζομένων της υπαίθρου.

Το MST δημιουργήθηκε κατά τα χρόνια 1979-85, πρώτα σε ορισμένες πολιτείες του Νότου, και στη συνέχεια στο σύνολο της χώρας. Από την αρχή στον επικό αγώνα του καταβλισμού του *Encruzilhada Natalino*: χίλιες μέρες (1981-83) συγκρούσεων με τους στρατιωτικούς, τις τοπικές και τις πολιτειακές αρχές το κίνημα εισήγαγε νέες μεθόδους πάλης, τις «παράνομες» καταλήψεις των χωραφιών που ήταν σε αγρανάπαυση και τη δημιουργία δημοκρατικά αυτοδιαχειριζόμενων καταβλισμών. Συχνά οι ακτήμονες διώχονταν βίαια από τη στρατιωτική αστυνομία, αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις η ζωντάνια αυτών των καταλήψεων και η υποστήριξή τους από την Εκκλησία, τα συνδικάτα και τα κόμματα της αριστεράς ανάγκασαν την κυβέρνηση να διαπραγματευθεί.

Ενα σημαντικό στάδιο στη δημιουργία του κινήματος ήταν η περιφερειακή συνάντηση (Νότος) τον Ιανουάριο του 1984 στο Cascavel (πολιτεία του Parana), που ήταν η πρώτη που

οργανώθηκε από τους ίδιους τους αγωνιστές και όχι από τη CPT. Ανάμεσα στις αποφάσεις που πάρθηκαν ξεχωρίζουν μια διακήρυξη αυτονομίας απέναντι στη CPT και σε κάθε άλλο θεσμό, και ο καθορισμός των στόχων του κινήματος : η αγροτική μεταρρύθμιση και μια νέα «δίκαια και εξισωτική, διαφορετική από τον καπιταλισμό» κοινωνία. Το MST ιδρύθηκε επίσημα στην Curitiba πρωτεύουσα της πολιτείας του Parana τον Ιανουάριο του 1985, κατά το Πρώτο Συνέδριο των Ενώσεων των Ακτημόνων Αγροτών, με την παρουσία 1500 εκπροσώπων που προέρχονταν από τις περισσότερες πολιτείες της Βραζιλίας. Η απόφαση που υιοθετήθηκε καταγγέλει το καθεστώς της γης που παραχώρησαν οι στρατιωτικοί σαν καπιταλιστικό, αντιλαϊκό και ευνοϊκό στη συγκέντρωση της ιδιοκτησίας της γης.

Το MST, λοιπόν, ιδρύθηκε σαν ανεξάρτητο κίνημα ιδιαίτερα γαντζωμένο στην ανεξαρτησία του ! Μη προσηλυτιστικό θρησκευτικά δηλαδή ανοιχτό σε καθολικούς και προτεστάντες, σε πιστούς και σε άπιστους. (Πρέπει να πούμε ότι αυτοί οι τελευταίοι σπανίζουν στις αγροτικές περιοχές και βρίσκονται κύρια ανάμεσα στους πολυάριθμους αγωνιστές πολιτικών χώρων των πόλεων που συνεργάζονται με το MST). Παρά αυτή την αποθρησκευτοποίηση δεν είναι μυστικό για κανέναν ότι η μεγάλη πλειοψηφία των αγωνιστών και των στελεχών του MST προέρχεται από την CPT και τις CEB, μερικοί διατηρούν δεσμούς με αυτές τις δομές, αλλά όλοι έχουν αντλήσει από το χριστιανισμό της απελευθέρωσης την πολιτικοθρησκευτική τους ιδεολογία και τα βαθιά ηθικά κίνητρα της στράτευσης τους.

Εδώ αγγίζουμε το μυστήριο του Μιλεναρισμού ή, όπως λένε στη Βραζιλία, το μυστικισμό του MST. Σύμφωνα με τον Eric Hobsbawm, ο Μιλεναρισμός δεν πρέπει να θεωρείται μόνο σαν μια συγκινητική επιβίωση ενός αρχαϊκού παρελθόντος, αλλά σαν μια ιδεολογική δύναμη που, με μιά άλλη μορφή, παραμένει ενεργή μέσα στα σύγχρονα κοινωνικά και πολιτικά κινήματα. Το συμπέρασμα που προτείνει στο τέλος της ανάλυσης του για τους Σικελικούς Αγροτικούς Συνδέσμους με σοσιαλιστικές τάσεις αλλά χριστιανική προέλευση του τέλους του 19ου αιώνα, έχει μια ιστορική, κοινωνική και πολιτική αξία ευρύτερη και παγκόσμια : Όταν ο Μιλεναρισμός ενσωματωθεί σε ένα σύγχρονο κίνημα μπορεί όχι μόνο να γίνει πολιτικά αποτελεσματικός, αλλά μπορεί να το κάνει χωρίς να χάσει τον ενθουσιασμό

του, τη θερμή του πίστη σε έναν καινούργιο κόσμο και αυτή τη συναισθηματική γενναιοψυχία που τον χαρακτηρίζουν ακόμα και στις πιο πρωτόγονες μορφές του . Δεν βρισκόμαστε μακριά από το ηθικό σύμπαν του βραζιλιάνικου MST.

Η κοινωνικοθρησκευτική ουτοπία του χριστιανισμού της απελευθέρωσης είναι παρούσα, με άμεσο ή έμμεσο τρόπο, σε πολλές τελετές που διαπερνούν τη ζωή και τους αγώνες στους καταυλισμούς του MST : γιορτές, λειτουργίες, πορείες, τραγούδια, ομιλίες. Αλλά ο μυστικισμός όχι πιά με τη θρησκευτική έννοια του όρου διαπερνά με ένα γενικότερο τρόπο την κοινωνικοπολιτική ιδεολογία του MST. Ο όρος χρησιμοποιείται από τους ίδιους τους αγωνιστές για να περιγράψουν την ηθική ακεραιότητα, τη συναισθηματική στράτευση, την αφοσίωση στην ιδέα με κίνδυνο της ζωής τους, την ελπίδα για μια ριζοσπαστική κοινωνική αλλαγή. Ο μυστικισμός του κινήματος εκδηλώνεται, γράφει ο Joao Pedro Stedile, ένας από τους σημαντικότερους ηγέτες του MST, μέσα στα σύμβολα της ιδεολογίας μας, μέσα στις αξίες μας, μέσα στη βεβαιότητα ότι πρέπει να αγωνιστούμε, και κύρια μέσα στην πίστη στη δυνατότητα μιάς πιο δίκαιης και αδελφικής κοινωνίας. Αυτός ο λαϊκός μυστικισμός, αυτός ο βαθύς Μιλεναρισμός συναντιώνται στα συνθήματα, στα κείμενα, στους λόγους, στην εκπαίδευση των αγωνιστών του κινήματος. Εκπροσωπούν ένα είδος επένδυσης της ενέργειας της πίστης των αγωνιστών στην επαναστατική ουτοπία του MST.

Η επίμονη αυτή πίστη στην έλευση μιας νέας κοινωνίας διαφορετικής από τον καπιταλισμό το αντίστοιχο της Βασιλείας δεν εμποδίζει το MST να δρα με μια απόλυτα σύγχρονη λογική, θέτοντας άμεσους και συγκεκριμένους στόχους στον εαυτό του, διαπραγματευόμενο, από θέση ισχύος, με τις αρχές, οργανώνοντας κερδοφόρους και παραγωγικούς αγροτικούς συνεταιρισμούς. Αυτή η πετυχημένη σύνθεση ουτοπίας και ρεαλισμού στο να γίνει το Κίνημα των Ακτημόνων Αγροτοεργατών όχι μόνο η οργανωμένη έκφραση του αγώνα των φτωχών της υπαίθρου για μια ριζοσπαστική αγροτική μεταρρύθμιση, αλλά επίσης η κεντρική αναφορά όλων των δυνάμεων της βραζιλιάνικης πολιτικής κοινωνίας των συνδικάτων, της εκκλησίας, των κομμάτων της αριστεράς, των επαγγελματικών ενώσεων και των πανεπιστημιακών που αγωνίζονται ενάντια στο νεοφιλελευθερισμό.

Αυτοδιάθεση για την Παλαιστίνη

Απόφαση της Διεθνούς Εκτελεστικής Επιτροπής της Τέταρτης Διεθνούς (Νοέμβριος 2000)

Το αιματηρό φθινόπωρο που ξέσπασε με την πρόκληση του στρατηγού Αριέλ Σαρόν, που ήταν και επόπτης των μακελειών στη Σάμπρα και Σατίλα στο Λίβανο το 1982, με τη συνοδεία που του παραχώρησε ο στρατηγός Εχούντ Μπαράκ, ο "εργατικός" πρωθυπουργός του ισραηλινού κράτους, που περισσότερο από ποτέ κυριαρχείται από το στρατό, αποτελεί ήδη ένα από τα σκληρότερα γεγονότα στη μακριά ιστορία της εγκληματικής βίας που το σιωνιστικό καθεστώς διαπράττει στον παλαιστινιακό λαό.

Ολος ο κόσμος είδε πάλι σε ποιο βαθμό το κήρυγμα των ιμπεριαλιστικών δυνάμεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δικαιώματα των λαών στην πραγματικότητα υποτάσσεται στα συμφέροντά τους σχετικά με την παγκόσμια κυριαρχία: εντατικοί βομβαρδισμοί και δολοφονικά εμπάρκο ενάντια στο Ιράκ και τη Σερβία, "κράτη κακοποιών", αλλά και απaráμιλλα επίπεδα στρατιωτικής βοήθειας και φιλικές συμβουλές για το Ισραήλ, μέλος-κλειδί του στρατηγικού μηχανισμού της ιμπεριαλιστικής κυριαρχίας στη μεγαλύτερη περιοχή παραγωγής πετρελαίου παγκοσμίως και η οριστική άρνηση των εθνικών δικαιωμάτων τόσο των Παλαιστινίων όσο και των Κοσοβάρων.

Η πρόκληση του Σαρόν ήταν ωστόσο μόνο η σταγόνα νερού που έκανε το ποτήρι, ήδη γεμάτο μέχρι το χείλος από καιρό, να ξεχειλίσει. Κλώνισε τη διαδικασία που άνοιξε με τις συμφωνίες του Οσλο και την υπογραφή τους στην Ουάσινγκτον στη χλοή του Λευκού Οίκου το Σεπτέμβριο 1993. Είναι η συνέπεια της υπερσυσσώρευσης των απογοητεύσεων στο πέρασμα των 7 χρόνων έκτοτε, κατά τη διάρκεια των οποίων η οικονομική και πολιτική θέση του παλαιστινιακού λαού χειροτέρευσε.

Υπογράφοντας αυτές τις συμφωνίες, ο στρατηγός Ράμπιν προσέφερε στους Παλαιστίνιους μια απατηλή συμφωνία. Θα μπορούσε να αρχίσει την αποχώρηση των ισραηλινών στρατευμάτων από τα εσωτερικά των περιοχών στα από το 1967 κατεχόμενα εδάφη, μια αποχώρηση που οι ανώτατοι αξιωματικοί του ισραηλινού στρατού είχαν απαιτήσει από την Ιντιφάντα του 1988 και είχε σαν κίνητρο την ανησυχία σχετικά με το ηθικό του στρατού τους και με τις συνέπειες, αν ο στρατός έχανε την ικανότη-

τά του να εκπληρώνει τα καθήκοντά του δηλαδή την καταπίεση της Δυτικής Οχθης και της Λωρίδας της Γάζας, όπως και να είναι γενικά προετοιμασμένος σε ένα αραβικό περιβάλλον.

Πέρα από αυτήν την αναδιάρθρωση ο Ράμπιν δεν προσέφερε καμία παραχώρηση που να ήταν κατάλληλη να ικανοποιήσει τις βασικές απαιτήσεις των Παλαιστινίων: διάλυση των σιωνιστικών εποίκισμών στη Δυτική Οχθη και στη Λωρίδα της Γάζας, αποχώρηση ολόκληρου του ισραηλινού στρατού από τα από το 1967 κατεχόμενα εδάφη, εγκατάσταση ενός παλαιστινιακού κράτους στο σύνολο αυτών των εδαφών συμπεριλαμβανομένης της ανατολικής Ιερουσαλήμ και η επιστροφή των προσφύγων του 1948 και 1967 στην Παλαιστίνη.

Η συμφωνία κράτησε ανοιχτή μόνο το ενδεχόμενο να γίνει δεκτή μια σε μεγάλο βαθμό διαμελισμένη και διαστρεβλωμένη εκδοχή των παλαιστινιακών επιδιώξεων κάτω από το ρητό όρο ότι οι Παλαιστινιακές Αρχές (ΠΑ) με πρόεδρο το Γιασέρ Αραφάτ εκπλήρωναν τις δικές τους υποχρεώσεις της συμφωνίας δείχνοντας ότι θα ήταν σε θέση να υποτάξουν τον πληθυσμό της Δυτικής Οχθης και της Λωρίδας της Γάζας αποτελεσματικά και σε μόνιμη βάση.

Αυτό το απατηλό σύμφωνο οδήγησε πολύ γρήγορα σε μια βασική αντίφαση: μια σιωνιστική κυβέρνηση μετά την άλλη, αυτές των Ράμπιν, Πέρες, Νετανιάχου και Μπαράκ παραχώρησαν στους Παλαιστίνιους μόνο μερικές από τις υποσχέσεις του Οσλο, σταδιακά και όλο και αργότερα, απαιτώντας κάθε φορά οι ΠΑ να αυξήσουν την πληρεξούσια καταπίεση ως προϋπόθεση για το ακόλουθο στάδιο. Η νοοτροπία τους που ήταν καθηλωμένη στην "ασφάλεια", η σωβινιστική αλαζονεία τους και η ρατσιστική περιφροσύνη τους απέναντι στους Παλαιστίνιους είχαν ως αποτέλεσμα ότι η κύρια μέριμνά τους ήταν να υποθάλτουν την πιο αντιδραστική και ακραία τάση της ισραηλινής κοινής γνώμης. Εντωμεταξύ ακολουθούσαν μια πολιτική της ανάπτυξης των σιωνιστικών αποικιών και του στρατιωτικού και οικονομικού διαμελισμού των παλαιστινιακών εδαφών, γεγονός που ταπεινώσε τον πληθυσμό αυτών των εδαφών με ακραίο τρόπο και τον ώθησε να εξεγερθεί.

Κάτω απ' αυτές τις συνθήκες ήταν εντελώς

προβλέψιμο ότι οι ΠΑ, αντιμέτωπες με την απόγνωση των κατοίκων της Δυτικής Όχθης και της Λωρίδας της Γάζας, θα δυσκολεύονταν πολύ να περάσουν φίμωτρο σε ολόκληρη την παλαιστινιακή κοινωνία παρ' όλες τις προσπάθειές τους να το κάνουν. Εξάλλου ο Αραφάτ και οι συνεργάτες του ήταν πολύ λιγότερο διατεθειμένοι να ωθήσουν την καταπίεση στα άκρα δεδομένου του ότι αφενός ήξεραν ότι χάνοντας όλη την υπόληψή τους στον πληθυσμό τους και επίσης σε ένα τμήμα των στρατευμάτων τους, εξασθένιζαν τον εαυτόν τους σε σχέση με το Ισραήλ, ενώ αφετέρου οι ίδιοι αισθάνονται σε αυξανόμενο βαθμό ότι εξαπατήθηκαν.

Αυτό το όλο και πιο ολοφάνερο αδιέξοδο σηματοδότησε την πρόσφατη έκρηξη και το αιματηρό φθινόπωρο, που ακόμα συνεχίζεται, ως συνέπεια της. Αυτά τα γεγονότα αποδεικνύουν με τον πιο τρανό τρόπο την πλήρη χρεοκοπία της στρατηγικής επιλογής της ηγεσίας του Αραφάτ που συνίστατο στο ότι βασιζόταν στην καλή θέληση του σιωνιστικού κράτους και στη λεγόμενη διαιτησία της Ουάσινγκτον, μια επιλογή που είχε σα στόχο να πάρει ένα μπαντουστάν στα εδάφη του 1967. Η όλο και πιο ολοφάνερη χρεοκοπία αυτής της στρατηγικής ευνόησε μόνο την άνοδο του ισλαμικού φονταμενταλισμού μέσα στον παλαιστινιακό πληθυσμό.

Ο Μπαράκ, που προσπαθεί να κερδίσει τη συμμετοχή του Αριέλ Σαρόν σε μια κυβέρνηση της σιωνιστικής ενότητας, δηλώνει σήμερα την πρόθεσή του να πραγματοποιήσει το αρχικό σχέδιο της ηγεσίας του ισραηλινού στρατού όπως είχε προγραμματισθεί το 1988: Να αποχωρήσει μονομερώς ο ισραηλινός στρατός από τη Δυτική Όχθη και τη Λωρίδα της Γάζας με έναν τρόπο που να σταθεροποιήσει το στρατηγικό έλεγχο πάνω σε αυτά τα εδάφη και των εξωτερικών συνόρων τους για να κρατηθούν οι περικυκλωμένες περιοχές του παλαιστινιακού πληθυσμού κάτω από πολιορκία διαρκείας και να περιορισθούν στην κατάσταση τεράστιων αυτοδιοικούμενων στρατοπέδων συγκέντρωσης, τα οποία απειλούνται συνεχώς από ασφυξία, όποτε το Ισραήλ αποφασίσει να σφίξει τον αποκλεισμό τους.

Η πρώτη διαφορά ανάμεσα σε αυτήν την προοπτική και την ισραηλινή ερμηνεία των συμφωνιών του Όσλο θα ήταν η απουσία μιας άμεσης συνεργασίας ανάμεσα στην παλαιστινιακή ηγεσία και τη σιωνιστική κυβέρνηση και μια περιφρονητική αδιαφορία της ισραηλινής πλευράς, όσον αφορά την εσωτερική διοίκηση

των παλαιστινιακών εδαφών. Σε μια τέτοια κατάσταση η μόνη προοδευτική πολιτική, που προσφέρεται στον παλαιστινιακό λαό, θα ήταν να αναπτύξει εκ νέου τις μορφές της αυτοοργάνωσης που σηματοδότησαν τις αρχές της Ιντιφάντα αντί για την κατασταλτική και πολύ διεφθαρμένη διοίκηση που εγκαταστάθηκε στο πλαίσιο των συμφωνιών του Όσλο.

Ο ίδιος ο παλαιστινιακός πληθυσμός της Δυτικής Όχθης και της Λωρίδας της Γάζας δε διαθέτει τα μέσα για να απελευθερωθεί από τον ισραηλινό ζυγό. Ο συσχετισμός δυνάμεων είναι συντριπτικά δυσμενής. Μπορεί να ελπίζει κανείς να τον αλλάξει μόνο αν θα βρει την υποστήριξη στα αποφασιστικά ζητήματα, η οποία μέχρι στιγμής έλειπε οδυνηρά:

- στην πίεση του λαϊκού κινήματος αλληλεγγύης στις αραβικές κυβερνήσεις, για να τις εξαναγκάσει να δώσουν στους Παλαιστίνιους τη διπλωματική υποστήριξη και οικονομική βοήθεια που είναι απαραίτητα γι' αυτούς
- στην πίεση του διεθνούς κινήματος αλληλεγγύης για την αναγνώριση των Παλαιστίνιων να έχουν το δικό τους κράτος, για επείγουσα διεθνή βοήθεια, να εμποδίσει το ισραηλινό κράτος να ακολουθήσει μια πολιτική στραγγαλισμού των παλαιστινιακών εδαφών και να κοπεί όλη η στρατιωτική και σχετική βοήθεια για το Ισραήλ. Ένας από τους όρους για ένα αποτελεσματικό κίνημα αλληλεγγύης με τον παλαιστινιακό λαό είναι να απορριφθούν δυναμικά όλες οι εκδηλώσεις του αντισημιτισμού

Μέσα στο ίδιο το κράτος Ισραήλ, όπου το ξέσπασμα της βίας, τα θύματα της οποίας ήταν οι Παλαιστίνιοι που κατέχουν μια δεύτερης κατηγορίας ισραηλινή υπηκοότητα, έδειξε σε τι βάθη η ισραηλινή κοινωνία θα μπορούσε να ριχθεί. Υπάρχει ελπίδα ότι αυτή η τρομερή προοπτική θα μπορούσε να παροτρύνει ένα μεγάλο αριθμό Ισραηλινών να κινητοποιηθούν για να εξαναγκάσουν την κυβέρνησή τους να σταματήσει να κρατάει τους Παλαιστίνιους σε κατάσταση πείνας και να αναγνωρίσει το δικαίωμά τους για ένα ανεξάρτητο κράτος στο σύνολο των εδαφών, που βρίσκονται από το 1967 κάτω από κατοχή, ως απαραίτητο στοιχείο στο δρόμο μιας δίκαιης διευθέτησης πάνω στην αρχή των ίσων δικαιωμάτων όλων των λαών, Αράβων και Εβραίων, χωρίς την οποία αυτή η περιοχή του κόσμου δε θα είχε άλλη μελλοντική προοπτική παρά δολοφονική βία και διαρκή αστάθεια.

Ο πόλεμος για την ανεξαρτησία της Παλαιστίνης άρχισε

του Michel Warshawski

Εχοντας επιτρέψει στην εθνική τους ηγεσία να διαπραγματεύεται με τον κατακτητή εδώ και αρκετά χρόνια για τους όρους μιας συνολικής συμφωνίας που θα έβαζε τέλος σε έναν αιώνα αποικιακής καταπίεσης, οι Παλαιστίνιοι της Δυτικής Οχθής και της Λωρίδας της Γάζας οδηγήθηκαν στο συμπέρασμα ότι το κράτος του Ισραήλ δεν είναι ακόμη έτοιμο για ένα συμβιβασμό που θα ήταν αποδεκτός από τον λαό του και ότι η ελευθερία και η ανεξαρτησία μπορούν να κερδηθούν σαν επακόλουθα του αγώνα. Το τραπέζι των διαπραγματεύσεων, με την μεσολάβηση των Η.Π.Α, αποδείχτηκε ότι είναι ένα απατηλό παιχνίδι με σημαδεμένα χαρτιά.

Μήπως πρέπει να το πούμε ακόμη πιο ξεκάθαρα; Η σκόπιμα προβοκατόρικη επίσκεψη του Αριέλ Σαρόν του ηγέτη της ισραηλινής δεξιάς στο συγκρότημα της Ιερουσαλήμ όπου βρίσκεται το τέμενος του Αλ Αζά δεν ήταν παρά μόνο η σπίθα που έβαλε φωτιά στην πυρίτιδα. Η πυρίτιδα αυτή, συσσωρευόταν εδώ και πολλούς μήνες και ήδη από την διάσκεψη κορυφής του Καμπ-Ντέιβιντ ήταν φανερό ότι η έκρηξη βρισκόταν προ των θυρών. Η διάσκεψη αυτή κορυφής ενορχηστρωμένη από έναν αμερικανό πρόεδρο ο οποίος διακατεχόταν από το άγχος να επιτύχει μια συμφωνία πριν από το τέλος της θητείας του, έγινε αντιληπτή από τους Παλαιστίνιους σαν η ολοκλήρωση της διαδικασίας που ξεκίνησε στο Οσλο. Αντίθετα με αυτό που παρουσίασαν τα Μ.Μ.Ε, δεν ήταν η αδιαλλαξία του Γιασέρ Αραφάτ αλλά αυτή του Εχούντ Μπαράκ που έβαλε τέλος στις διαπραγματεύσεις.

Στο Καμπ Ντέιβιντ ο τελευταίος πίστευε ή προσποιούνταν ότι πίστευε, ότι η παλαιστινιακή αντιπροσωπεία θα έδειχνε την ίδια μετριοπάθεια για το τελικό συμφωνητικό με αυτήν που είχε δείξει για τις διάφορες ενδιάμεσες συμφωνίες. Στην πραγματικότητα όμως, αν οι παλαιστίνιοι ηγέτες είχαν επιδείξει μια μεγάλη μετριοπάθεια για περισσότερο από έξι χρόνια, συμφωνώντας να περιορίζουν τα αιτήματά τους στο ελάχιστο για τις συμφωνίες που υπέγραφαν και να κλείνουν τα μάτια τους στα επακόλουθα του εοικισμού των κατεχομένων εδαφών, αυτό γινόταν ακριβώς γιατί επρόκειτο για ενδιάμεσες και επομένως προσωρινές συμφωνίες. Ακόμη και από την εποχή των μυστικών διαπραγματεύσεων του Οσλο κανένας από τους παλαιστί-

νιους ηγέτες δεν είχε αποκρύψει το όραμά του για το ποιές πρέπει να είναι οι παράμετροι της τελικής κατάστασης: πλήρης αποχώρηση από τα κατεχόμενα εδάφη του Ιουνίου του 1967, η διάλυση των οικισμών των εποίκων, το δικαίωμα της επιστροφής των προσφύγων, η ίδρυση ενός ανεξάρτητου και κυρίαρχου παλαιστινιακού κράτους σε ολόκληρη τη Δυτική Οχθη και τη Λωρίδα της Γάζας συμπεριλαμβανομένης της ανατολικής Ιερουσαλήμ.

Οι Ισραηλινοί ηγέτες πίστευαν, ή προσποιούνταν ότι πίστευαν, ότι όλα αυτά ήταν διαπραγματεύσιμα και ότι στις διαπραγματεύσεις για την τελική κατάσταση θα μπορούσαν να επιβάλλουν την αντίληψη τους μέσα στο κεφάλι των παλαιστινίων ηγετών, όπως είχαν επιτύχει να κάνουν στις διάφορες προηγούμενες συμφωνίες. Όσο αφορά την παλαιστινιακή κοινή γνώμη, ο Αραφάτ και η αστυνομία του θα αναλάμβαναν το έργο να την συγκρατήσουν στην τάξη, αφού οι αραβικές μάζες, όπως όλοι το γνωρίζουν, δε διαθέτουν δικιά τους γνώμη αλλά ακολουθούν τις αποφάσεις των δικτατόρων τους.

Ένα απίθανο γεγονός

Είναι παρα πολύ απίθανο η παλαιστινιακή αντιπροσωπεία να δέχθηκε να αναθεωρήσει ουσιαστικά και προς τα κάτω το βασικό σκελετό των αιτημάτων της. Σε κάθε περίπτωση ήταν ο Μπαράκ που δυναμίτησε τις διαπραγματεύσεις εγείροντας το ζήτημα που αποτελούσε το μεγαλύτερο ταμπού από όλα, κάτι που δεν είχε τολμήσει να εγείρει ακόμη και ο Βενιαμίν Νετανιάχου: την ισραηλινή κυριαρχία πάνω στο Χαραμ αλ Σαρίφ, κτισμένο πάνω στα ερείπια του ναού του Σολομώντα.

Ανεύθυνη και εγκληματική ηλιθιότητα ή σκόπιμη πρόκληση; Δεν έχει σημασία αφού προκάλεσε το τέλος των διαπραγματεύσεων. Ακόμη περισσότερο προκάλεσε μια σύγκρουση η οποία αυτήν τη φορά, έχει θρησκευτικές και όχι απλά εθνικές διαστάσεις. Η ιστορία θα θυμάται τον Εχούντ Μπαράκ σαν κάποιον που ξεκίνησε στο Καμπ Ντέιβιντ μια θρησκευτική σταυροφορία στην Μέση Ανατολή αν όχι σε ολόκληρο τον κόσμο. Η ιστορία θα θυμάται τον Εχούντ Μπαράκ σαν έναν εγκληματικά ανεύθυνο ηγέτη που προκάλεσε έναν ιερό πόλεμο για την απελευθέρωση της Ιερουσαλήμ. Συγκρινόμενος με τον Μπαράκ ο Αριέλ Σαρόν είναι ένας προβοκάτορας τέταρτης σειράς.

Η δολοφονική μανία των ισραηλινών ενόπλων δυνάμεων δεν ήταν κάποια "υπερβολική αντίδραση" στις παλαιστινιακές διαδηλώσεις, ή επειδή αιφνιδιάστηκαν από τη χρήση των όπλων από μερικούς διαδηλωτές και από τα μέλη της παλαιστινιακής αστυνομίας. Η μαζική χρήση των όπλων, συμπεριλαμβανομένων των τανκς και των οπλισμένων ελικοπτέρων, είχε σχεδιασθεί πριν από πολύ καιρό και οτιδήποτε συνέβη στις συγκρούσεις στο έδαφος, είχε βασισθεί στα επιχειρησιακά σχέδια του στρατού.

Το αίμα πρέπει να χυθεί

Εδώ και περισσότερο από ένα χρόνο οι στρατιωτικοί είχαν πάρει την εντολή να προετοιμάσουν μια κεραυνοβόλο αντίδραση για την περίπτωση που ο ΟΑΠ διακηρύξει μονομερώς την ανεξαρτησία του κράτους της Παλαιστίνης. Εάν πρέπει να πιστέψουμε τους καλά πληροφορημένους ισραηλινούς δημοσιογράφους, τα διάφορα αυτά σχέδια αποσκοπούσαν στο να κάνουν τους Παλαιστίνιους να πληρώσουν ακριβά μια τέτοια πρωτοβουλία. "Το αίμα πρέπει να χυθεί", ονομαζόταν ξεκάθαρα ένα από τα σχέδια αυτά και πραγματικά το αίμα χύθηκε. Η μαζική χρήση επίλεκτων ελεύθερων σκοπευτών δεν αφήνει καμιά αμφιβολία: ο στρατός δέχθηκε την εντολή να πυροβολεί για να σκοτώνει. Με περισσότερους από 100 νεκρούς και εκατοντάδες τραυματίες οι Παλαιστίνιοι πλήρωσαν πολύ ακριβά το τίμημα και ακόμη μέχρι σήμερα οι διαδηλώσεις δεν έχουν υποχωρήσει.

Το αντίθετο, κατά εκατοντάδες οι μαχητές

προετοιμάζονται για μια μάχη μέχρις εσχάτων είτε με τη μορφή των μαζικών συγκρούσεων είτε με τη μορφή αντάρτικων επιχειρήσεων εναντίον ισραηλινών στόχων στα κατεχόμενα εδάφη. Χωρίς αμφιβολία και με επιθέσεις μέσα στο ίδιο το Ισραήλ που θα προκαλέσουν θανάτους ανάμεσα στους πολίτες. Επειδή το αίσθημα της εκδίκησης έχει σήμερα αναμειχθεί με τη θέληση να χτυπήσουν την κατοχή του Ισραήλ, το στρατό και τους οικισμούς των εποίκων.

Το μεγάλο κέρδος των τελευταίων εβδομάδων για τους Παλαιστίνιους υπήρξε το γεγονός ότι έστρεψαν την προσοχή και υπενθύμισαν τόσο στους Ισραηλινούς όσο και στη διεθνή κοινή γνώμη ότι η ισραηλινή κατοχή εξακολουθεί να αποτελεί πραγματικό πλαίσιο του προβλήματος και ότι η "διαδικασία ειρήνευσης" αποτελεί μόνο ένα στοιχείο ανάμεσα στα άλλα αυτού του πλαισίου. Στην πλειοψηφία τους, οι Ισραηλινοί και και η διεθνής κοινότητα είχαν αντιστρέψει τους όρους του προβλήματος θεωρώντας μετά από την υπογραφή της Διακήρυξης Αρχών στην Ουάσιγκτον το 1993, ότι η κατοχή δεν υπάρχει πλέον και έχει αντικατασταθεί από τη διαδικασία ειρήνευσης. Αυτό βόλεψε τους πάντες, εκτός από τους Παλαιστίνιους που γρήγορα κατάλαβαν ότι παρά τις επιμέρους, οπωσδήποτε όχι ασήμαντες αλλαγές, το Ισραήλ εξακολουθούσε να κατέχει την Δυτική Οχθη και ένα μέρος της Λωρίδας της Γάζας, διατηρώντας τον καταπιεστικό μηχανισμό του και συνεχίζοντας αν και με ένα λιγότερο μαζικό τρόπο να ενισχύει τους οικισμούς των εποίκων και να αρπάζει το νερό και τη γη.

Το σφράγισμα των περιοχών

Σε κάποιο επίπεδο η κατάσταση χειροτέρευσε: το τέλος της ελευθερίας της μετακίνησης σαν επακόλουθο του διαρκούς σφραγίσματος της Γάζας και της Ιερουσαλήμ. Οι σημερινές εξεγέρσεις έστρεψαν την προσοχή της κοινής γνώμης στους ισραηλινούς διαπραγματευτές. Μέσα στην υπερφίαλη αλαζονεία τους, πίστευαν ότι μπορούσαν να επιβάλουν τις αντιλήψεις τους για την ισραηλινο-παλαιστινιακή ειρήνη και να αναγκάσουν τους Παλαιστίνιους, δια μέσου της εθνικής τους ηγεσίας να απαρνηθούν τα πιο βασικά δικαιώματά τους. Η αντίληψη αυτή συνοψι-

ζόταν στη διατύπωση "απομόνωση συν κυριαρχία", ή εαν προτιμάτε ένα σύστημα απαρτχάιντ. Οσο καιρό ο λαός περίμενε ακόμη κάποια εξέλιξη, η αυταπάτη αυτή διαρκούσε. Η αποτυχία του Καμπ Ντέιβιντ και πάνω απ' όλα η μεγάλη προβοκάτσια του Μπαράκ στο ζήτημα της Ιερουσαλήμ έβαλαν ένα τέλος σε επτά χρόνια αναμονής. Ολα συνέβησαν σαν οι Παλαιστίνιοι της Δυτικής Οχθης και της Λωρίδας της Γάζας να είχαν δώσει την εξουσιοδότηση τους στον Γιασέρ Αραφάτ να διαπραγματευθεί στο όνομα τους τη λύση της ισραηλο-παλαιστινιακής διένεξης και αυτή η εξουσιοδότηση να τερματίσθηκε μαζί με την κατάπαυση του πυρός που τη συνόδευε.

Η σημερινή εξέγερση επιβεβαίωσε επίσης πόσο επιφανειακή και λανθασμένη ήταν η σύγκριση ανάμεσα στην παλαιστινιακή κρατική ηγεσία και την αστυνομία της αφενός και τον Πετέν και τις ένοπλες δυνάμεις του αφετέρου. Ήταν η παλαιστινιακή αστυνομία και το πολιτικό κόμμα του Γιασέρ Αραφάτ που ήταν στις πρώτες γραμμές των συγκρούσεων. Χρησιμοποίησαν τα λίγα όπλα που υπάρχουν στα εδάφη που ελέγχονται από τις παλαιστινιακές αρχές. Πριν 7 χρόνια ο πρόεδρος της ΟΑΠ έκανε μια προβληματική και άκρως επικίνδυνη επιλογή, όταν τάχθηκε υπέρ μιας εκχειρίσας με αντάλλαγμα άμεσες ισραηλινο-παλαιστινιακές διαπραγματεύσεις με μεσολαβητή τον αμερικανικό ιμπεριαλισμό. Εξάλλου συμφώνησε σε ακραίους συμβιβασμούς που απαιτούσαν το Ισραήλ και οι ΗΠΑ, όπως επίσης να πάρει κατασταλτικά μέτρα ενάντια σε όσους αρνήθηκαν το δικαίωμά του να κάνει τέτοιους συμβιβασμούς στο όνομα του λαού. Μερικοί από τους στενότερους συνεργάτες του πέρασαν τη διαχωριστική γραμμή ανάμεσα σε διαπραγματεύσεις και συνεργασία με τον εχθρό.

Κι όμως ο Αραφάτ και ακόμα λιγότερο οι εκατοντάδες χιλιάδες μαχητές και εξεγερθέντες που τον υποστηρίζουν δεν είναι ανδρείκελα του Ισραήλ. Όταν αποδέχθηκαν τις υπαγορεύσεις των Ισραηλινών, έλπιζαν να πετύχουν στο τέλος μιας μεταβατικής περιόδου το οριστικό τέλος της ισραηλινής κατοχής της Δυτικής Όχθης και της Λωρίδας της Γάζας, όπως και ένα ανεξάρτητο κράτος στα απελευθερωμένα εδάφη με την Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσά του. Η ιστορία θα δείξει αν αυτή

η στρατηγική ήταν κατάλληλη αλλά από τη στιγμή που η ισραηλινή ηγεσία απαιτούσε οι παλαιστίνιοι ηγέτες να αμφισβητήσουν τον τελικό στόχο των διαπραγματεύσεων, αυτοί βρίσκονταν πάλι στο σημείο μηδέν αντιμετώπι με ένα παλαιστινιακό εθνικό κίνημα ενωμένο σε έναν πόλεμο για ελευθερία και ανεξαρτησία. Αν ήταν το όνειρο των ισραηλινών ηγετών να ξεκινήσουν να πολεμούν και να κάνουν τα αίματα να κυλούν, μετά από λίγο άρχισαν να καταλαβαίνουν ότι η στρατιωτική σύγκρουση ήταν πιο προβληματική απ' ό,τι ήλπιζαν, όχι εξαιτίας των λίγων χιλιάδων ελαφρών όπλων, που η παλαιστινιακή αστυνομία και οι εθνικιστικές ομάδες διέθεταν, αλλά εξαιτίας της αραβικής αλληλεγγύης. Αυτή η αλληλεγγύη είναι ακόμα περισσότερο ριζωμένη λόγω των θρησκευτικών συμβόλων, όπως η Ιερουσαλήμ και τα τζαμιά της, και άνοιξε δύο νέα μέτωπα.

Δεύτερο μέτωπο

Το δεύτερο μέτωπο άνοιξε μόνο λίγες μέρες μετά από τις συγκρούσεις στην Ιερουσαλήμ. Ήταν το μέτωπο των παλαιστινίων πολιτών του Ισραήλ που πήραν την πρωτοβουλία για μια αυθεντική λαϊκή εξέγερση στη Γαλιλαία και στην περιοχή του Βαντί Αρα στην καρδιά του Ισραήλ. Για περισσότερο από μια βδομάδα τα εβραϊκά χωριά, που εγκαταστάθηκαν κατά τα τελευταία 20 χρόνια για να "εξεβραϊστεί η Γαλιλαία", πολιορκήθηκαν κανονικά από χιλιάδες παλαιστίνιους διαδηλωτές, δεκάδες δρόμοι έκλεισαν, επειδή υπήρχε ο κίνδυνος ενεδρών από νέους παλαιστίνιους οπλισμένους με πέτρες και μολότοφ και σε καθημερινές συγκρούσεις ο παλαιστινιακός πληθυσμός εναντιωνόταν στις δυνάμεις της τάξης σε δεκάδες αραβικές πόλεις και χωριά της Γαλιλαίας και της Βαντί Αρα σε απόσταση 50 χιλιομέτρων από το Τελ Αβίβ. Για περισσότερο από μια βδομάδα αυτοί οι ισραηλινοί πολίτες εξέφρασαν τόσο την οργή τους για το μακελειό στα κατεχόμενα εδάφη όσο και για τα 50 χρόνια βαθύτατης απογοήτευσης που οφείλεται στην κατάφωρη ανισότητα και ταπείνωση που τους επέβαλε το εβραϊκό κράτος.

Η δολοφονική αντίδραση των δυνάμεων της αστυνομίας του διοικητή της βόρειας περιοχής και περιβόητου ρατσιστή κομμισαρίου στρατηγού Αλίκ Ρον, την απόλυση του

οποίου οι Άραβες απαιτούσαν, σε συνδυασμό με απειλές κάποιων πολιτικών ηγετών ότι θα επέστρεφαν τα "χρόνια της μολύβδου" της στρατιωτικής κυβέρνησης (που είχε επιβληθεί στους παλαιστίνιους πολίτες μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1960) έδωσε το πράσινο φως για την έκρηξη πραγματικών αντιαραβικών πογκρόμ σε όλη τη χώρα.

Μερικές εκατοντάδες νέοι οπλισμένοι με μαστούνια και πιστόλια επιτέθηκαν σε μερικές αραβικές κοινότητες τραυματίζοντας εκατοντάδες ανθρώπους και καίγοντας 6 τζαμιά όπως και διαμερίσματα, όπου Άραβες μένουν σε εβραϊκές πόλεις. Η αστυνομία, αντί να στραφεί ενάντια στους επιτιθέμενους, τους υποστήριξε πυροβολώντας Άραβες που αμύνονταν. Στη Ναζαρέτ έμειναν μετά το πογκρόμ του Υομ Κιπούρ δυο νεκροί και πάνω από 80 τραυματίστηκαν και όλοι ήταν Άραβες. Το πογκρόμ της Ναζαρέτ έκανε τελικά τον πρωθυπουργό να καταλάβει τη σοβαρότητα της κατάστασης και να καταγγείλει τους πογκρομιστές. Η κατάσταση εξελίχθηκε σε μια πραγματική "βοσνιοποίηση" της διαμάχης: μια αντιπαράθεση ανάμεσα στις εθνότητες, όπου μια από τις πλευρές προστατεύεται από την αστυνομία και υποστηρίζεται από την κυβέρνηση.

Πληγή

Αλλά αυτή η δολοφονική και υστερική αντίδραση ξανάνοιξε μια πληγή που δε θα κλείσει τόσο εύκολα και θα υποχρεώσει το

εβραϊκό κράτος να κάνει βασικές επιλογές ανάμεσα στη θέλησή του να είναι εβραϊκό και τις δημοκρατικές αξιώσεις του.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι Παλαιστίνιοι του Ισραήλ δεν είναι διατεθειμένοι να αποδεχθούν την κατάσταση (status quo) που επικρατούσε πριν την εβραϊκή Πρωτοχρονιά και η απαίτηση για μια πραγματική υπηκοότητα προβάλλεται με τόση αποφασιστικότητα που ακόμα και τα χρήματα και οι δουλειές, που διανεμήθηκαν βιαστικά από την ομάδα Μπαράκ "για να μειωθεί το χάσμα", δε θα μπορούσαν να την καθησυχάσουν.

Όσο η κατάσταση φαινόταν να είναι περιορισμένη στις σχέσεις ανάμεσα στους Ισραηλινούς και Παλαιστίνιους, η αμερικανική κυβέρνηση μπορούσε να αφήσει τον Μπαράκ να ενεργήσει όπως επιθυμούσε. Οι εικόνες των σφαγιασμένων νέων παλαιστινίων διαδηλωτών οδήγησαν όμως σε ένα πολύ πλατύ κίνημα αλληλεγγύης στις αραβικές χώρες όπως και στις μουσουλμανικές κοινότητες σε όλον τον κόσμο. Από τις αρχές Οκτωβρίου η σταθερότητα της νέας αμερικανικής τάξης διακυβεύεται. Οι ενέργειες της Χιζμπολάχ στο Λίβανο, που δύο φορές κατάφερε να απαγάγουν Ισραηλινούς, θα μπορούσαν επίσης να κάνουν το ποτήρι να ξεχειλίσει και το ενδεχόμενο μιας κλιμάκωσης και ακόμα ενός γενικευμένου πολέμου δεν μπορεί πια να αποκλεισθεί.

Η σύγκρουση ανάμεσα στους Ισραηλινούς και τους Παλαιστίνιους διακινδυνεύει τη

σταθερότητα της "Νέας Μέσης Ανατολής". Οι μαζικές διαδηλώσεις από τη Βηρυτό μέχρι το Ραμπάτ και οι κινητοποιήσεις των μουσουλμανικών κοινοτήτων στα ιμπεριαλιστικά κέντρα είναι προειδοποιητικοί πυροβολισμοί όχι μόνο στην κατεύθυνση του αιγύπτιου προέδρου Μουμπάρακ και του βασιλιά της Ιορδανίας Αμπντάλλαχ αλλά και των πραγματικών κυρίων της νέας παγκόσμιας τάξης.

Επείγον

Γι' αυτό ήταν επείγον για τον αμερικανικό ιμπεριαλισμό να σταματήσει τις διαμάχες και να δημιουργήσει την εντύπωση ότι γινόταν μια επανάληψη των ισραηλινο-παλαιστινιακών διαπραγματεύσεων. Ο Κλίντον κατάφερε στο Σαρμ-ελ-Σείχ να εκπληρώσει το καθήκον του με τη βοήθεια του αιγύπτιου προέδρου και του νέου χασεμίτη μονάρχη. Οι δύο πλευρές υποχρεώθηκαν να καλέσουν για εκχειρίδια δημιουργώντας την ψεύτικη εντύπωση μιας συμμετρίας ανάμεσα σε επιτιθέμενους και θύματα. Συμφωνήθηκε και ένα μυστικό ντοκουμέντο που ορίζει συγκεκριμένους στόχους της επιστροφής στην τάξη με τη ΣΙΑ ως ελεγκτή της διαδικασίας με όλη την ουδετε-

ρότητα, εννοείται. Αντί για την εξέταση, που οι Παλαιστίνιοι απαιτούσαν και ο πρόεδρος Σιράκ υποστήριζε, οι ΗΠΑ ανέλαβαν να παρουσιάσουν μια μελέτη της κατάστασης με απόλυτη ουδετερότητα, φυσικά και ως παραχώρηση στους Αραβες, αυτή θα παραδοθεί στο Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ.

Αλλά δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι ο Αραφάτ μπορεί να σταματήσει τη σημερινή εξέγερση. Αντίθετα με τις ρατσιστικές φαντασιοπληξίες της ισραηλινής κυβέρνησης ο παλαιστινιακός λαός δεν είναι κοπάδι προβάτων που μπορεί να δώκεται στους δρόμους ή να καλείται να γυρίζει στα σπίτια από τον τσοπάνο του. Αλλά ακόμα και αν ο Αραφάτ ήταν σε θέση να το κάνει, τα πράγματα δε θα γύριζαν στην ίδια κατάσταση όπως πριν την εβραϊκή Πρωτοχρονιά. Μια σελίδα έχει γυρίσει αμετάκλητα.

*(Μετάφραση από το International Viewpoint,
No 325, Nov. 2000)*

Οι εξελίξεις στην Κολομβία

Απόφαση της Διεθνούς Εκτελεστικής Επιτροπής της Τέταρτης Διεθνούς (Νοέμβρης 2000)

1 Με την έγκριση του αμερικάνικου Κογκρέσου του αποκαλούμενου Σχεδίου για την Κολομβία, η πολιτική, κοινωνική και στρατιωτική σύγκρουση στην Κολομβία θα μπορούσε να γίνει ένα από τα βασικά σενάρια της αντιιμπεριαλιστικής σύγκρουσης στον Τρίτο Κόσμο. Η αμερικάνικη απόφαση για χρηματοδότηση και άμεση καθοδήγηση του Σχεδίου για την Κολομβία εμφανίστηκε σαν μια επιχείρηση ενάντια στα ναρκωτικά και τους εμπόρους ναρκωτικών. Επιπλέον, το 80% των 7.500 εκατομμυρίων δολαρίων του Σχεδίου για την Κολομβία έχει ένα αντιτρομοκρατικό πολιτικό σκοπό και αυτό θα υλοποιείται δια μέσω της καταστροφής των καλλιεργειών από τις οποίες εξαρτιέται η επιβίωση 400.000 αγροτικών οικογενειών. Καταστροφή καλλιέργειας και οικολογική εθνική-πολιτιστική αρπαγή, όμοια με αυτή της "Επιχείρησης Αξιοπρέπειας" στην Βολιβία, μια επιχείρηση που καθοδηγήθηκε από αμερικάνους "συμβούλους" και στρατιώτες και από την αντιπροσωπεία του USAID. Το Σχέδιο για την Κολομβία σημαίνει την πιο σοβαρή εξωτερική επέμβαση των τελευταίων χρόνων ενάντια σε μια λατινοαμερικάνικη χώρα και επιβεβαιώνει τον πόθο των ιμπεριαλιστών να εξασφαλίσουν την ηγεμονία τους πάνω στην Λατινική Αμερική και την Καραϊβική. Εναρμονίζεται με την αντίληψη που υπάρχει στις ΗΠΑ σύμφωνα με την οποία η "Κολομβιανή αναταραχή γίνεται επικίνδυνη για την περιοχή", αυξάνοντας την "αυσφάλεια του ημισφαιρίου" και απειλώντας την "εθνική ασφάλεια" των Ηνωμένων Πολιτειών. Η αυτοκρατορία έχει αποφασίσει να μετατρέψει την Κολομβία και την περιοχή των Άνδεων- σε ένα νέο θέατρο πολέμου.

2 Το διάταγμα που εκδόθηκε από την κυβέρνηση Κλίντον, στις 23 Αυγούστου, με το οποίο εγκρίνεται στρατιωτική "βοήθεια" 1.319 εκατομμυρίων δολαρίων προς την κυβέρνηση του προέδρου Παστράνα, μπορεί να ερμηνευθεί μόνο με έναν τρόπο:

είναι κήρυξη πολέμου ενάντια στην ένοπλη εξέγερση (FARK, ELN, EPL), και ενάντια, επίσης, στο συνδικαλιστικό, αγροτικό, λαϊκό κίνημα και στο κίνημα για τα ανθρώπινα δικαιώματα, ενάντια στα πολιτικά κόμματα της αριστεράς και, τελικά, ενάντια σε όλα τα δημοκρατικά κομμάτια της Κολομβιανής κοινωνίας.

Στο πλαίσιο της πολιτικής, κοινωνικής και ένοπλης σύγκρουσης που τα τελευταία χρόνια έχει προκαλέσει 35.000 θανάτους, 1.000.000 "εσωτερικούς πρόσφυγες" (ένα νούμερο που ξεπερνιέται μόνο από το κογκολέζικο δράμα της Ρουάντα) και 800.000 εξόριστους, το Σχέδιο για την Κολομβία, απέχοντας πολύ από το να είναι μια επιλογή για ειρήνη, είναι ένα μέσο για να δυναμώσει η καταπιεστική ικανότητα του κράτους, όπως επίσης και των εγκληματικών παραστρατιωτικών οργανώσεων.

3 Αυτή η κλιμάκωση της αμερικάνικης στρατηγικής επεμβασιακής γίνεται σε μια Λατινική Αμερική που χαρακτηρίζεται από την οικονομική κρίση, την ανάπτυξη της κοινωνικής αντίστασης, και την απώλεια της νομιμότητας του "νεοφιλελεύθερου μοντέλου".

Σε μερικές χώρες, επιπλέον, οι κυβερνητικές ελίτ αντιμετωπίζουν καταστάσεις ακυβερνησίας και κρίσεις κυριαρχίας (Κολομβία, Εκουαδόρ, Περού, Βολιβία).

Οι επιτυχείς εξεγέρσεις των ιθαγενών στο Εκουαδόρ, οι λαϊκές και αγροτικές εξεγέρσεις στη Βολιβία όπως και η διάλυση του καθεστώτος Φουτζιμόρι, από τη μια, και η εθνικιστική τοποθέτηση του Τσαβέζ, από την άλλη, έχουν ξεσηκώσει θύελλες στην περιοχή των Άνδεων. Ταυτόχρονα, γινόμαστε μάρτυρες μιας ανάπτυξης της αντινεοφιλελεύθερης δυσaréσκειας και αντίστασης στις υπόλοιπες χώρες της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής.

Ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός ρίχνει όλο του το βάρος να πετύχει μια "σταθεροποίηση". Το Σχέδιο Κολομβία αποσκοπεί να

αλλάξει αποφασιστικά το συσχετισμό δυνάμεων στην κολομβιανή εσωτερική σύγκρουση, αν δεν προορίζεται να αποκτήσει τον έλεγχο πάνω σε ολόκληρη την περιοχή του Αμαζονίου και τον πετρελαϊκό πλούτο του Ορινόκο, ή να επαναβεβαιώσει την στρατιωτική του παρουσία στη ζώνη της Διόρυγας του Παναμά και την Καραϊβική.

4 Το επιχείρημα που επικαλείται την "εθνική ασφάλεια" των ΗΠΑ είναι μια εκδήλωση κηδεμονίας και η πιο πλήρης και ξιπασμένη παραγνώριση κάθε έννοιας εθνικής κυριαρχίας που αντίκειται στα συμφέροντα των ΗΠΑ. Αυτή η πολιτική παραδίνει τους λαούς και τις χώρες της Λατινικής Αμερικής στον οικονομικό έλεγχο και την νεοαποικιακή λεηλασία των διεθνών οικονομικών οργανισμών και των πολυεθνικών εταιρειών (πληρωμή του εξωτερικού χρέους, άνισες συναλλαγές, ιδιωτικοποιήσεις) και επιταχύνει την πορεία προς την δημιουργία της Αμερικάνικης Περιοχής Ελεύθερου Εμπορίου (AFTA) η οποία επιχειρεί μια "ολοκλήρωση" υποταγμένη στα συμφέροντα των ΗΠΑ και που από πολλές πλευρές, βάζει το ζήτημα των ήδη υπάρχοντων περιφερειακών μπλοκ, ιδιαίτερα του Mercosur.

Επιχειρεί επίσης να επιβάλλει περισσότερη πειθαρχία στις κυβερνήσεις της Λατινικής Αμερικής και να μπλοκάρει κάθε άλλη δυνατότητα δημοκρατικής και εθνικά κυρίαρ-

χης εξέλιξης που προτείνεται από το αριστερό και λαϊκό στρατόπεδο.

Την ίδια στιγμή, το Σχέδιο για την Κολομβία, επιδιώκει μια οριοθέτηση περιοχών επιρροής με τους ιμπεριαλισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ανταγωνίζονται για τις λατινοαμερικάνικες αγορές και για το βιοενεργιακό και στρατηγικό πλούτο του Αμαζονίου, προσδιορίζοντας στις κυβερνήσεις της ΕΕ το ρόλο του "ανθρωπιστή" δωρητή, και, πάνω απ' όλα, να εξισορροπήσει τις μακροοικονομικές ανισορροπίες, την πληρωμή του δημόσιου και ιδιωτικού χρέους, και να "υπονομεύσει" τις κοινωνικές συνέπειες που έχει η πολιτική της καμένης γης.

5 Αντίθετα από άλλες αμερικάνικες επιχειρήσεις παρέμβασης, το Σχέδιο για την Κολομβία χρησιμοποιεί στρατιωτική πίεση για να εξασφαλίσει την εφαρμογή του σχεδίου των αντιλαϊκών ρυθμίσεων απεθνικοποίησης που η κυβέρνηση του Παστράνα και το ΔΝΤ συμφώνησαν το 1999. Αυτή η συμφωνία δημιούργησε τις συνθήκες για τις αντιμεταρρυθμίσεις που ακολούθησαν και που υπονομεύουν την ελεύθερη εκπαίδευση, τη δημόσια υγεία και τα βασισμένα στην αλληλεγγύη συστήματα της κοινωνικής ασφάλισης, που βαθαίνουν την ελαστικοποίηση της εργασίας, την ιδιωτικοποίηση των κρατικών εταιρειών, των δρόμων και των ποταμών, την πώληση της βιοπανίδας, την ιδιωτική εκμετάλλευση των πηγών ενέργειας, και την άρνηση των δικαιωμάτων των αυτόχθονων πληθυσμών.

Αυτό το ρυθμιστικό σχέδιο αυξάνει την ανεργία και τη φτώχεια σε μια χώρα που το 50% του πληθυσμού επιβιώνει με λιγότερα από δύο δολάρια την ημέρα και που μια μικρή ολιγαρχική μειοψηφία (3%) κατέχει το 70% της γης.

Αυτές οι αντιμεταρρυθμίσεις που έχουν έναν αντιδημοκρατικό χαρακτήρα -και μπορούν να εφαρμοστούν μόνο με την απαγόρευση βασικών κοινωνικών δικαιωμάτων και με την καταπάτηση βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων- έχουν αμφισβητηθεί από τα κοινωνικά κινήματα με απεργίες και διάφορες μαζικές διαδηλώσεις.

6 Εξαιτίας της σπουδαιότητας της στιγμής και παίρνοντας υπόψη τους ότι η "Επιχείρηση Sur" έχει ήδη μπει σε

εφαρμογή στην περιοχή Putumayo (σαν πιλότος για το Σχέδιο για την Κολομβία), συνδικάτα, χωρικοί, ιθαγενείς, γείτονες, γυναίκες, θρησκευόμενοι, οργανώσεις και κινήματα, η Διεθνής Αμνηστία και η Υπηρεσία Ειρήνης και Δικαιοσύνης, όπως επίσης και πολιτικά μέτωπα και κόμματα της Λατινικής Αμερικής (ιδιαίτερα αυτά που συγκεντρώθηκαν στο Φόρουμ του Sao Paolo) αρχίζουν να κινητοποιούνται ενάντια σε αυτήν τη συμφωνία των ΗΠΑ και σε αλληλεγγύη με τον κολομβιανό λαό.

Επίσης, διάφοροι NGOs (μη κυβερνητικοί οργανισμοί), ομάδες αλληλεγγύης στην Ευρώπη, στις ΗΠΑ και στον Καναδά, μαζί με προσωπικότητες όπως οι Noam Chomsky, Eduardo Galeano, Jose Saramago, Dario Fo και Danielle Mitterrand και πολλοί άλλοι, έχουν υπογράψει ένα Μανιφέστο για Ειρήνη και Ανθρώπινα Δικαιώματα στην Κολομβία.

Όλες αυτές οι κινητοποιήσεις και οι καμπάνιες ζητούν πλήρη σεβασμό της εθνικής κυριαρχίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, διάλυση των παραστρατιωτικών οργανώσεων, το άμεσο τέλος της κρατικής τρομοκρατίας και τον τελειωμό της ατιμωρησίας των ενόχων για αναρίθμητα εγκλήματα, την αποχώρηση των 300 αμερικάνων στρατιωτικών "συμβούλων" και το σταμάτημα κάθε ξένης επέμβασης, όπως επίσης και το σεβασμό της αυτονομίας των κοινωνικών, αγροτικών και ιθαγενών κινήματων συμπεριλαμβανομένων και αυτών στις ζώνες που ελέγχονται από τους ένοπλους αντάρτες- και το αίτημα για "διάλογο με κοινωνική δικαιοσύνη" σαν έναν όρο για ειρήνη.

7 Τα τμήματα, οι συμπαθούσες και οι αδελφικές οργανώσεις της Τέταρτης Διεθνούς συμμετέχουν σε αυτές τις κινητοποιήσεις και τις καμπάνιες και στον αγώνα ενάντια στη μέθη των media, που κάτω από τον μανδύα του πολέμου ενάντια στα ναρκωτικά, επιδιώκουν την ουδετεροποίηση της δράσης ενός μεγάλου αριθμού μη κυβερνητικών οργανώσεων (NGO's) και κοινωνικών και δημοκρατικών κινήματων.

Ταυτόχρονα, επιμένουμε στην ανάγκη της προσπάθειας για την ανάπτυξη μιας πλατιάς πλουραλιστικής και ενωμένης καμπάνιας αλληλεγγύης με τα λαϊκά και ιθαγενή κινήματα και οργανώσεις, όχι μόνο στην Κολομβία αλλά και στο Εκουαδόρ και στο

Περού, που βρίσκονται κατευθείαν στο στόχαστρο της καταπιεστικής στρατηγικής του Σχεδίου για την Κολομβία.

Οι δυνάμεις της Τέταρτης Διεθνούς συμφωνούν επίσης για την αναγκαιότητα τονισμού του ταξικού χαρακτήρα αυτού του πολέμου και την νομιμότητα των ανταρτικών αγώνων που είναι στην πράξη αγώνες αντικαπιταλιστικής αντίστασης ενάντια στις τοπικές ολιγαρχίες και η έκφραση ενός συμπαγούς αντι-ιμπεριαλισμού.

Σε τέτοιες συνθήκες, το επόμενο Παγκόσμιο Κοινωνικό Φόρουμ (Porto Alegre, Ιανουάριος 2001), είναι μια αγωνιστική ευκαιρία για την ενσωμάτωση των συνεπειών της κολομβιανής και περιφερειακής σύγκρουσης στις συζητήσεις και αναζητήσεις ενάντια στην καπιταλιστική παγκοσμιοποίηση, και για την πολιτική και κοινωνική παραγωγή έργων για ένα ριζικό μετασχηματισμό της κοινωνίας.

Ο ιμπεριαλισμός στην καθημερινή ζωή

του Δημήτρη Λιβιεράτου

Ο ιμπεριαλισμός δεν είναι μόνο οικονομικός ή πολιτικός, όπως δεν είναι και εθνικός. Ειδικότερα για την πολιτιστική του διάσταση, αυτήν που βλέπουμε στην καθημερινή μας ζωή, αναρωτιέται ο συγγραφέας. Είναι μια συζήτηση στην οποία ένας αυθεντικός μαρξισμός θα έπρεπε να προχωρήσει την επεξεργασία, τις θέσεις, τις κριτικές, τις αναλύσεις του.

Παίρνω το πρόγραμμα τηλεόρασης των τεσσάρων μεγαλύτερων ιδιωτικών σταθμών της εβδομάδας 1-7 Οκτωβρίου 2000. Μετρώ τις ταινίες που προβάλλονται και υπολογίζω 51 αμερικανικές, 1 βρετανική, 1 γαλλοϊταλική και 18 ελληνικές, χωρίς να αναφέρομαι σε σειρές, όπου και εκεί πλειοψηφούν οι αμερικανικές. Παρακολουθώ τη μουσική. Κατ' αρχήν, ευρωπαϊκή δεν υπάρχει σχεδόν καθόλου. Με τις άλλες δεκατέσσερις χώρες, με τις οποίες υποτίθεται συγκροτούμε τη νέα Ευρώπη και πρέπει κάπως να γνωρίζομαστε. Συνέχεια αμερικανική μουσική, η οποία διαθέτει μάλιστα στο Α' πρόγραμμα ραδιοφώνου μια ωριαία καθημερινή, εκτός Σαββατοκύριακου, εκπομπή επί δεκαετίες, μνήσεως στις λεπτομέρειες της αμερικανικής μουσικής. Κάουντρυ, τζαζ, ροκ, ποπ, ραπ, χέβι μέταλ, ντίσκο κλπ., όλων των ειδών, ό,τι έχει παραχθεί από καταβολής αμερικανικού κράτους. Καμιά παρόμοια για ευρωπαϊκή μουσική. Απλά δεν υπάρχει στις εκπομπές. Παρατηρώ ότι ακόμα και οι ειδήσεις ή ακόμα εκείνες οι αμπελοφιλοσοφικές εκπομπές επενδύονται σχεδόν πάντα με αμερικανικά τραγούδια.

Βέβαια, η κατάσταση μοιάζει λίγο γελοία. Βρισκόμαστε στην Ευρωπαϊκή Ένωση και δεν ακούμε τη μουσική άλλων Ευρωπαίων. Ομως, άλλοτε, πριν ακόμα από μερικά χρόνια ακούγαμε ωραιότατα γαλλικά, ιταλικά, ισπανικά τραγούδια. Εντιθ Πιαφ, Ζορζ Μπρασέν, Ζιλιέτ Γκρεκό, ακόμα και ο πιο πρόσφατος Τζο Ντασέν, δεν υπάρχουν πια. Επειδή αμφέβαλλα προς στιγμήν και σκέφθηκα μήπως έπαψαν να παράγουν, ζήτησα από φίλους να μου στείλουν κασέτες, σιντί. Πράγματι, έλαβα γαλλικά, ιταλικά, ισπανικά, μέχρι τώρα με μελωδίες αξιόλογες και

πολύ καλύτερες από τις περισσότερες κραυγαλέες κακόγουστες αμερικανικές. Ρώτησα τι συμβαίνει στις άλλες χώρες. Η απάντηση είναι: περίπου 50% αμερικανική και 50% εγχώρια μουσική σε ραδιόφωνα, τηλεοράσεις, δίσκους κλπ. Σπάνια μεταδίδονται σε κάθε χώρα, τραγούδια από άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Έτσι κατάλαβα ότι πρόκειται για καθορισμένη τακτική και πρακτική. Σε κάθε χώρα (ευρωπαϊκή εννοώ, επειδή δεν έψαξα για άλλες εκτός Ευρώπης) η δόση είναι περίπου 50% αμερικανική και 50% εγχώρια. Απομόνωση του κάθε κράτους, και κυρίως των καθημερινών εκδηλώσεών του. Να μην γνωρίζομαστε μεταξύ μας οι Ευρωπαίοι. Κοινή τους αναφορά αμερικανική και μετά τα άλλα.

Καθημερινή πρακτική και δίκτυα

Αυτή η πρακτική μου θύμισε ένα επεισόδιο στην Αθήνα. Πριν από 2-3 χρόνια γινόταν μια συγκέντρωση πολιτιστικής αλλά και πολιτικής σημασίας. Ελληνες, Κούρδοι, Τούρκοι μαζί. Δεν θυμάμαι ακριβώς το συγκεκριμένο θέμα. Εκεί λοιπόν στο πάρκο της συνοικίας, η συγκέντρωση-γιορτή άρχισε με μια ελληνική ορχήστρα ροκ. Μίλησα στους υπεύθυνους και των τριών εθνοτήτων που στεκόντουσαν μαζί. Πώς είναι δυνατόν τρεις λαοί που έχουν τόση πλούσια μουσική, να ανέχονται εισαγωγή της γιορτής τους ένα ροκ κακόχη εκτελεσμένο. Μάλιστα, αφού η συγκέντρωση ήταν αντιιμπεριαλιστική και κυρίως κατά του αμερικανικού ιμπεριαλισμού. Περίλυποι απάντησαν: Αυτό το συγκρότημα μάς έστειλε για ενίσχυση, δωρεάν βέβαια, η τάδε αριστερή ελληνική οργάνωση.

Με λίγη έρευνα κατάλαβα ότι η όλη ιστορία ελέγχεται από ορισμένα δίκτυα τα οποία τροφοδοτούν και κατευθύνουν την

αγορά. Θεωρείσαι καθυστερημένος αν δεν χρησιμοποιείς αυτά που τα δίκτυα προμηθεύουν. Ως προς τις επαγγελματικές μεθόδους δεν έχω εδώ χώρο να τις αναπτύξω.

Αυτή η διάδοση έχει και την επιμονή των Αμερικανών, ακόμα και του προέδρου Κλίντον, όταν ήρθε πέρυσι στην Ελλάδα, για τα πνευματικά δικαιώματα. Κι αυτό επειδή υπάρχει σε όλες τις χώρες πλατύτατη αντιγραφή με φθηνές τιμές εκτός ελέγχου των δικτύων, τα οποία εισπράττουν τα μεγάλα ποσά.

Αλλοτε ψάχναμε την επίδραση και επιβολή του αμερικανικού ιμπεριαλισμού για την αγορά όπλων, αυτοκινήτων, αεροπλάνων, βαρέων μηχανημάτων, πλοίων κλπ. Δεν έπαψε κι αυτή να υπάρχει. Αλλά, π.χ., αμερικανικό αυτοκίνητο που κυριαρχούσε πριν από 30-40 χρόνια στην ελληνική αγορά, σήμερα σχεδόν δεν υπάρχει.

Έχουν κατευθυνθεί σε άλλους κλάδους λιγότερο εμφανείς, λιγότερο ακριβούς, αλλά συνεχούς πλατιάς κατανάλωσης. Είδη καθαριότητας, απορρυπαντικά, καλλυντικά, σαμπουάν, οδοντόπαστες, αναψυκτικά και άλλα, αυτά που χρησιμοποιεί ο οποιοσδήποτε πολίτης σε καθημερινή βάση, βρίσκονται στα χέρια πολυεθνικών. Ευτελέστατα προϊόντα, όπως οι οδοντόπαστες, γκαζόζες, σόδες, αναψυκτικά που παρήγοντο άλλοτε ακόμη και στην καθυστερημένη Ελλάδα, και σε καλύτερη θα έλεγα ποιότητα, έχουν εξαφανιστεί υπό την επιβολή των πολυεθνικών. Αλλά και την πρακτική των δικτύων διανομής με κάλυψη ραφιών, πριμ, δώρα, διευκολύνσεις στους ενδιάμεσους μέχρι να εξαφανιστούν τα εγχώρια προϊόντα και μετά βαράνε τις τιμές στο ψαχνό. Οι τιμές της οδοντόπαστας π.χ. είναι απαράδεκτα ακριβές. Κοιτάζτε τα φιλιά γράμματα σε ποιον ανήκουν και θα καταλάβετε. Εστω και αν καλύπτονται από εγχώριους αντιπροσώπους.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, με το πρόσχημα επενδύσεων επιτυγχάνουν προνομιακά πλεονεκτήματα από τις τοπικές κυβερνήσεις, απαγόρευση κυκλοφορίας παρόμοιων παραδοσιακών τοπικών, για να παραμείνουν. Εδώ χρησιμοποιούνται παντός είδους πιέσεις, συμπεριλαμβανομένων πολιτικών, διπλωματικών αλλά και συκοφαντικών. Αν μια κυβέρνηση δεν υποτάσσεται, θα υποστεί έμμεσα, αν όχι άμεσα, όλο τον εξεζητημένο οχετό της

προπαγάνδας των πολυεθνικών, συμπεριλαμβανομένων ανάλογων ανακοινώσεων των κυβερνήσεών τους.

Επιβολή στην καθημερινή ζωή

Επομένως υπάρχει μια ιμπεριαλιστική επιβολή στην καθημερινή ζωή. Κανείς δεν αντιλαμβάνεται πόσα κατοστάρικα δίνει ημερησίως με την κατανάλωση τέτοιων ευτελών καθημερινής χρήσης προϊόντων. Πρόκειται για μια καθημερινή αφαίμαξη, φορολόγηση. Δεν έχουμε χώρο να προχωρήσουμε και σε άλλους κλάδους παρόμοιων ειδών. Φάρμακα, π.χ., όπου η κυριαρχία των πολυεθνικών οι οποίες προωθούν πολλές φορές άχρηστα, αλλά και επικίνδυνα φάρμακα, σε τιμές πανάκριβες που συντρίβουν ταμεία και ιδιώτες. Κυριολεκτικά πουλάνε «φύκια για μεταξωτές κορδέλες». Θα αναφέρω κάτι για να αντιληφθείτε το μέγεθος της διαφήμισης χωρίς να πληρώνουν. Σχεδόν κάθε βράδυ στα δελτία των ειδήσεων υπάρχει και μια επιστημονική ανακοίνωση. Ανακαλύψεις φαρμάκων, αιτιών ασθενειών, προτεινόμενες θεραπείες από γνωστά και άγνωστα κέντρα. Αργότερα ίσως αποδειχθεί ότι έκαναν ζημιά στους ασθενείς, αλλά έχουν εν τω μεταξύ εισπράξει. Κατά σύμπτωση, σχεδόν όλες οι επιστημονικές ανακοινώσεις προέρχονται από τις ΗΠΑ. Καμιά φορά από Βρετανία και Ευρώπη. Πάρα πολύ σπάνια θα ακούσετε για θεραπείες, φάρμακα, από την Ιαπωνία, τη Ρωσία ακόμα και τη Γερμανία. Όλα προέρχονται και διοχετεύονται στα δελτία ειδήσεων από πολυεθνικές πηγές, κυρίως των ΗΠΑ.

Αλλωστε, παρόμοια συνέβησαν στην τριήμερη γιορτή (φεστιβάλ έχουν ονομάσει τα πανηγύρια) μιας αριστερής οργάνωσης πρόσφατα. Μετά τη σοβαρή ομιλία και τη συμμετοχή πολλών ομιλητών μετά τις 10 το βράδυ, αρχίζει ένα θορυβέστατο, ισχυρών ηχείων, ροκ παντός είδους και για πολλές ώρες. Αυτός ο θόρυβος βέβαια εμποδίζει τη συζήτηση μεταξύ συντρόφων, συμπαθούντων, φίλων, που ακριβώς έρχονται γι' αυτό το λόγο. Να δούν συντρόφους, φίλους και να συζητήσουν μαζί τους πολιτικά, αλλά συγχρόνως να ενισχύσουν το περιοδικό, εφημερίδα, οργάνωση. Πρόκειται για μια γνωστή εμπορική τακτική κέντρων διασκέδασης. Πολύς θόρυβος (υπάρχουν τα ηχεία που

κάνουν ακόμα και ψάρια να βρυχώνται) για να μην λες πολλά και αναγκαστικά να πίνεις και να κερδίζει το μαγαζί. Αλλά και στις αριστερές εκδηλώσεις παρόμοια συμπεριφορά δεν νομίζω ότι προωθεί το κίνημα. Κατά τη γνώμη μου, στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν γίνεται συνειδητά. Απλά νομίζουν ότι φέρονται μοντέρνα, προωθημένα και είναι σύγχρονοι.

Όσον αφορά αυτό το θορυβώδες μουσικό πανδαιμόνιο, που συνήθως αποκαλείται ροκ, ήταν κάποτε, λένε, επαναστατική μουσική. Αλλά και η γαλλική Μασσαλιώτιδα ήταν και ο Ύμνος της Ελευθερίας. Ακόμα περισσότερο η Διεθνής που τραγουδούν ακόμη οι Σοσιαλδημοκράτες στα συνέδριά τους. Αλλά με τους ήχους τους σφαγιάστηκαν λαοί, σε αποικίες και διάφορες άλλες περιοχές. Θυμάμαι λοιπόν μια κουβέντα. Πριν από περίπου δεκαπέντε χρόνια βρισκόμουν ένα απόγευμα σε ένα τυπογραφείο, εκδοτήριο εντύπων, ας πούμε. Εκεί τυπωνόταν και ένα ροκατζίδικο περιοδικό. Δύο ευγενέστατοι νεαροί υπεύθυνοι και μιλούσαμε. Ρωτάω «βρε παιδιά υπάρχει ελληνικό ροκ;» Ευστοχότατα μου απάντησε ο ένας νεαρός: «ξέρεις να υπάρχει αμερικάνικο ρεμπέτικο;».

Αυτή η συμπεριφορά είναι ιμπεριαλιστική και όχι αποκλειστικά αμερικανική. Να αναφέρουμε ότι ο ελληνικός ιμπεριαλισμός π.χ. δεν διστάζει να χρησιμοποιεί την αρχαία ελληνική σκέψη για να προωθήσει κατάλληλα τα δικά του προϊόντα. Στα Βαλκάνια ιδιαίτερα μπορεί να χρησιμοποιεί ακόμα και τις πρωτοποριακές ιδέες του Ρήγα Φεραίου. Για τον καπιταλισμό όλα είναι θεμιτά, αρκεί να πουλάει.

Ο γαλλικός, ο αγγλικός και άλλοι ιμπεριαλισμοί, ανάλογα στην περιοχή που βρίσκονται, (ιδιαίτερα στις παλιές τους αποικίες) μπορεί να πουλάει τα δικά του πνευματικά προϊόντα για να προωθεί τα εμπορεύματά του. Η Γαλλία διατηρεί το μηχανισμό της φραγκοφωνίας και η Αγγλία τους πνευματικούς μηχανισμούς της Κοινοπολιτείας, ανάλογα.

Δεν είναι μόνο αμερικάνικος

Πολλοί νομίζουν ότι ο ιμπεριαλισμός είναι μόνο αμερικανικός. Ή ότι την ηγεσία έχουν οι ΗΠΑ σαν κράτος. Όμως ο ιμπεριαλισμός είναι πολυεθνικός. Βέβαια, η ισχυρότερη συμμετοχή μπορεί να είναι των Αμερικανών

καπιταλιστών. Είναι οι πιο μεγάλοι μέχρι τώρα. Και οι ένοπλες δυνάμεις τους είναι έτοιμες και άνευ αντιρρήσεων, να υπηρετήσουν τις πολυεθνικές. Αλλά στο μέλλον μπορούν να ηγούνται των αμερικανικών πολυεθνικών και Γιαπωνέζοι και Έλληνες και ό,τι άλλο. Αλλωστε, αυτή η διαδικασία έχει ήδη αρχίσει. Όμως, όλοι τους έχουν υιοθετήσει το αμερικάνικο πρότυπο (μοντέλο, όπως λένε κατά τον συρμόν). Αυτό είναι το ιδεώδες τους. Μια μεγάλη χώρα με μεγάλο προλεταριάτο, πολλούς ειδικευμένους αλλά συγχρόνως εξατομικευμένους πολίτες.

Ενα στρώμα της πλειοψηφίας των πολιτευομένων να υπακούουν τις εντολές, να τις εκλαϊκεύουν και να κάνουν εκλογικά συνθήματα. Μια τεράστια χώρα με σχετικά αδύναμα συνδικάτα. Ελάχιστες αριστερές ομάδες. Υποτυπώδη εργατική νομοθεσία. Πρωτόγονα ασφαλιστικά εργαζομένων, μεγάλο εφεδρικό στρατό ανέργων, πληθώρα μεταναστών άνευ δικαιωμάτων πολίτου. Ενα προλεταριάτο χωρίς δικαιώματα και προ παντός, στη μεγάλη πλειοψηφία, χωρίς ανεπτυγμένη ταξική συνείδηση. Μια μάζα έτοιμη για οποιαδήποτε εργασία, με οποιουσδήποτε όρους. Τα έχουν καταφέρει μέχρι τώρα να το επιβάλουν.

Αυτό το πρότυπο επιδιώκει ο παγκόσμιος ιμπεριαλισμός. Αυτό προσπαθεί σε Ευρώπη, Ανατολή, Ασία. Οι εκπρόσωποί του στον Τύπο, τα μέσα ενημέρωσης, έντυπα, πανεπιστήμια, κάθε είδους ινστιτούτα και οργανισμούς, βγάζουν σπυριά όταν ακούν τη λέξη συνδικάτα. Από επιστημονική ανάλυση, κριτική μέχρι χυδαία επίθεση και απειλή για να τα διαλύσουν. Αυτό επιδιώκει ο παγκόσμιος ιμπεριαλισμός. Και αυτό επιδιώκει στην Ευρώπη όπου εξακολουθούν να υπάρχουν κοινωνικές λειτουργίες. Αυτές που κερδήθηκαν με αγώνες όταν ο καπιταλισμός ήταν σε άνοδο.

Ο παγκόσμιος ιμπεριαλισμός όλων των εθνικοτήτων έχει υιοθετήσει, αποδεχθεί, υποταχθεί στο αμερικάνικο πρότυπο. Αυτοί που εφαρμόζουν την πρακτική του ιμπεριαλισμού στην καθημερινή ζωή μπορεί να είναι εκτός από Αμερικανοί, Αγγλοι, Γάλλοι, Ιάπωνες, Γερμανοί, Σαουδάραβες, αλλά και Έλληνες. Καμιά σημασία δεν έχει η εθνικότητα των συνεταιρών της παγκοσμιοποίησης. Σημασία έχει ότι προσπαθούν να επιβάλουν έναν τρόπο ζωής, με το αμερικανικό πρότυπο που τους

βολεύει. Παράδειγμα από τη χώρα μας μπορούμε να δώσουμε την «3 Εψιλον - COCA COLA». Εδρεύει στην Αθήνα, οι κυριότεροι και γνωστοί μέτοχοί της είναι Έλληνες και κατέχουν τη δεύτερη σε μέγεθος εταιρία COCA COLA στον κόσμο, μετά την αμερικανική. Πρόσφατα αγόρασε την αγγλική και έφθασε σ' αυτό το μέγεθος. Αργότερα μπορεί να πάρει πλειοψηφία στην αμερικανική. Δεν σημαίνει ότι θα αρχίσει να πουλάει ρετσίνα στην Αμερική. Κόκα-Κόλα θα προσπαθεί να προωθήσει σε ολόκληρο τον κόσμο.

Παρόμοια συμβαίνουν και με τα καταστήματα ταχείας εστίασης. Φαστφουντάδικα, όπως λένε τα παιδιά. Δεν έχει σημασία σε ποιον ανήκουν. Προσπαθούν, όμως, νομίζοντας ότι έτσι αποκομίζουν περισσότερο κέρδος, να επιβάλουν αυτό το είδος (πλαστικού) φαγητού, ποτού. Αλλά και τυποποιημένου τροφοδοτικώς, περιβαλλοντολογικώς αλλά και ακουστικώς τρόπου ζωής. Τυποποιημένοι χώροι, πλημμυρισμένοι από μια μουσική που αμερικανικά αποκαλείται μιούζακ και το χαρακτηριστικό της είναι ότι έχουν αφαιρεθεί όλοι οι υψηλοί τόνοι. Μπορεί να ακούς ροκ, Θεοδωράκη, Μότσαρτ, ό,τι θέλεις, αλλά όλα μεταβάλλονται σε μια απαλή καθησυχαστική μελωδία, όπως χαρακτηριστικά ακούγεται σε σούπερ μάρκετ, αεροδρόμια και άλλους πολυσύχναστους χώρους. Το ιδεώδες αυτής της τακτικής είναι να δημιουργηθεί ο παγκοσμιοποιημένος τύπος ανθρώπου. Ανεξάρτητα από χρώμα, εθνικότητα, θρησκεία, χώρα, να έχει μια ενιαία εμφάνιση, συμπεριφορά, τροφοδοσία, ποτά κλπ.

Η συμβολή των επιστημόνων στον ιμπεριαλισμό

Ύστερα από όσα εκθέσαμε, αναρωτιέται κανείς ποια αρρωστημένα μυαλά αποφασίζουν σ' αυτό το υπό παρακμήν καπιταλιστικό καθεστώς. Δεν πρόκειται μόνο για αδυσώπητους και διψασμένους για γρήγορο κέρδος καπιταλιστές, αλλά και εξίσου αδίστακτους «επιστήμονες» όλων των κλάδων που υπηρετούν εμφανώς ή και αφανώς.

Δίπλα στους περίτεχνους διπλωμάτες, τους μειωμένης διανοητικότητας στρατιωτικούς, τους κρυφίνους διευθυντές διαφόρων μυστικών υπηρεσιών, ακολουθούν, σχεδιάζουν, καταγράφουν, εκτελούν υποτιθέμενοι επιστήμονες διαφόρων ειδικοτήτων. Αήθεις

ως προς το αντικείμενο της επιστήμης την οποία σπούδασαν. Από οικονομολόγους μέχρι βιολόγους, χημικούς, μηχανικούς κλπ. Όλες οι ειδικότητες που χρειάζονται για σχεδιασμούς όπλων, χημικών, ψυχολογικών και κάθε είδους πολέμων. Ίσως είναι και οι πιο επικίνδυνοι, αφού κυκλοφορούν μεταξύ μας με όλο το κύρος μιας πανεπιστημιακής, ακαδημαϊκής ιδιότητας. Μπορεί ακόμα να παίρνουν μέρος και σε αριστερά, σοσιαλιστικά συνέδρια, πάνελ, τραπέζια κλπ., αλλά κανείς δεν γνωρίζει σε ποιες επιτροπές του καθεστώτος ανήκουν, εκ των οποίων και μερικές έχουν ανώδυνα επιστημονικοφανή ονόματα.

Αλλωστε, δεν είναι η πρώτη φορά που ο καπιταλισμός χρησιμοποιεί κάθε είδους αρρωστημένα μυαλά. Ο χιτλερικός ναζισμός απέδειξε σε όλη τη φρίκη του όλο αυτό το επιτελείο του βιολογικού ρατσισμού. Δυστυχώς, δεν τελειώσαμε. Κάθε τόσο νέα φρικτά αποκαλύπτονται.

Ευρωπαϊκή Ένωση

Το γελοίο, αλλά και τραγικό είναι ότι ζητάμε από την Ευρωπαϊκή Ένωση να εγγυηθεί τα σύνορά μας, τα σύνορά της δηλαδή. Να τα προφυλάξει, να τα προστατέψει. Αλλά είναι τόσο μηδενική, ώστε δεν μπορεί να προστατέψει ούτε τα τραγούδια της. Την ελεύθερη κυκλοφορία της μουσικής των διαφόρων λαών της, ώστε να βοηθάει στην πολιτιστική βάση της Κοινότητας. Ενωμένη Ευρώπη με αμερικανική κουλτούρα δεν γίνεται. Θα γινόταν βέβαια είδος αποικίας, όπως περίπου η Αγγλία, αλλά ο θεός «φυλάει τον κλέφτη, φυλάει και το νοικοκύρη». Οι ΗΠΑ ξεφτίζουν από μόνες τους χωρίς να επεμβαίνει στη διαδικασία η θλιβερή Ευρώπη.

Για πρώτη φορά το 2000, ο υπουργός Εξωτερικών της Γερμανίας, Φίσερ, ψέλισε την ανάγκη ύπαρξης ενός ευρωπαϊκού συντάγματος. Ενός Καταστατικού Χάρτη της ύπαρξής της. Ο πρόεδρος Σιράκ φαίνεται να συμφωνεί μαζί του, πενήντα χρόνια μετά τη συγκρότησή της.

Εν τω μεταξύ, από πολλά χρόνια εκλέγει ένα Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με τεράστια έξοδα, αλλά και καμιά πολιτική ισχύ. Έχει επίσης μια Κομισιόν, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία, υποτίθεται, παίζει το ρόλο κυβέρνησης, η οποία αντί να ασχολείται με σοβαρά

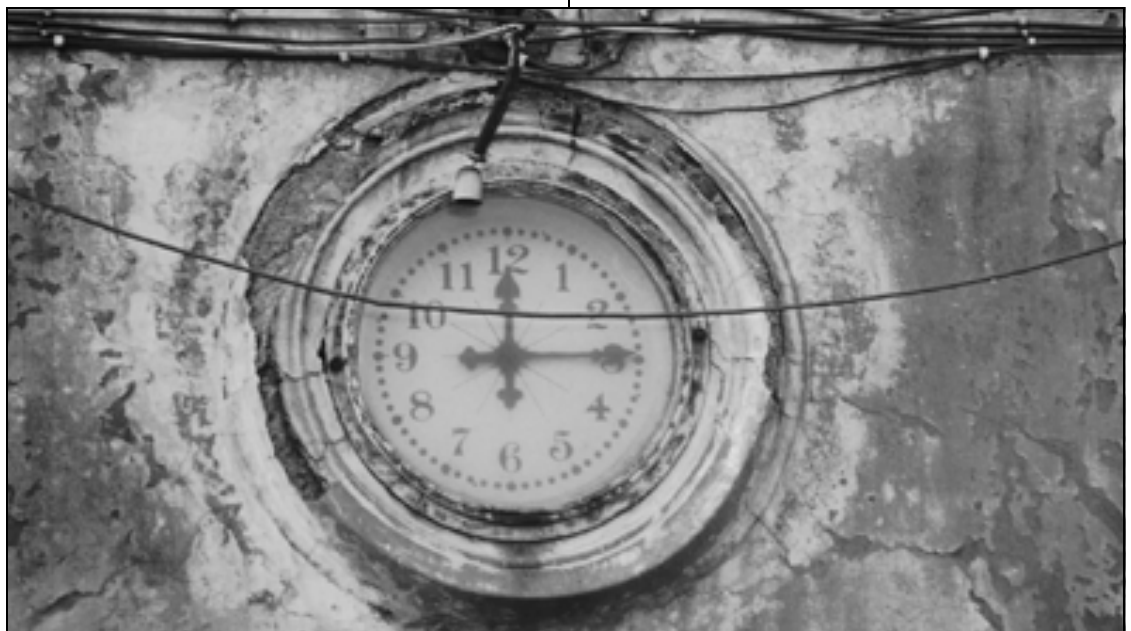
ζητήματα, κατατρώχεται με τα αντεράκια, το κοκορέτσι, το τυρί πεκορίνο, και τα DIN των σουτιέν. Αποθέωση γελοιότητας, κι εμείς περιμένουμε από τέτοιους απολίτικους περιδεείς να προστατέψουν εμάς και την Ευρώπη από τη διάλυση.

Μια άλλη ενότητα

Ομως, στην ιστορία ποτέ δεν πέρασαν αυτές οι πολιτιστικές επιβολές. Ακόμα και με πολιτισμούς και γλώσσες πολύ πιο μορφωμένες, ώριμες, πολυδουλεμένες, με περισσότερο περιεχόμενο. Ούτε η ελληνιστική εποχή μπόρεσε να επιβάλει την παγκοσμιότητά της, ούτε η λατινική των Ρωμαίων που απλωνόταν από τη βόρεια Ευρώπη, μέχρι το κέντρο της Αφρικής και τα πέρατα της Ανατολής. Ούτε των καθολικών, οι οποίοι αναζήτησαν ματαιώς την παγκοσμιότητα (universalite) μέσω της λατινικής λειτουργίας και κατήχησης. Πολύ περισσότερο δεν πέρασαν οι επιβολές αποικιοκρατικών κρατών, όπως η Αγγλία και Γαλλία. Για μια μικρή για την ιστορία περίοδο, νόμισαν ότι έπιασαν ρίζες και στη συνέχεια πνίγηκαν από την πλημμυρίδα των λαών και των δικών τους γηγενών πολιτισμών. Δεν είχαν μια κοινωνική βάση να στηριχτούν και λειτούργησαν σαν όργανα μιας κυρίαρχης τάξης, φυλής, κάστας.

Δεν απομένει παρά ο δρόμος της αποδοχής του άλλου με τη γλώσσα, τον πολιτισμό,

τις συνήθειες του. Έτσι θεμελιώνεται η συνεργασία των λαών. Η μόνη στέρεα βάση είναι η ταξική. Ανθρωποι όλων των ιδιαιτεροτήτων δεν παύουν να έχουν μια κοινότητα σαν εργαζόμενοι και μη απολαμβάνοντας τους καρπούς της εργασίας τους. Είναι το μόνο ενωτικό στοιχείο όλων των διαφορετικότητων. Κι αυτό το κοινό στοιχείο έχει μόνο η εργατική τάξη όλων των χωρών και ηπείρων. Και μόνο πάνω σε μια κοινωνική, ταξική βάση μπορεί να θεμελιωθεί ένας πραγματικός διεθνισμός. Οχι οι παγκοσμιότητες του προσωρινού, αλλά ο διεθνισμός της εργασίας, του ανθρώπινου μόχθου. Αυτού του είδους η καθολικότητα μπορεί να στηρίξει ένα μέλλον όπου χωρούν όλες οι ιδιαιτερότητες.

«Ο Μεσοπρόθεσμος Πολιτικός Σχεδιασμός»

του Ν.Μ.

Ενας Σχολιασμός της Απόφασης της Πολιτικής Επιτροπής του ΝΑΡ

Η Απόφαση της Πολιτικής Επιτροπής του ΝΑΡ που δημοσιεύθηκε στο ΠΡΙΝ στις 23/7 μας φέρνει για μια φορά ακόμη μπροστά στα κρίσιμα ζητήματα της αναζήτησης του σχεδίου για την ανασύνθεση της ελληνικής επαναστατικής αριστεράς και της πρότασης για τη συγκρότηση εργατικού μετώπου. Ο τρόπος με τον οποίο εξακολουθεί να προσεγγίζει τα κεφαλαιώδη αυτά ζητήματα η ηγεσία του ΝΑΡ, μας υποχρεώνει στο παρακάτω σχολιασμό.

Τα πενιχρά αποτελέσματα των εκλογικών συνδοιασμών του ΜΕΡΑ (του μετωπικού εκλογικού σχήματος στο οποίο ηγήθηκε το ΝΑΡ) στις τελευταίες βουλευτικές εκλογές, ήρθαν να επιβεβαιώσουν ακόμη μία φορά τη πτωτική πορεία της κοινωνικής απήχησης του ΝΑΡ. Μετά από σχεδόν δέκα χρόνια αυτόνομης οργανωτικής ύπαρξης από την μεγάλη διάσπαση της ΚΝΕ του 89, που έφερε τότε έναν άνεμο αισιοδοξίας και ελπίδας για μια αναγέννηση της ελληνικής επαναστατικής αριστεράς, οι αγωνιστές του ΝΑΡ βλέπουν τις δυνάμεις τους διαρκώς να συρρικνώνονται και τις επιλογές και τις παρεμβάσεις τους να μην φέρουν κάποια άμεσα και ουσιαστικά αποτελέσματα. Το γεγονός αυτό δεν αποτελεί βέβαια κάποια εξαίρεση αλλά εντάσσεται μέσα στη γενική πτωτική πορεία που ακολούθησαν περίπου όλες οι οργανώσεις της ελληνικής επαναστατικής αριστεράς το ίδιο χρονικό διάστημα. Το ΝΑΡ όμως εξακολουθεί να αποτελεί ακόμη τη σχετικά μαζικότερη και οπωσδήποτε την πλέον συμπαγή οργάνωση στο χώρο αυτό και επομένως οι επιλογές της ηγεσίας του εξακολουθούν να καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό τους ρυθμούς και τις προοπτικές ανασύνταξης και τις δυνατότητες παρέμβασης και ανάπτυξης του συνόλου της ελληνικής επαναστατικής αριστεράς.

Είναι επόμενο και ίσως αναμενόμενο σε κάποιο βαθμό η απαισιοδοξία και ο σκεπτικισμός να κυριαρχούν στις σκέψεις των

αγωνιστών του ΝΑΡ. Τα συναισθήματα αυτά διαφαίνονται και στην Απόφαση της Πολιτικής Επιτροπής του ΝΑΡ που δημοσιεύθηκε στο ΠΡΙΝ στις 23 Ιουλίου και που στόχο έχει σύμφωνα με τους ίδιους το «μεσοπρόθεσμο σχεδιασμό της δράσης του ΝΑΡ και της ν. Κ.Α., που αναφέρεται στη χρονική περίοδο 2000 τέλη 2001».

Τα εκλογικά αποτελέσματα ήλθαν ωστόσο σε μια στιγμή που σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες (βλέπε το προηγούμενο τεύχος του Σπάρτακου) τα σχήματα συνεργασίας της επαναστατικής αριστεράς δείχνουν να κερδίζουν απήχηση για πρώτη φορά μετά από πολλά χρόνια και αυτό να αποτυπώνεται με σαφήνεια στα εκλογικά αποτελέσματα τόσο με ποσοστά όσο και με έδρες σε κοινοβούλια και δημοτικά συμβούλια. Τα βασικότερα χαρακτηριστικά των σχημάτων αυτών μπορούμε να πούμε ότι είναι: α) ο μόνιμος και όχι ο ευκαιριακός - εκλογικός χαρακτήρας τους, β) η διαρκής ενιαία παρουσία και παρέμβαση τους στους επι μέρους κοινωνικούς χώρους που δραστηριοποιούνται (συνδικάτα, τοπική αυτοδιοίκηση κλπ.), γ) το εσωτερικό δημοκρατικό καθεστώς τους που διασφαλίζει τόσο τον διάλογο και τη δημοκρατική λειτουργία στη βάση με ολομελειακά σχήματα όσο και τον σεβασμό στην ιδιαίτερη αυτόνομη ύπαρξη και ιδεολογική ιδιαιτερότητα των οργανώσεων που συμμετέχουν από την άλλη. Η τάση αυτή ανασύνταξης των δυνάμεων της επαναστατικής αριστεράς που σε πολλές χώρες έχει ήδη ξεπεράσει κατά πολύ το εμβρυακό της στάδιο και συνδέεται σταθερά με τους νέους διεκδικητικούς αγώνες της εργατικής τάξης, τους νέους αγώνες για τη κατοχύρωση των δημοκρατικών και των ανθρώπινων διακαιωμάτων αλλά και τις προσπάθειες για την ανάπτυξη ενός παγκόσμιου κινήματος ενάντια στην ξέφρενη πορεία του καπιταλισμού προς την οικολογική καταστροφή και την εξαθλίωση των λαών του «τρίτου κόσμου». Η ανασύνταξη αυτή αποτε-

λεί την πιο επιδοφόρα εξέλιξη για μια νέα οργανωτική και ιδεολογική αναγέννηση του εργατικού κινήματος στις δυτικοευρωπαϊκές χώρες. Τα μετωπικά αυτά σχήματα των επαναστατικών οργανώσεων και ο τρόπος λειτουργίας τους, μπορούμε να πούμε ότι μας δίνουν ένα ζωντανό παράδειγμα εργατικής δημοκρατίας που κατάρθωσε να αναβιώσει, για πρώτη φορά μετά από τις δεκαετίες της κυριαρχίας του σταλινικού «μονολιθισμού», τις καλύτερες παραδόσεις του ευρωπαϊκού εργατικού κινήματος.

Δυστυχώς όμως στην Απόφαση της Πολιτικής Επιτροπής του NAP καμμία απολύτως αναφορά δεν γίνεται στις αναμφισβήτητα πολύ σημαντικές και θετικές αυτές εμπειρίες ανασύνθεσης. Αντίθετα το απαισιόδοξο μοτίβο που επαναλαμβάνεται και διαπερνάει το σκεπτικό του κειμένου είναι η διαπίστωση ότι μετά από την μεγάλη καπιταλιστική αντεπίθεση που ξεκίνησε από τα μέσα της δεκαετίας του 70 και ολοκληρώθηκε στις αρχές της δεκαετίας του 90 με την πτώση των «σοσιαλιστικών» καθεστώτων της Ανατολικής Ευρώπης και την δεύτερη φάση της «δικτατορίας» του «ολοκληρωτικού καπιταλισμού» την αρχή της οποίας μόλις διανύουμε σήμερα, κυριαρχούν οι «παραλυτικές» τάσεις μέσα στην εργατική τάξη. Μοναδική προοπτική διεξόδου από την ζοφερή αυτή κατάσταση η Πολιτική Επιτροπή του NAP βλέπει την ανάπτυξη ενός «Αντικαπιταλιστικού Εργατικού Μετώπου» σφιχτά δομημένου γύρω από ένα δυναμικά ανερχόμενο NAP με βασικό άξονα μια πολιτική ενάντια στην βασική επιλογή του Κεφαλαίου δηλαδή ενάντια στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την ΟΝΕ.

Το Εργατικό Μέτωπο

Σαν εργατικό μέτωπο μπορεί να νοηθεί, σύμφωνα με την επαναστατική μαρξιστική αντίληψη, η συμμαχία του συνόλου των οργανώσεων της εργατικής τάξης προκειμένου να αντιπαρατεθούν στην επίθεση της αστικής τάξης, να κατοχυρώσουν τις κατακτήσεις τους και το πλέον σημαντικό προκειμένου το μέτωπο να αποτελέσει ένα σημαντικό στάδιο στην αυτοσυνείδηση, στην ανάπτυξη της ταξικής αλληλεγγύης και ακόμη στη δημιουργία νέων δημοκρατικών ταξικών θεσμών και οργάνων. Ακόμη η δημιουργία ενός εργατικού μετώπου θα αποτελέσει μια μονα-

δική ευκαιρία για την επαναστατική αριστερά να έλθει σε άμεση επαφή, με την μεγάλη μάζα των εργαζομένων που στη πλειοψηφεία τους εκφράζονται ή «εγκλωβίζονται» στα ρεφορμιστικά κόμματα και στις αυταπάτες της υποταγμένης στη κυρίαρχη ιδεολογία λογικής τους. Η δημιουργία και η τακτική του εργατικού μετώπου στο πρώτο τουλάχιστον στάδιο δεν μπορεί να στηρίζεται παρά μόνο στα αιτήματα που το «δίκαιο» και η λογική τους είναι απόλυτα κατανοητή για το σημερινό, συγκεκριμένο επίπεδο ανάπτυξης της συνείδησης και της εμπειρίας της εργατικής τάξης. Ταυτόχρονα τα μεταβατικά αιτήματα που προωθούνται μέσα στο εργατικό μέτωπο από τις επαναστατικές οργανώσεις θα πρέπει να στοχεύουν ένα σκαλοπάτι ψηλότερα από το επίπεδο αυτό της σημερινής συνείδησης της εργατικής τάξης, πάντοτε προς την κατεύθυνση της αποδιάρθρωσης και της υπονόμευσης της λογικής και της κυρίαρχης ιδεολογίας της αστικής τάξης καθώς και στην μεθοδική αποκάλυψη και καταπολέμηση των μικροαστικών αυταπατών που έχουν καλλιεργηθεί μέσα στα εργατικά στρώματα.

Η πρόταση για τη δημιουργία ενός εργατικού μετώπου, προκειμένου να προωθεί την συνείδηση της ταξικής ενότητας και της ταξικής αλληλεγγύης αλλά και προκειμένου να προβάλλει τη δυνατότητα μιας συνολικής αντιπαραθέσης με την αστική τάξη θα πρέπει σταθερά να απευθύνεται στο σύνολο των πραγματικών οργανώσεων της εργατικής τάξης, που σημαίνει ότι το προτεινόμενο εργατικό μέτωπο πρέπει να είναι σταθερά ανοιχτό προς όλα ανεξαιρέτως τα εργατικά κόμματα είτε αυτά χαρακτηρίζονται σαν ρεφορμιστικά είτε όχι και σε όλες τις μαζικές συνδικαλιστικές οργανώσεις των εργαζομένων ανεξάρτητα ακόμη και από το βαθμό του γραφειοκρατικού εκφυλισμού της ηγεσίας τους.

Η έννοια του εργατικού μετώπου δυστυχώς κακοποιήθηκε βάνουσα και συστηματικά τόσο στη πράξη όσο και στη θεωρία (όπως άλλωστε και πολλές άλλες κρίσιμες μαρξιστικές έννοιες) από τα σταλινικά κόμματα και υποβιβάστηκε σε όλες τις περιπτώσεις στο σχηματισμό μιάς μίζερης συμμαχίας συνήθως κάποιων οργανώσεων-σφραγίδων, δορυφορικών του αντίστοιχου σταλινικού ΚΚ και κάποιων συχνά αμφιλεγόμενων «προσωπι-

κοτήτων» που ευκαιριακά ή μονιμότερα συνεργάζονται με τον κομματικό μηχανισμό για λόγους περισσότερο προσωπικής προβολής και καριέρας. Τα σταλινικά αυτά «μέτωπα»-καρικατούρες ακολουθώντας πολλές φορές την λεγόμενη «τριτοπεριοδική» δήθεν επαναστατική σταλινική παράδοση, αφού περιχαρακωθούν οργανωτικά (ιδρύοντας συχνά και ξεχωριστές συνδικαλιστικές οργανώσεις με δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια όργανα που μπορούν να ελέγχουν απόλυτα) επιτίθενται συστηματικά και συχνά με βαρείς χαρακτηρισμούς και βίαιες αντιδημοκρατικές μεθόδους στα υπόλοιπα ρεφορμιστικά κόμματα και συνδικαλιστικές οργανώσεις (για να μην μιλήσουμε για τις επαναστατικές οργανώσεις που ευρίσκονται από το σταλινικό «μέτωπο» τοποθετημένες μονίμως στο πυρ το εξώτερο), καλλιεργώντας και βαθαίνοντας την αντιπαλότητα και το σεχταριστικό μίσος με την εργατική βάση τους, παραλύοντας έτσι τη μαζική ταξική πρωτοβουλία και αποκλείοντας κάθε δυνατότητα ενωτικής δράσης στη βάση. Ελέγχοντας απόλυτα ένα σημαντικό τμήμα της εργατικής τάξης, οι σταλινικές ηγεσίες σάλπιζαν την επίθεση και τις περισσότερες φορές την υποχώρηση, ανεξάρτητα από τις πραγματικές διαθέσεις και την ανάπτυξη της συνείδησης του συνόλου της εργατικής τάξης και ακόμη χειρότερα ανεξάρτητα από το πραγματικό συσχετισμό των δυνάμεων, αλλά πάντοτε σύμφωνα με τις εντολές του σταλινικού καθοδηγητικού κέντρου της Μόσχας. Η απαραίτητη μαρξιστική ανάλυση για να εκτιμήσουν την πραγματική κατάσταση των ταξικών συσχετισμών και της ταξικής συνείδησης του προλεταριάτου, ήταν για αυτούς όχι μόνο εντελώς άχρηστη και ενοχλητική αλλά ουσιαστικά επικίνδυνη για τη θέση τους και τα συμφέροντα του σταλινικού οικοδομήματος που τους στήριζε.

Η πολιτική αυτή αντίληψη του σταλινικού εργατικού «μετώπου» έχει αποδειχθεί επανειλημμένα καταστροφική με ανυπολόγιστες συνέπειες για την εργατική τάξη τόσο σε εθνικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Η μεγάλη δύναμη παρέμβασης μέσα στην εργατική τάξη που διέθεταν στο παρελθόν τα σταλινικά κόμματα (μάλιστα σε κρίσιμες στιγμές κατά τις οποίες η δημιουργία ενός πραγματικού εργατικού μετώπου ήταν απο-

λύτως αναγκαία για την συνολική ταξική αντιπράθεση) από τη μια μεριά και η εγκληματική-σεχταριστική πολιτική της ηγεσίας τους από την άλλη οδήγησαν σε συντριπτικές ήττες και άγριες σφαγές την εργατική τάξη με κορυφαίο το τραγικό παράδειγμα της Γερμανίας του μεσοπολέμου.

Η έμμονη προσκόληση της ηγεσίας του ΚΚΕ στην αντίληψη του «μετώπου» αυτού του τύπου, αποδείχθηκε πρόσφατα για μια ακόμη φορά, όπου η εκλογική «συμμαχία» με το ανεκδιήγητο δίδυμο Κανέλη-Ζουράρι και τη μικρή ομάδα των συντρόφων που αποσχίσθηκαν από την ΑΚΟΑ να παρουσιάζεται σαν η υλοποίηση της απόφασης του 15ου συνεδρείου για τη συγκρότηση του βαρύγδουπου «αντιιμπεριαλιστικού, αντιμονοπωλιακού και δημοκρατικού μετώπου».

(Για να αποφύγουμε τις πιθανές παρέξηγησης θα πρέπει να διευκρινίσουμε και να αντιδιαστείλουμε την έννοια και τη πρακτική του εργατικού μετώπου από αυτή του «λαϊκού μετώπου» που εφαρμόστηκε επίσης από τα σταλινικά κόμματα στις δεξιόστροφες περιόδους τους. Τα «λαϊκά μέτωπα» σχηματίστηκαν βασικά σαν συμμαχίες, με συμφωνίες κορυφής των ΚΚ με αστικοδημοκρατικά κόμματα, που οδήγησαν σε άλλες ήττες και απογοητεύσεις την εργατική τάξη αλλά η ανάλυση τους ξεφεύγει από το σκοπό αυτού του σχολιασμού.)

Η ηγεσία του NAP δέκα χρόνια μετά από τον απογαλακτισμό της από τη σχολή του ΚΚΕ, δείχνει να μην έχει κάνει ούτε ένα βήμα προς τη κατεύθυνση της κατανόησης των βασικών αυτών μαρξιστικών αντιλήψεων. Η προοπτική της ανάπτυξης του εργατικού κινήματος αποκλειστικά γύρω από μια γνήσια, ορθόδοξη και αυθεντικά «κομμουνιστική» οργάνωση, χωρίς να αποδίδεται η παραμικρή σημασία στη συνολική ταξική συνείδηση, τη δυναμική της αυτενέργιας και των θεσμών της εργατικής τάξης, αποτελεί ένα γνήσιο γνώρισμα του σταλινισμού που φαίνεται ότι είναι πολύ βαθειά ριζωμένο στην πολιτική διαπαιδαγώγηση και στην αντίληψη της ηγεσίας του NAP. Ομως η πρόταση για τη σύμπληξη ενός Αντικαπιταλιστικού Εργατικού Μετώπου που θα περιλαμβάνει μόνο τις «συνεπείς» εργατικές επαναστατικές δυνάμεις αποκλείοντας τους κάθε είδους ρεφορμιστές αλλά ακόμη και τις «μή συνεπείς» δυνάμεις της «ριζοσπαστικής αριστεράς» αποτελεί μπορούμε να πούμε τη καρικατούρα της καρικατούρας. Γιατί εάν τα εργατικά «μέτωπα» των σταλινικών Κομμουνιστικών Κομάτων υπήρξαν καρικατούρες ενός πραγματικού εργατικού μετώπου σύμφωνα με την μαρξιστική αντίληψη, λόγω της δύναμης τους μέσα στην εργατική τάξη αποτέλεσαν έναν τεράστιο κίνδυνο και οπωσδήποτε πηγή αλλεπάλληλων καταστροφών για το εργατικό κίνημα. Το «μέτωπο» του NAP προσπαθώντας να αναπαράγει αυτό το θλιβερό σχεταριστικό μοντέλο σε μια πολύ μικρή κλίμακα, δεν μπορούμε να ισχυριστούμε ότι αντιπροσωπεύει κάποιον υπαρκτό άμεσο κίνδυνο για την εργατική τάξη αλλά οπωσδήποτε αποτελεί ένα μεγάλο εμπόδιο για την ανασύνταξη μιας επαναστατικής αριστεράς.

Επιπλέον ας μην ξεχνάμε ότι τα σταλινικά ΚΚ διέθεταν το τεράστιο κύρος του επίσημου και αποκλειστικού «αντιπροσώπου» του «σοσιαλιστικού» στρατοπέδου, μια ιδιότητα που τα εφοδίαζε με μοναδικά πιστοποιητικά αυθεντικότητας στα μάτια και στη συνείδηση της εργατικής τάξης. Το NAP όμως στερούμενο παντελώς παρόμοιων πιστοποιητικών, είναι αναγκασμένο να πείθει συνεχώς με «λογικά» επιχειρήματα τα ίδια τα μέλη του για την μοναδικότητα της αυθεντικότητας του, που του επιτρέπει εξορισμού να εκπροσωπεί το σύνολο της εργατι-

κής τάξης δια μέσου του ΑΕΜ. Η Απόφαση της Πολιτικής Επιτροπής προσπαθεί να αντιμετωπίσει το πρόβλημα προβάλλοντας στο μέγιστο βαθμό τις οπωσδήποτε υπαρκτές και τεράστιες αρνητικές συνέπειες από την ιδεολογική επίθεση του παγκόσμιου καπιταλισμού, από την κατάρρευση των «σοσιαλιστικών» χωρών της Ανατολικής Ευρώπης, από την καπιταλιστική ολοκλήρωση της ΕΕ και παρουσιάζοντας από την άλλη μεριά μια εικόνα πλήρους αποδιοργάνωσης, «παράλυσης» και υποταγής για το εργατικό κίνημα. Μέσα στη ζοφερή αυτή εικόνα της επικράτησης ενός «ολοκληρωτικού» (όπως τον ορίζει) καπιταλισμού το NAP προβάλλει σαν η μοναδική δύναμη αντίστασης που έχει απομείνει και είναι υποχρεωμένο να παλαίψει μόνο του ηρωικά ενάντια στο κυρίαρχο και παντοδύναμο ρεύμα του «ολοκληρωτισμού» ιδρύοντας το δικό του μικρό μεν αλλά αυθεντικό εργατικό «μέτωπο».

Θα πρέπει τέλος να διευκρινίσουμε για μια ακόμη φορά, ότι δεν πιστεύουμε σε καμία περίπτωση ότι εάν το NAP υιοθετούσε την σωστή αντίληψη και πρόταση για τη συγκρότηση εργατικού μετώπου, αυτό θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί στο άμεσο ή έστω στο μεσοπρόθεσμο μέλλον, αφού μας είναι γνωστή η σχεταριστική τακτική του ΚΚΕ και η γραφειοκρατικοποίηση της ηγεσίας των μαζικών συνδικαλιστικών οργανώσεων. Ομως η σταθερή προπαγάνδη μιας τέτοιας πρότασης και η εφαρμογή της στη πράξη σε μικρή έστω κλίμακα από τις δυνάμεις της επαναστατικής αριστεράς, όπως άλλωστε συμβαίνει σήμερα σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, θα ασκούσε μια σημαντική επιρροή στην εργατική βάση των ρεφορμιστικών κομάτων (συμπεριλαμβανομένου και του ΚΚΕ) και θα ενίσχυε αποφασιστικά τις εσωτερικές τάσεις προβληματισμού και αμφισβήτησης των γραφειοκρατικοποιημένων ηγεσιών τους και θα ξεσκέπαζε τη σχεταριστική πολιτική τους.

Αντι ΕΕ-Το Θεμελιώδες Κριτήριο

Βασικό πολιτικό κριτήριο που θέτει η ηγεσία του NAP για τη συμμετοχή μιας οργάνωσης στο ΑΕΜ φαίνεται ότι είναι η θέση της οργάνωσης απέναντι στην ένταξη του ελληνικού κράτους στην ΕΕ. Ένα τέτοιο κριτήριο φυσικά αποκλείει αυτομάτως το σύνολο των

ρεφορμιστικών κομμάτων εκτός ίσως του ΚΚΕ (που όμως η Πρόταση της ΠΕ το αποκλείει έτσι κι αλλιώς εξαιτίας της ρεφορμιστικής του φύσης) και επομένως τη συντριπτική πλειοψηφεία της εργατικής τάξης αλλά και την πλειοψηφεία των επαναστατικών οργανώσεων εκτός ίσως των μιλαμδογεννών. (Φυσικά από την άλλη μεριά και η σημερινή ηγεσία του ΚΚΕ, τουλάχιστον στο μεσοπρόθεσμο μέλλον, είναι εντελώς απίθανο να δεχθεί να συνυπάρξει σε ένα «μέτωπο» στο οποίο συμμετέχει και μια δεύτερη στοιχειώδως συγκροτημένη «κομμουνιστική» οργάνωση όπως το ΝΑΡ.) Με το τρόπο αυτό, το πολιτικό κριτήριο της θέσης της κάθε πολιτικής οργάνωσης απέναντι στην ένταξη στην ΕΕ, πρακτικά όχι μόνο απομονώνει το ΑΕΜ από όλους τους πολιτικούς χώρους και από κάθε προοπτική συνεργασίας, αλλά το σημαντικότερο, αναιρεί κάθε πιθανότητα να απευθυνθεί με στοιχειώδη αξιοπιστία στην εργατική βάση τους.

Ωστόσο θα πρέπει να απαντήσουμε στο ουσιαστικό ερώτημα δηλαδή το κατά πόσο η στάση ενάντια στην ένταξη στην ΕΕ, που φαίνεται ότι η ηγεσία του ΝΑΡ θεωρεί σαν ένα θεμελιώδες ζήτημα αρχής, συμπίπτει ή όχι με τα μακροπρόθεσμα συμφέροντα της ελληνικής εργατικής τάξης. Στην ανάλυση της Απόφασης της Πολιτικής Επιτροπής σωστά προσδιορίζεται το αυτονόητο, ότι δηλαδή η ένταξη της Ελλάδας στην ΕΕ αποτελεί μια στρατηγική επιλογή του ελληνικού καπιταλισμού που οδηγεί σε μια πανευρωπαϊκή αστική ολοκλήρωση. Το γεγονός αυτό καθευατό όμως δεν μπορεί να αποτελέσει αιτία για μια κεντρική συνολική αντιπαράθεση παρά μόνο εάν οδηγεί αντικειμενικά σε μια χειροτέρευση της οικονομικής και της πολιτικής θέσης της εργατικής τάξης. Η οικονομική και η πολιτική θέση όμως των εργατικών στρωμάτων των ευρωπαϊκών χωρών με τις οποίες η ελληνική αστική τάξη επιδιώκει να ομογενοποιηθεί, παρόλες τις αναμφισβήτητες επιθέσεις που έχουν υποστεί από τις νεοφιλελεύθερες πολιτικές, εξακολουθεί να είναι πολύ καλύτερη από την θέση των αντίστοιχων ελληνικών εργατικών στρωμάτων, είτε αυτό μας αρέσει είτε όχι. Παρόλη την αύξηση της ανεργίας και την αναδιάρθρωση των εργασιακών σχέσεων, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις των ευρωπαϊκών χωρών

δεν έχουν υποστεί μια καθολική συντριπτική ήττα και οι κατακτήσεις του «κράτους πρόνοιας» παραμένουν ακέρατες σε μεγάλο βαθμό, ενώ σε κάθε περίπτωση παραμένουν σε πολύ ανώτερο επίπεδο από τις αντίστοιχες ελληνικές. Αντίθετα οι συνδικαλιστικές οργανώσεις στις χώρες της ΕΕ όχι μόνο διατηρούν τη δύναμη τους σε σημαντικό βαθμό ακόμη και στον ιδιωτικό τομέα, αλλά οι δυνατότητες τεράστιων κινητοποιήσεων των εργαζομένων που εξακολουθούν να διαθέτουν αποδεικνύονται συχνά στη πράξη ακόμη και με πανεθνικές απεργίες που ανατρέπουν επι μέρους πολιτικές του νεοφιλελευθερισμού (Γαλλία, Δανία, Νορβηγία).

Οπωσδήποτε είναι σημαντική και επικίνδυνη η δύναμη που έχει αποκτήσει η γραφειοκρατία των κεντρικών οργάνων της κοινότητας που ελέγχονται άμεσα από το ευρωπαϊκό κεφάλαιο. Ωστόσο πολύ απέχει αυτός ο κίνδυνος από το να μιλούμε για ένα «ολοκληρωτικό» καθεστώς τη στιγμή που δεν έχουν παραβιασθεί οι αστικοδημοκρατικοί θεσμοί και οι αστικές ελευθερίες ενώ δεν διαφαίνεται τουλάχιστον στο μεσοπρόθεσμο μέλλον ένας τέτοιος σοβαρός κίνδυνος κυριαρχίας του «ολοκληρωτισμού του κεφαλαίου» παρόλες τις νίκες της ακροδεξιάς στην Αυστρία και την εμφάνιση των νεοφασιστικών οργανώσεων. Παρόλες τις επιθέσεις και τις επιχειρήσεις μαζικής ηλεκτρονικής καταγραφής και αστυνόμευσης κάθε πτυχής της κοινωνικής και ιδιωτικής ζωής των πολιτών από τους κρατικούς και τους κοινωνικούς μηχανισμούς καθώς επίσης και τις προσπάθειες χειραγώγησης της γνώμης τους από τα μαζικά μέσα «ενημέρωσης», (οι επιθέσεις αυτού του είδους και οι προσπάθειες χειραγώγησης κάθε άλλο παρά αποτελούν αποκλειστικότητα της αστικής τάξης των χωρών της ΕΕ) η κοινωνία των πολιτών στις δυτικοευρωπαϊκές χώρες εξακολουθεί να λειτουργεί και να αντιδρά. Νομίζουμε όμως ότι είναι εντελώς λαθεμένη η αντίληψη ότι τα λαϊκά στρώματα των ευρωπαϊκών χωρών έχουν μεταβληθεί σε απλούς παθητικούς αποδέκτες των επιλογών της αστικής πολιτικής. Τα πολιτικά και τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι άρρηκτα δεμένα με τις κοινωνικές κατακτήσεις της εργατικής τάξης και η «ολοκληρωτική» καταστολή τους δεν μπορεί να γίνει παρά μόνο με μια βίαιη συντριπτική

ήττα που σε καμιά περίπτωση δεν μπορούμε να δεχθούμε ότι έχει ακόμη συμβεί στις χώρες της δυτικής Ευρώπης.

Αν όμως παραδεχθούμε ότι η συνολική θέση της ελληνικής εργατικής τάξης δεν πρόκειται τουλάχιστον μεσοπρόθεσμα να χειροτερεύσει από την ένταξη της Ελλάδας στην ΕΕ και αν υποθέσουμε ότι το κριτήριο αυτό δεν τίθεται από το ΝΑΡ για λόγους γενικότερης υπεράσπισης της παραγωγής και της οικονομίας «μας» (όπως συστηματικά προβάλλεται από το ρεφορμιστικό ΚΚΕ) τότε απομένει να δούμε μήπως η ένταξη αποτελεί ένα εμπόδιο στη μακροπρόθεσμη πορεία της εργατικής τάξης προς το σοσιαλισμό. Μια τέτοια συζήτηση νομίζουμε ότι ξεφεύγει από τα στενά περιθώρια ενός άρθρου αλλά πολύ επιγραμματικά θα πρέπει να θυμήσουμε ότι μετά από

α) τη δραματική κατάρρευση τού εργατικού, γραφειοκρατικά εκφυλισμένου καθεστώτος στη Σοβιετική Ένωση (και των αντίστοιχων στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης) από τις τεράστιες εσωτερικές του αντιφάσεις και αδυναμίες κατά κύριο λόγο (και όχι από τη νεοφιλελεύθερη επίθεση του καπιταλισμού όπως αφήνει δυστυχώς να εννοηθεί η Πρόταση της ΠΕ),

β) τις συνεχείς υποχωρήσεις οικονομικές και ιδεολογικές που εξαναγκάζονται να πραγματοποιούν τα εργατικά γραφειοκρατι-

κά καθεστώτα στις χώρες που παραμένουν στην εξουσία (π.χ. Κίνα, Βιετνάμ, Κούβα), η σταλινική στρατηγική που διατυπώθηκε σαν η θεωρία της οικοδόμησης του «σοσιαλισμού σε μια μόνο χώρα» και που δυστυχώς επιβλήθηκε σαν κυρίαρχη πρακτική και αντίληψη για δεκαετίες μέσα στο παγκόσμιο εργατικό κίνημα, διαλύοντας την Γ Διεθνή, απομονώνοντας τα σταλινικά ΚΚ μέσα στα εθνικά τους πλαίσια και καλλιεργώντας καταστρεπτικές αυταπάτες για ανύπαρκτες δυνατότητες και ενδιάμεσα αστικοδημοκρατικά στάδια, διαψεύσθηκε με έναν τρόπο τόσο καθολικό και ταυτόχρονα τόσο τραγικό, που οι αγωνιστές της ηγεσίας του ΝΑΡ οφείλουν επιτέλους να εμβαθύνουν με θάρρος και να βγάλουν τα τόσο απαραίτητα συμπεράσματα τους.

Το εσωκομματικό καθεστώς

Είναι φανερό και θετική η προσπάθεια της ηγεσίας του ΝΑΡ να εμφανισθεί με πνεύμα δημοκρατικότητας και αυτοκριτικής. Υιοθετεί αυτούσια μια παλαιότερη απόφαση που έκανε έκκληση για την ανάπτυξη μιας :

«Ανοιχτής συζήτησης αρχών, με δημιουργικό, συντροφικό και συνθετικό τρόπο, όλων των ζητημάτων για τα οποία υπάρχουν διαφορετικές απόψεις και προσεγγίσεις στις γραμμές του ΝΑΡ. Ευκρινής και σαφέστατη κατάθεση των διαφορετικών απόψεων που

υπάρχουν κάθε φορά, ισότιμη και δημοκρατική συζήτηση και αντιπαράθεση τους στην οργάνωση και δημόσια» με ένα εντυπωσιακό αποκορύφωμα «Οχι στην καχυποψία και δαιμονοποίηση» των διαφορετικών απόψεων. Οχι σε αντιλήψεις και πρακτικές που παραπέμπουν σε παντογνωσία και μικροιδιοκτησία της θεωρίας, της οργάνωσης και του κινήματος.»

Χωρίς να θέλουμε να γίνουμε μεμψίμηροι με το εσωτερικό καθεστώς μιας επαναστατικής οργάνωσης, για το οποίο δεν μπορούμε και ασφαλώς δεν θα πρέπει να έχουμε μια ολοκληρωμένη εικόνα, θα πρέπει ωστόσο να παρατηρήσουμε ότι δεν είδαμε δυστυχώς μέχρι σήμερα τουλάχιστον «δημόσια» τέτοια «δείγματα γραφής». Το ανησυχητικό στην απόφαση της ΠΕ είναι ακριβώς ότι δεν γίνεται κανένας συγκεκριμένος απολογισμός στον τομέα αυτό, ενώ είναι απόλυτα βέβαιο ότι οι αόριστες εκκλήσεις στην καλή θέληση (αλήθεια σε ποιούς απευθύνεται αυτή η έκκληση;) για την εφαρμογή των δημοκρατικών διαδικασιών είναι εντελώς ανεπαρκής. Το γεγονός αυτό έχει επιβεβαιωθεί αμέτρητες φορές από οργανώσεις που διαχωρίστηκαν από το «επίσημο» σταλινικό ρεύμα τόσο προς τα δεξιά όσο και προς τα αριστερά, χωρίς ποτέ να μπορέσουν να αποβάλλουν, παρόλες τις περί του αντιθέτου μεγαλόστομες διακηρύξεις τους, τη γραφειοκρατική πρακτική ενός μικρού ή μεγάλου ιερατείου που περιχαικώνεται με αντιδημοκρατικές μεθόδους για να διατηρείται αιωνίως στην «κεντρική καθοδήγηση».

Το μόνο αποτελεσματικό φάρμακο για την γραφειοκρατική αγκύλωση είναι οι κατοχυρωμένες καταστατικά δημοκρατικές διαδικασίες που θεσμοθετούν την λειτουργία των εσωκομματικών τάσεων και επιτρέπουν την ανάπτυξη των οριζόντιων σχέσεων και τη κυκλοφορία των ιδεών μέσα στην οργάνωση. Η ελεύθερη λειτουργία των τάσεων είναι αυτή που μπορεί να δώσει ζωή στον εσωκομματικό διάλογο και να αναβιώσει τις καλύτερες παραδόσεις του δημοκρατικού συγκεντρωτισμού και του λενινισμού. Τη δημοκρατική αυτή λειτουργία διατήρησαν οι μπολσεβίκοι ηγέτες ακόμη και στις πιο δύσκολες περιόδους της παρανομίας αναγνωρίζοντας τον αναντικατάστατο ρόλο της τόσο στην συνολική ιδεολογική επεξεργασία των θέσεων όσο

και στην συνεχή αναβάθμιση των μελών και στην διαμόρφωση και στη διαπαιδαγώγηση των νέων στελεχών. Ακόμη περισσότερο οι μπολσεβίκοι ηγέτες ποτέ δεν διανοήθηκαν να στηρίξουν το κύρος τους μέσα στο κόμμα και ποτέ να καταδέχθηκαν να περιφρουρήσουν την κομματική αποτελεσματικότητα και πειθαρχία, βασιζόμενοι όχι στην ελεύθερη σκέψη και επιλογή των μελών, αλλά σε διοικητικά μέτρα και σε μεθόδους αποκλεισμού των αντίθετων απόψεων. Ακριβώς το αντίθετο έπραξαν οι σταλινικοί αντεπαναστάτες προσπαθώντας να κατοχυρώσουν τα προνόμια τους και δημιουργώντας ταυτόχρονα μια μεγάλη και κυρίαρχη σχολή «κομμουνιστικής» δήθεν πρακτικής με έμφαση στην διοικητική αντίληψη της κομματικής λειτουργίας και στη μοναδική αλάθητη γραμμή της κομματικής ηγεσίας.

Απομένει πλέον στην ηγεσία του ΝΑΡ να αποδείξει εάν θα παραμείνει προσκολλημένη για πάντα σε αυτή τη παράδοση και στην αναπότρεπτη πορεία της προς τη φθορά και τη διάλυση (προκαλώντας έτσι δυστυχώς μια γενικότερη καθυστέρηση στην ανασύνθεση και την αναγέννηση της ελληνικής αριστεράς) ή εάν θα ξεπεράσει με τόλμη τους δισταγμούς και τις κληρονομημένες σταλινικές προκαταλήψεις και θα συμμετάσχει ενεργά και δημιουργικά σε ένα νέο ξεκίνημα.

17/09/00

Η επιστροφή του φαντάσματος

του Michael Lowy

Παρουσίαση του βιβλίου του Daniel Bensaid, *Le sourire du Spectre. Nouvel esprit du communisme*, Paris, Editions Michalon 2000. [Το νέο πνεύμα του κομμουνισμού, Παρίσι 2000].

Εάν τα βιβλία του Ντανιέλ Μπενσαϊντ διαβάζονται με τόση ευχαρίστηση, αυτό γίνεται επειδή γράφονται με τη σφιχτή πένα ενός αληθινού συγγραφέα, που έχει το χάρισμα της διατύπωσης: μιας διατύπωσης που μπορεί να είναι δολοφονική, ειρωνική, λυσσασμένη ή ποιητική, αλλά που πάντα στοχεύει κατευθείαν στο ψητό. Το λογοτεχνικό αυτό ύφος, το τόσο χαρακτηριστικό και τόσο αμίμητο, δεν είναι ανούσιο: είναι στην υπηρεσία μιας ιδέας, ενός μηνύματος, ενός καλέσματος: να μην αναδιπλωθούμε, να μην παραιτηθούμε, να μην συμβιβαστούμε με τους νικητές.

Η ιδέα αυτή ονομάζεται κομμουνισμός. Δεν μπορεί να ταυτιστεί με τα γραφειοκρατικά εγκλήματα που έγιναν στο όνομά του, όπως και ο χριστιανισμός δεν μπορεί να αναχθεί στην Ιερά Εξέταση και στις σταυροφορίες. Ο κομμουνισμός είναι, σε τελευταία ανάλυση, απλώς η ελπίδα να καταργηθεί η σημερινή τάξη πραγμάτων, είναι το μυστικό όνομα της αντίστασης και της εξέγερσης, η έκφραση του μεγάλου, μαυρο-κόκκινου, θυμού των καταπιεσμένων. Είναι το χαμόγελο των εκμεταλλευομένων, που ακούν από μακριά τις πιστολιές των εξεγερμένων του Ιουνίου του 1848 -επεισόδιο που διηγείται ο Τοκεβίλ και επαν-ερμηνεύει ο Τόνι Νέγκρι. Το πνεύμα του θα επιβιώσει του σημερινού θριάμβου της καπιταλιστικής παγκοσμιοποίησης, όπως ακριβώς και το πνεύμα του ιουδαϊσμού επεβίωσε της καταστροφής του Ναού και της εξόδου από την Ισπανία (μου αρέσει αυτή η αταίριαστη και κάπως προκλητική σύγκριση).

Ο κομμουνισμός δεν είναι το αποτέλεσμα της «Προόδου» (με μεγάλο κεφαλαίο Π) ή των νόμων της Ιστορίας (επίσης με μεγάλο Ι): είναι μια αβέβαιη πάλη χωρίς προδιαγεγραμμένη έκβαση. Η πολιτική, που είναι η στρατηγική τέχνη της σύγκρουσης, της συγκυρίας και των δύσκολων καιρών, συνεπάγεται μια υπευθυνότητα που ενέχει ανθρω-

πινο λάθος και πρέπει να αντιμετωπίσει τις αβεβαιότητες μιας ανοιχτής ιστορίας: η νίκη των καταπιεσμένων είναι ιστορικά δυνατή, αλλά δεν είναι ούτε αναγκαία ούτε εξασφαλισμένη.

Ποιά είναι λοιπόν η τάξη πραγμάτων ενάντια στην οποία εξεγείρεται ο κομμουνισμός; Ζούμε, διαπιστώνει ο Μπενσαϊντ, στην τέταρτη ηλικία του καπιταλισμού, αυτήν της μεγάλης φιλελεύθερης αντεπανάστασης, που ετοιμάζεται να επιβάλει το ρητό της στις προμετωπίδες των δημαρχείων: «Αγορά, Ισονομία, Φιλανθρωπία». Βρισκόμαστε μπροστά στη φρενετική εμπορευματοποίηση των πάντων: όχι μόνο της εκπαίδευσης, της υγείας και της πληροφορίας, αλλά και της γης, του νερού και του αέρα (με την παγκόσμια αγορά των δικαιωμάτων μόλυνσης). Η πραγματικά υπαρκτή παγκοσμιοποίηση -όχι αυτή, η φανταστική, των ευφορικών λογιδριών του φιλελευθερισμού, η καπιταλιστική και αυτοκρατορική, ενισχύει παντού τις αποκλίνουσες και εκδικητικές ταυτότητες: ο ταυτισιακός κατακερματισμός των καταναλωτών είναι το ύψιστο στάδιο του φετιχισμού του εμπορεύματος.

Ο συγγραφέας μας έχει χίλιες φορές δίκιο να καταγγέλλει την υποκρισία του κυρίαρχου «ανθρωπιστικού» λόγου -του οποίου η προπαγάνδα γύρω από τον «ανθρωπιστικό πόλεμο» στο Κοσσυφοπέδιο απεικονίζει τα τερατουργήματα. Αλλά αρκεί αυτό άραγε για να δούμε στην «Ανθρωπότητα με Κεφαλαίο» μια απλή μάσκα του ιμπεριαλισμού; Πρέπει άραγε να συνδέσουμε τον Μαρξ και τον Ζοζέφ ντε Μαίστρ σε μια κοινή καταδίκη του «ανθρώπου γενικά»; Πρέπει να συμμεριστούμε την απόρριψη, από τον Καντ, της «Παγκόσμιας Δημοκρατίας» και του «αφηρημένου, ανθρώπου, του απατρίδη και άκοσμου της φιλάνθρωπης ηθικής»; Ομολογώ ότι δεν μπορώ να παρακολουθήσω τον Ντανιέλ Μπενσαϊντ στο χώρο αυτόν, που μου μοιάζει να είναι ναρκο-

θετημένος από τα τελευταία απομεινάρια του «θεωρητικού αντι-ανθρωπισμού» του μακαρίτη Λουί Αλτουσέρ.

Προτιμώ, και κατά πολύ, τα αποσπάσματα όπου ο φίλος Μπενσαϊντ διαβλέπει στο «αντικαπιταλιστικό καρναβάλι του Σηάτλ» (Φουκουγιάμα dixit) τα σημάδια μιας αλλαγής του αέρα από μακρυνά και τις προϋποθέσεις ενός ανανεωμένου διεθνισμού, μιας αληθινής διεθνοποίησης των αγώνων ενάντια στην εμπορευματική παγκοσμιοποίηση. Ή όταν υποστηρίζει τα πολυεθνικά κράτη -χαιρετισμός στον Όττο Μπάουερ- και την αποσύνδεση εθνικότητας και υπηκοότητας.

Η πίστη στο φάντασμα του 1848 δεν εμποδίζει τον Ντανιέλ Μπενσαϊντ να υποστηρίζει μια βαθιά ανανέωση της μαρξιστικής σκέψης, ιδιαίτερα σε δύο χώρους όπου η παράδοση είναι ιδιαίτερα ελλειπτική: Οι φεμινίστριες -όπως η Christine Delphy- έχουν δίκιο να επικρίνουν τη στάση του Έγκελς, ο οποίος όριζε την οικιακή καταπίεση σαν έναν προ-καπιταλιστικό αρχαϊσμό που θα μαράζωνει με τη μισθωτή εργασία των γυναικών. Όσο για το εργατικό κίνημα, συχνά έδειξε έναν άγριο σεξισμό, ιδιαίτερα υιοθετώντας την αστική έννοια του βοηθητικού μισθού (για τις γυναίκες). Η αναγκαία συμμαχία ανάμεσα στη συνείδηση του φύλου και στην ταξική συνείδηση δεν μπορεί να γίνει χωρίς κριτική επιστροφή των μαρξιστών στη δική τους θεωρία και πρακτική.

Το ίδιο ισχύει και για το ζήτημα του περιβάλλοντος: συχνά συρμένο στο φορντικό συμβιβασμό και στην παραγωγικίστικη λογική του καπιταλισμού, το εργατικό κίνημα υπήρξε αδιάφορο ή και εχθρικό απέναντι στην οικολογία. Με τη σειρά τους, τα πράσινα κόμματα έχουν την τάση να αρκούνται σε μια αγοραία οικολογία ή σε έναν αδύναμο ρεφορμισμό. Ωστόσο, ο αντιπαραγωγισμός της εποχής μας πρέπει αναγκαστικά να είναι αντικαπιταλισμός: το οικολογικό υπόδειγμα είναι αδιαχώριστο από το κοινωνικό υπόδειγμα. Απέναντι στις καταστροφές που έχει για το περιβάλλον η λογική της εμπορευματικής αξίας, πρέπει να θέσουμε την αναγκαιότητα μιας αλλαγής του υποδείγματος κατανάλωσης, πολιτισμού και ζωής: είναι ένας οικοκομμουνισμός.

Συχνά αναγγέλθηκε ο θάνατος του Μαρξ, το τέλος του κομμουνισμού. Η πολύ βολική

αυτή εξαφάνιση θα αποδείκνυε περισσότερο ότι ο πεθαμένος εξακολουθεί να κινείται. Το 1848, παρατηρεί ο Ντανιέλ Μπενσαϊντ στο συμπέρασμά του, το φάντασμα πλανιόταν πάνω από την Ευρώπη μόνο. Τώρα έχει διευρύνει τον ορίζοντά του. Πλανιέται πλέον πάνω από τον κόσμο ολόκληρο.

Νά ένα μικρό βιβλίο, πολύτιμο για διάβασμα, για συζήτηση και για να κυκλοφορήσει μεταξύ όλων αυτών που αρνούνται να πιστέψουν στην αιωνιότητα της κυριαρχίας.

Να κινητοποιήσουμε τους ανέργους...

...εκείνους που εργάζονται προσωρινά και τους εργαζόμενους που κινδυνεύουν να γίνουν κάτι από τα παραπάνω!

Αναδημοσιεύουμε το κείμενο της Βέλγικης Επιτροπής των Ευροπορειών σχετικά με την απόρριψη των κοινωνικών δικαιωμάτων από τη Χάρτα των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η Χάρτα των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης απορρίπτει τα κοινωνικά τους δικαιώματα.

Το δικαίωμα στην εργασία, το δικαίωμα σε ένα ελάχιστο εισόδημα, το δικαίωμα στην ίση αμοιβή, το δικαίωμα στην κατοικία, η ελευθερία και ο πλουραλισμός των Μ.Μ.Ε., το δικαίωμα πρόσβασης στις υπηρεσίες γενικού ενδιαφέροντος δεν κατοχυρώνονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το δικαίωμα της απεργίας δεν αναγνωρίζεται σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Αυτά τα κοινωνικά δικαιώματα, που κερδήθηκαν με αγώνες, δεν θεωρούνται δικαιολογημένα, σαν πολιτικοί στόχοι με πρόσχημα ότι είναι υποσχέσεις που δεν θα μπορέσουμε να κρατήσουμε στο μέλλον. Αυτά διακήρυξε η επιτροπή και τα ονόμασε Συνθήκη που την αποτελούσαν 63 μέλη που εκπροσωπούσαν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωκοινοβούλιο καθώς και τις κυβερνήσεις και τα εθνικά κοινοβούλια των 15 Κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μετά από εργασίες 9 μηνών για την επεξεργασία της Χάρτας των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτή η Χάρτα είναι ένα γενετικά προγραμματισμένο τέρας με προορισμό να υποχρεώσει τους ευρωπαίους να εργάζονται κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες.

Αν δεν εκτροχιάσει κάτι την ευρωπαϊκή ατμομηχανή, η Χάρτα θα παρουσιαστεί στην ευρωπαϊκή σύσκεψη του Μπίαρριτζ στις 13 και 14 Οκτώβρη 2000 και θα αποφασισθεί η επισημοποίηση της από τα 3 ευρωπαϊκά όργανα στη Νίκαια στις 7 και 8 Δεκέμβρη 2000. Το θέμα της Χάρτας θα κλείσει. Το Συμβούλιο της Ευρώπης σαν να το σπρώχνει μιά υπέρτατη και ακατανίκητη δύναμη θα αναλάβει τη γρήγορη προώθηση της διαδικασίας διεύρυνσης με στόχο την επέκταση της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε 27 Κράτη (οι διαπραγματεύσεις άρχισαν επίσημα στο Λονδίνο στις 31 Μαρτίου 1998. Προβλέπεται ότι μέχρι το 2004 θα έχουν μπει στην Ευρωπαϊκή Ένωση 6 χώρες Πολωνία, Τσεχία, Ουγγαρία, Σλοβενία, Εσθονία και Κύπρος και μέχρι το 2007 θα έχει ενταχθεί και μια δεύτερη ομάδα Βουλγαρία, Λιθουανία, Λεττονία, Ρουμανία, Σλοβακία -). Παράλληλα θα έχει ολοκληρωθεί το τελικό πέρας στο ΕΥΡΩ των 12 χωρών. Από την 1 έως τις 15 Ιανουαρίου 2002, 50 δισεκατομμύρια κέρματα και 14 δισεκατομμύρια χαρτονομίσματα ΕΥΡΩ θα αντικαταστήσουν τα κέρματα και τα χαρτονομίσματα των εθνικών νομισμάτων. Το 2003 θα έχει συγκροτηθεί ένας πρώτος ευρωπαϊκός στρατός με δύναμη 180.000 στρατιωτικών.

Και, επειδή είναι επικίνδυνη η ύπαρξη ενός νομίσματος και ενός στρατού χωρίς ΚΡΑΤΟΣ. Πολλές κυβερνήσεις θεωρούν επείγον το ξεκίνημα της διαδικασίας για ένα Ευρωπαϊκό Σύνταγμα με ισχύ μεγαλύτερη από εκείνη των εθνικών Συνταγμάτων. Η Χάρτα των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτέλεσε ενός αναξιοπρεπούς συμβιβασμού που όμως πολλοί χαιρέτησαν σαν μια μεγάλη νίκη και θεσμοθετήθηκε και δημοσιοποιήθηκε με πολύ θόρυβο καλείται να γίνει ο πρόδρομος του ευρωπαϊκού Συντάγματος

Επομένως; Υποβάθμιση των κοινωνικών δικαιωμάτων που αναγράφονται στα εθνικά συντάγματα και νομοθεσίες αλλά δεν κατοχυρώνονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Αυτή η Χάρτα είναι ένα όργανο κοινωνικής οπισθοδρόμησης :

Η Χάρτα των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης αρνείται το δικαίωμα στην εργασία!

Σε όλα σχεδόν τα εθνικά συντάγματα και νομοθεσίες κατοχυρώνεται το δικαίωμα στην εργασία η ελεύθερη επιλογή εργασίας, οι ίσες και ικανοποιητικές συνθήκες, η προστασία κατά της ανεργίας. Είναι ένα δικαίωμα που παίρνει υπόψη του την ανισότητα που θίγει τις εργασιακές σχέσεις, που συνεπάγεται μια νομοθεσία προστασίας των δημόσιων δικαιωμάτων του μισθωτού και εισάγει μια σειρά υποχρεώσεων του εργοδότη, η παραβίαση των οποίων μπορεί να προκαλέσει ποινικές κυρώσεις. Το δικαίωμα στην εργασία κατοχυρώθηκε σαν δικαίωμα σε πόρους και τα Κράτη υποχρεώθηκαν να αναπτύξουν νομοθεσίες και μηχανισμούς για την εφαρμογή τους ώστε να εξασφαλίσουν το δικαίωμα ενός υποκατάστατου μισθού σε περίπτωση ανεργίας.

Αλλά, οι συντάκτες της Χάρτας μετέτρεψαν το δικαίωμα στην εργασία σε δικαίωμα να εργάζεσαι στο κεφάλαιο ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ. "Κάθε άτομο έχει το δικαίωμα να εργάζεται και να ασκεί ένα επάγγελμα που επιλέγει ή δέχεται ελεύθερα" (Άρθρο 15). Έτσι οι εργοδότες και τα Κράτη δεν έχουν υποχρεώσεις, εκτός από το να αφήνουν τον καθένα ελεύθερο να δουλεύει ή να πεθάνει από την πείνα!

Γιαυτό άλλωστε οι συντάκτες της Χάρτας αιτιολόγησαν την εγγραφή του δικαιώματος να εργάζεσαι στο κεφάλαιο ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ : "το κείμενο καταργεί το δικαίωμα στις χορηγήσεις". Αυτό αμφισβητεί τις ρυθμίσεις για

τα επιδόματα ανεργίας.

Η Χάρτα αρνείται το δικαίωμα στο εισόδημα επιβίωσης, όπως αυτό αναγράφεται σε πολλά εθνικά συντάγματα και νομοθεσίες.

Όπως, για παράδειγμα, στο Γαλλικό Σύνταγμα του 1946. "Κάθε άνθρωπος που λόγω της ηλικίας του, της φυσικής ή πνευματικής του κατάστασης, της οικονομικής κατάστασης, βρίσκεται σε αδυναμία να εργαστεί, δικαιούται να παίρνει από την κοινότητα τα αναγκαία για την ύπαρξη του μέσα", ή στο νόμο του 1974 που καθιέρωσε το *minimex* στο Βέλγιο.

Το 1992 το Συμβούλιο της Ευρώπης υιοθέτησε μια οδηγία για τα κοινά κριτήρια για επαρκείς πόρους και παροχές στα συστήματα κοινωνικής προστασίας. Ειδικότερα συνιστάται στα κράτη μέλη :

- το θεμελιώδες δικαίωμα του ανθρώπου σε πόρους και παροχές επαρκείς για την επιβίωση του σύμφωνα με την ανθρώπινη αξιοπρέπεια,
- ο καθορισμός, σύμφωνα με το επίπεδο ζωής και τιμών στο αντίστοιχο Κράτος, για διάφορους τύπους και μεγέθη νοικοκυριών, του ύψους των πόρων που θεωρούνται επαρκείς για μια κάλυψη των βασικών αναγκών για μια αξιοπρεπή διαβίωση,
- η αναφορά, για να καθορισθούν τα ποσά, σε δείκτες που θεωρούνται οι αντίστοιχοι, όπως για παράδειγμα, η στατιστική του διαθέσιμου μέσου εισοδήματος στο Κράτος μέλος, η στατιστική κατανάλωσης των νοικοκυριών, ο νόμιμος βασικός μισθός, εαν υπάρχει ή το επίπεδο των τιμών,
- η καθιέρωση διαδικασιών περιοδικής αναθεώρησης των εισοδημάτων αυτών σύμφωνα με τους δείκτες, για να διατηρηθεί αυτή η κάλυψη των αναγκών.

Η σύσταση αυτή πετάχτηκε στα σκουπίδια.

Το κείμενο της Χάρτας των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι πολύ διφορούμενη και μπερδεμένη. Αναφέρει "Η Ένωση, για να αγωνιστεί ενάντια στον κοινωνικό αποκλεισμό και τη φτώχεια, αναγνωρίζει και σέβεται το δικαίωμα σε ένα κοινωνικό επίδομα και ένα επίδομα στέγασης με στόχο την εξασφάλιση μιας αξιοπρεπούς ύπαρξης σε όλους όσους δεν έχουν επαρκείς πόρους, σύμφωνα με τις διαδικασίες που καθορίζονται από το κοινοτικό δίκαιο και τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές". Αυτή η τελευταία φράση δεν παρέχει καμία εγγύηση γιατί οι διαδικασίες που έχουν θεσμοθετηθεί από το κοινοτικό δίκαιο ευνοούν τους στόχους της απελευθέρωσης της αγοράς και τα δραστηκρά κριτήρια σύγκλισης για το ενιαίο νόμισμα υποχρεώνοντας τα Κράτη να μειώσουν την "γενναιοδωρία" (σικ) που παρατηρείται στις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές.

Το κείμενο της Χάρτας των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης απορρίπτει την πιθανότητα καθορισμού σε ευρωπαϊκό επίπεδο ενός κατώτερου επιπέδου κάτω από το οποίο θα είναι "αναξιοπρεπές" να πέσει

κάποιος στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ανοίγει το δρόμο σε μια γενίκευση του κοινωνικού ελέγχου, της ελαχιστοποίησης, της διανομής σε είδος τροφίμων και ρουχισμού, με τη μορφή δελτίων, σύμφωνα με την καλή διάθεση των τοπικών κοινοτήτων και των φιλανθρωπικών ενώσεων. Αφήνει το πεδίο ελεύθερο στην βοήθεια που περιορίζεται μόνο σε εκείνους που "έπεσαν" σε κατάσταση ακραίας φτώχειας.

Τέλος, το να αρχίζει ένα άρθρο διακήρυξης δικαιωμάτων με την αναγνώριση του κοινωνικού αποκλεισμού και της φτώχειας, σημαίνει ότι δέχεται να αναγνωρίσει τον αποκλεισμό σαν έναν απαραίτητο νόμο της φύσης, σαν ένα αναγκαίο κακό που θα επιτρέψει στο άλλο τμήμα του πληθυσμού να πετύχει την ευημερία. Με δυο λόγια δεν είναι μια διακήρυξη δικαιωμάτων βασισμένη στην ισότητα.

Η Χάρτα αρνείται το δικαίωμα στην κατοικία

Πολλές εθνικές νομοθεσίες διακήρυξαν το δικαίωμα σε μια αξιοπρεπή κατοικία που συνεπάγεται την υποχρέωση των Κρατών να προγραμματίσουν την κατασκευή κοινωνικών κατοικιών. Η Χάρτα των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης περιορίζεται στο δικαίωμα ενός επιδόματος κατοικίας στο πλαίσιο του αγώνα ενάντια στον κοινωνικό αποκλεισμό, και πάντοτε με τον περιορισμό "σύμφωνα με τις διαδικασίες που καθορίζουν το κοινοτικό δίκαιο και οι εθνικές νομοθεσίες και πρακτική". Τον περιορισμό αυτό τον βρίσκουμε στη Χάρτα μόνο στα άρθρα που περιορίζουν τα κοινωνικά δικαιώματα.

Και όμως, ανάμεσα στους συντάκτες της Χάρτας βρίσκουμε πολλούς υπεύθυνους πολιτικούς που προειδοποίησαν για τους κινδύνους της άρνησης κατοχύρωσης των κοινωνικών δικαιωμάτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Τώρα γίνεται ένας αγώνας ταχύτητας για να αγωνιστούμε ενάντια στην αφαίρεση κεκτημένων δικαιωμάτων ώστε όχι μόνο να μη χάσουμε τίποτα από αυτά αλλά και να βελτιώσουμε τις συνθήκες ζωής και εργασίας, να προωθήσουμε την εξίσωση τους με την πρόοδο προς μια δημοκρατική και κοινωνική Ευρώπη.

Βέλγικη Επιτροπή Ευρωπαϊκών

